

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

วิทยานิพนธ์
ของ
ภาวิณี รัตนศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
พฤศจิกายน 2561
สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

วิทยานิพนธ์
ของ
ภาวิณี รัตนศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
พฤศจิกายน 2561
สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Program Developed the Teachers for Activities Arrangement to Enhance
Public Mind in Students for Schools under Kalasin Primary Educational
Service Area Office 1

Pawinee Rattanasri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

November 2018

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางภาวิณี รัตนศรี แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อ. ดร. ประสงค์ สายหงษ์)

..... กรรมการ

(อ. ดร. สุรเชต น้อยฤทธิ์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. อำนาจ ชนะวงศ์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(ผศ. ดร. กฤษณ์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วัน.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง	โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1		
ผู้วิจัย	ภาวิณี รัตนศรี		
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. ประสงค์ สายหงษ์		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิต
สาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
เขต 1 และเพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
ของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
โดยทำการวิจัย 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของ
นักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดย
การใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียน จำนวน 254 คน ในปีการศึกษา 2560 ระยะที่ 2 การพัฒนา
โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยการศึกษา Best
Practices จำนวน 3 โรงเรียน และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบ
ประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละและหาความ
ต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI modified) ผลการวิจัย
พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ โดยวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่าสภาพ
ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของจิตสาธารณะของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนวิธีการ
เสริมสร้าง จิตสาธารณะของนักเรียน คือ การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การทำกิจกรรม และการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อฝึกการมีส่วนร่วม การเคารพสิทธิ และความรับผิดชอบ

2. โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน พบว่า โปรแกรมฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

2.1 โปรแกรมฯ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เวลา 5) วิธีการเสริมสร้าง 6) เนื้อหาสาระ 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การวัดและประเมินผล

2.2 ขอบข่ายเนื้อหาของโปรแกรมฯ แบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่ ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้างการเคารพสิทธิ และชุดกิจกรรม 3 การเสริมสร้างความรับผิดชอบ โดยมีแนวการจัดกิจกรรม คือ การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การเรียนรู้ร่วมกันด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สำหรับเทคนิคและเครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบโปรแกรม ใบกิจกรรม และแบบประเมิน ส่วนการประเมินประกอบด้วย การประเมินก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา โดยการประเมินตนเอง

คำสำคัญ : จิตสาธารณะของนักเรียน, การมีส่วนร่วม, การเคารพสิทธิ, ความรับผิดชอบ

TITLE	Program Developed the Teachers for Activities Arrangement to Enhance Public Mind in Students for Schools under Kalasin Primary Educational Service Area Office 1		
AUTHOR	Pawinee Rattanasri		
ADVISORS	Prasong Saihong , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2018

ABSTRACT

The objectives of the research were to study present condition, desirable condition, and how to strengthen public mind of students, and to develop the teachers for activities arrangement to enhance public mind in students for schools under Kalasin primary educational service area office 1. The research was set by doing 2 phases. The first phase educated the present condition, desirable condition, and how to strengthen public mind of students for schools Kalasin primary educational service area office 1 though the questionnaire by 254 administrators or teachers who response arrangement the moral for students in the academic year 2560. The second phase designed a program developed the teachers for activities arrangement to enhance public mind in students for schools under Kalasin primary educational service area office 1. This phase educated three best practices and assessed the suitability and feasibility by 7 experts. The instruments used for gathering data were a questionnaire, interview form, and an assessment form. The statistics used for analyzing the collected data were mean, Standard deviation, Percentage, and Modified Priority Needs Index (PNI modified). The research results were as follow :

1. The present condition, desirable condition, and how to strengthen

public mind of students for schools under Kalasin primary educational service area office 1 revealed that the present condition and the desirable condition public mind of students for schools under Kalasin primary educational service area office 1 were at the high level. Enhancing were 3 steps; 1) learning by doing, 2) activities, and 3) knowledge sharing for building participation, respect, and accountability.

2. A program developed the teachers for activities arrangement to enhance public mind in students for schools under Kalasin primary educational service area office 1 assessed by 7 experts showed that it was suitable as a whole at the highest level and was possible as a whole at the high level. It showed that :

2.1 The program consists of 9 parts; 1) background, 2) objectives, 3) aims, 4) time, 5) methodologies, 6) content, 7) orientation activities, 8) tools and techniques, and 9) evaluation

2.2 Scope of the program was classified to 3 sets. The first was enhanced participation, the second was enhanced respect, and the third was enhanced accountability. The ways to do the activities were learning by performance, learning together by doing group activities together, and knowledge sharing. For techniques and tools were program materials, work sheets, and assessment forms. And the evaluation was on self-assessment before, middle, and after treatment by the self-evaluation.

Keyword : Public mind, participation, respect, accountability

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดีจาก อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ อาจารย์บัณฑิตประจำคณะ อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ อาจารย์บัณฑิตประจำคณะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนวงษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้แนวคิดและแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องตลอดมาจนเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนและให้ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนชี้แนะแนวทางการพัฒนาตนเองในด้านการบริหาร และพัฒนาการศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ข้อมูลจากการประเมินและการสัมภาษณ์ และทุกท่านที่เป็นผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือในการพิจารณาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานคุณธรรม จริยธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเพื่อบูชาพระคุณบิดามารดา บูรพาจารย์ที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอนให้มีสติปัญญาความรู้ และคุณธรรมรวมทั้งผู้มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน

ภาวิณี รัตนศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การบริหารการศึกษา	12
การบริหารสถานศึกษา	14
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน	19
โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม.....	58
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1	67
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69

1. งานวิจัยในประเทศ	69
2. งานวิจัยต่างประเทศ	77
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	80
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ สถานศึกษา	82
ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิต สาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95
ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	95
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	96
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	119
ความมุ่งหมายของการวิจัย	119
สรุปผล	119
อภิปรายผล	120
ข้อเสนอแนะ	126
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	137
ภาคผนวก ก แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด	138
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	142
ภาคผนวก ค แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา การประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิต สาธารณะของนักเรียน	147
ภาคผนวก ง การหาคุณภาพของเครื่องมือค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม	150
ภาคผนวก จ หนังสือราชการขอความอนุเคราะห์	153

ภาคผนวก ฉ แบบสัมภาษณ์กิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน.....	173
ภาคผนวก ช ข้อมูลโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice).....	177
ภาคผนวก ซ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1	181
ภาคผนวก ฅ การหาค่าแบบประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อ เสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน	185
ภาคผนวก ฉ โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของ นักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1	189
ภาคผนวก ฎ คู่มือโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1	196
ประวัติผู้เขียน.....	279

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะ.....	27
ตาราง 2 องค์ประกอบและตัวชี้วัด ของจิตสาธารณะของนักเรียน	33
ตาราง 3 ตัวชี้วัด และพฤติกรรมขององค์ประกอบการวัดจิตสาธารณะของนักเรียน.....	34
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและ ตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา	96
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ระดับสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ กาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมและรายองค์ประกอบ	98
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับ จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ กาฬสินธุ์ เขต 1 องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม	99
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับ จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ กาฬสินธุ์ เขต 1 องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ	100
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับ จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 องค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ.....	101
ตาราง 9 แสดงค่าความถี่ของวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1.....	102
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI <small>Modified</small>) และลำดับ ความต้องการ จำเป็นโดยรวม.....	103
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ปรับปรุง (PNI <small>Modified</small>) และลำดับความต้องการจำเป็น องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วมของจิต สาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา.....	104

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิของจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา.....	105
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น องค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบของจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา	106
ตาราง 14 แสดงการสังเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้ออกแบบโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา.....	112
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำแนกตามองค์ประกอบของโปรแกรมตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	116

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1	8
ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง	81

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ทุกประเทศมีความเจริญก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมต่างๆ ที่มีความทันสมัย กระแสความเจริญนี้ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม และการดำเนินชีวิตของแต่ละคนได้เปลี่ยนแปลงไปจากยุคสมัยก่อน เกิดการแข่งขันในหลายๆ มิติขึ้น คนในชาติเกิดการเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม มีจิตใจโน้มเอียงไปนิยมวัตถุนิยมมากกว่าคุณงามความดีทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นสัญญาณถึงการขาดจิตสาธารณะของคนในชาติที่สูงขึ้น สิ่งสำคัญที่จะช่วยลดปัญหาเหล่านี้ได้ก็คือ การสร้างจิตสาธารณะให้มีในตัวบุคคลเพื่อปลูกจิตวิญญาณ ที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทร ต่อคนอื่นและสังคมส่วนรวม การมีคุณธรรมจริยธรรม การมีจิตที่คิดสร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำสิ่งดีๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งหากคนส่วนใหญ่มีจิตสาธารณะ จะนำไปสู่การพัฒนาสังคมที่สงบสุขและการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนั้นประเด็นเรื่องจิตสาธารณะนั้น มีผลต่อการดำรงชีวิตของสังคมภายใต้การเปลี่ยนแปลง เนื่องจากจิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นภายใน คือ ความรู้สึกนึกคิด คุณธรรมจริยธรรมที่อยู่ในจิตใจ และส่งผลสู่การกระทำภายนอกของบุคคล ซึ่งจากที่กล่าวข้างต้นปัญหาต่างๆ ในสังคมเกิดจากการขาดจิตสำนึกของคนส่วนใหญ่ การสร้างจิตสาธารณะของคนในสังคมจึงจำเป็นและมีคุณค่าอย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านครอบคลุมด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ที่นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ จากแนวคิดการจัดการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ

1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์และแนวคิดการจัดการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรมด้านการมีจิตสาธารณะ ไว้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมาย คือ ให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัยและมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น จัดกิจกรรมสะท้อนการสร้างวินัย จิตสาธารณะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีเป้าหมาย คือคนทุกช่วงวัยมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรมจริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครูและบุคลากรทางการศึกษารับการอบรมพัฒนาในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความมีคุณธรรมจริยธรรมและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสามัคคี สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 ได้มีการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดหมายเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพได้กำหนดเป็นจุดหมาย 5 ประการ และหนึ่งในนั้นคือผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ซึ่งประกอบด้วย 8 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2) ชื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ข) และรัฐบาลภายใต้การนำของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีนโยบายให้ทุกหน่วยงานโดยเฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการให้ยึดถือและปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างคนไทยให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยให้มีการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกให้เยาวชนได้มีการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้การสอดแทรกค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ในประการสุดท้ายได้กล่าวถึงการคำนึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับโดยนำมาบรรจุในหลักสูตรให้เหมาะกับนักเรียนแต่ละช่วงวัยเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์เสริมสร้างกระบวนการคิดรวมถึงการปลูกจิตสำนึกและค่านิยมหลักของคนไทยให้กับเด็กและเยาวชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) และเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมในการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนเพื่อให้ได้ทักษะเพื่อนำไปใช้ โดยเฉพาะทักษะในการสร้างแรงบันดาลใจ และทักษะในการเรียนรู้อ่านออกเขียนได้ไม่พอ ต้องกลุ่มเกลาฝึกฝนสำนึกความเป็นคนดีเป็นมนุษย์ที่แท้ (วิจารณ์ พานิช, 2556)

นโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้กล่าวในรายการเดินหน้าประเทศไทย ถึงการปฏิรูปการศึกษาต้องไม่ล้มครู่ เตรียมการปรับปรุงคุณภาพของครูให้เป็นรูปธรรม กำหนดยุทธศาสตร์ด้านครูให้ชัดเจน และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติให้ได้ ให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งการผลิตครู การพัฒนาครูซึ่งเป็นแม่พิมพ์ของชาติ วันนี้ครูเองก็ต้องปรับและพัฒนาวิธีการสอนของตนให้มีคุณภาพ ยึดการพัฒนาเด็กเป็นหลักและใช้เวลาให้มากขึ้นในการสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างมีคุณค่าและเกิดคุณภาพต่อตัวเด็ก ปลูกฝังและบ่มเพาะค่านิยมหลักของสังคมไทย ซึ่งเป็นทักษะการใช้ชีวิต ให้เด็กเข้าใจซึมซับ และถือเป็นหลักปฏิบัติผ่านการสอนสอดแทรกในวิชาเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการปฏิบัติต่างๆ และเน้นให้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีดำเนินชีวิต ประจำวัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) การพัฒนาเด็กให้มีจิตสาธารณะมีความสำคัญยิ่งต่อองค์กร สังคม และประเทศชาติ ถ้าเราช่วยกันปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสาธารณะด้วยวิธีการต่างๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ลดการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม ใช้อย่างเห็นคุณค่า รู้จักการแบ่งปันโอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น ปัญหาที่เกิดการเอาเปรียบคนอื่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด การทำลายสาธารณะสมบัติต่างๆ การเห็นประโยชน์แก่พวกพ้องจะลดน้อยลง ซึ่งจะนำไปสู่ชุมชนสังคมที่เข้มแข็งและสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญทัดเทียมอารยประเทศได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552) การใช้คุณธรรมและความรู้ การมีสติ ปัญญา ความเพียร จะนำไปสู่ความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง การปลูกฝังและบ่มเพาะค่านิยมที่เข้มแข็งให้เกิดขึ้นในจิตใจของคนไทยต้องกระทำตั้งแต่เด็กๆ จากแนวนโยบายของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้กล่าวในรายการคืนความสุขให้คนในชาติ วันที่ 1 ส.ค. 2557 ไว้ดังนี้ คน คือ ทรัพยากรสำคัญของทุกประเทศในโลก มีความคิดที่แตกต่างมีความเชื่อ

มีทัศนคติที่แตกต่างกันไป หากเราปรับทัศนคติหรือค่านิยมของคนไทยใหม่ให้กลับมาเป็นคนไทยโดยสมบูรณ์ โดยมีค่านิยมหลัก 12 ประการที่สำคัญสำหรับคนไทย สังคมไทย คือ ความรักความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ถ้อยทีถ้อยอาศัยมีรอยยิ้ม มีคุณธรรมจริยธรรมรู้จักหน้าที่ มีความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมของประเทศชาติเป็นหลัก และยึดถือเป็นงานของทุกคนที่ จะทำเพื่อประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

จากรายงานสรุปภาพรวมการติดตามการจัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมไทย 12 ประการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 ในปีการศึกษา 2560 ได้มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกวดการดำเนินโครงการคุณธรรมระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการดำเนินการประเมินโรงเรียนสุจริต มีข้อมูลเบื้องต้นว่าเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว คือมีการบูรณาการในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด แขนง ชุมนุม และกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ เมื่อมีการประเมินด้านคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งนอกจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และค่านิยมไทย 12 ประการแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 มีนโยบายพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ มีความรับผิดชอบ สามัคคีและจิตอาสา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1, 2561) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลต้นแบบที่ได้รับการประเมินโรงเรียนสุจริต และเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรมประจำปีการศึกษา 2560 ที่มีการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ 5 ประการ คือ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ รวมถึงผู้วิจัยได้รับมอบหมายงานพิเศษของโรงเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียน ทำให้ทราบถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเยาวชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเห็นความสำคัญของจิตสาธารณะที่สามารถปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม จึงสนใจศึกษาวิธีการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยเน้นการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ เพื่อให้ส่งเสริมให้ครูได้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนได้รู้จักค่านิยมที่ตีรกรการเสียสละความสุขส่วนตน และเล็งเห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นอย่างไร
2. โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนในด้านและตัวชี้วัดที่นักเรียนมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับต่ำและมีความต้องการอยู่ในระดับสูง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

ผลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะจากนักวิชาการ ได้องค์ประกอบจิตสาธารณะ 3 ด้าน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วม 2) การเคารพสิทธิ และ 3) ความรับผิดชอบ (ยูทธนา วรณปิติกุล, 2542; Sigelman, C. K. & Rider E. A., 2003; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552; Gardner, Howard., 2010; เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2556 และ กรรยาพรรณนา, 2559)

2. ขอบเขตประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอขอบเขตประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 182 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 364 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 127 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 254 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie, 1970) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling technique) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา นำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้จำนวนที่ครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

2.2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2.2.1 การศึกษาข้อมูลจากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best practice) ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 3 โรงเรียนตามขนาดโรงเรียนโรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก (โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยาสพป.กส. 2) โรงเรียนขนาดกลาง (โรงเรียนยางอู่มวิทยาคาร สพป.กส. 2) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สพป.กส.1) รวมทั้งสิ้น 6 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

2.2.2 การประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ประเมินโปรแกรม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ในหน่วยงานทางการศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน (โดยประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพิจารณาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน ซึ่งได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการด้านจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วม 2) การเคารพสิทธิ และ

3) ความรับผิดชอบ รับผิดชอบ (ยุทธนา วรณปติกุล, 2542; Sigelman, C. K. & Rider E. A., 2003; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552; Gardner, Howard., 2010; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2556 และ กรรยา พรรณนา, 2559)

2. วิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การระดมสมอง การปฏิบัติกิจกรรม เป็นต้น โดยนำวิธีการหรือกิจกรรมต่างๆ มาบูรณาการและเลือกใช้ให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาครู (รัฐจวน อินทรกำแหง, 2528; ไพบูลย์ วัฒนศิริ & สังคม สัจจจร, 2543; จงกลนี ชูติมาเทวินทร์, 2544; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551ก; Michaelis, 1963 และ Clark, 1999)

3. หลักการพิจารณาโปรแกรมพัฒนาครู โดยใช้การศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) 3 กรณีจากโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนยางอ้อมวิทยาคารและโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยการเรียนรู้จากการสัมภาษณ์

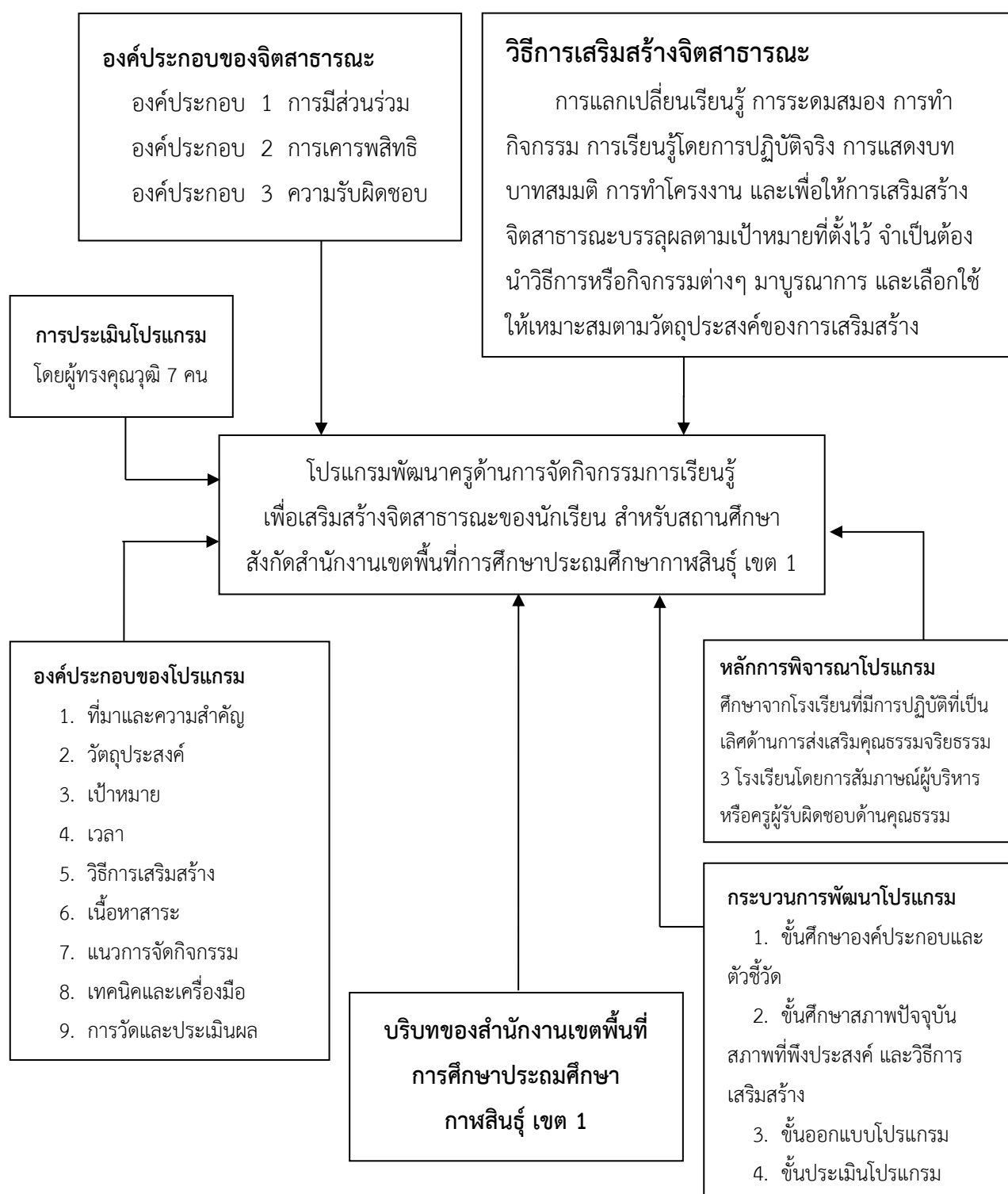
4. การประเมินโปรแกรมพัฒนาครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน

5. กระบวนการพัฒนาโปรแกรม ได้แก่ 1) ชั้นศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด 2) ชั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน 3) ชั้นออกแบบโปรแกรม

6. องค์ประกอบของโปรแกรม มีองค์ประกอบดังนี้ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เวลา 5) วิธีการเสริมสร้าง 6) เนื้อหาสาระ 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ 9) การวัดและประเมินผล

7. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาโปรแกรม หมายถึง การออกแบบกิจกรรมเพื่อใช้ในการฝึกหรือการพัฒนา
นักเรียน ซึ่งต้องศึกษารายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบ
วิเคราะห์ปัญหาที่มีผลกระทบ ศึกษาแหล่งข้อมูล มีการวางแผนขั้นตอนในการและการประเมิน
โปรแกรม เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ
สถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาครูเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากแนวคิดทฤษฎี หลักการ เพื่อใช้ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเป็นแนว
ทางการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานต่างๆ ของผู้เข้าร่วมโปรแกรม
3. วิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่ใช้วิธีการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ การระดมสมอง การทำกิจกรรม การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง การแสดงบทบาทสมมติ การทำ
โครงการ และเพื่อให้การเสริมสร้างจิตสาธารณะบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยนำวิธีการหรือ
กิจกรรมต่างๆ มาบูรณาการ และเลือกใช้ให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการเสริมสร้าง
4. กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
หมายถึง แนวทางพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
5. จิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนจะต้องมีส่วน
ร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น โดย
ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ และต้องมีความรับผิดชอบในภาระงานที่ได้รับมอบหมาย
 - 5.1 การมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมและร่วมกัน
ตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รู้จักดูแล รักษาของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่าง
ทะนุถนอม ไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตน และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมนั้น มีความ
กระตือรือร้นเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม และแก้ปัญหาหรือร่วม
สร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น
 - 5.2 การเคารพสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของ
ส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน การแบ่งปันและ
เสียสละให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม

5.3 ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความรู้ความสามารถ มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเพื่อส่วนรวม มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานให้สำเร็จถูกต้อง ทันเวลาทั้งของตนเองและส่วนรวม ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด

6. ครูผู้รับผิดชอบงานคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ครูผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่พิเศษของโรงเรียนให้รับผิดชอบงานคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

7. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยกำหนดหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารการศึกษา
2. การบริหารสถานศึกษา
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
 - 3.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
 - 3.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับจิตสาธารณะ
 - 3.3 จิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา
 - 3.4 วิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
 - 3.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
4. โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม
 - 4.1 ความหมายของโปรแกรม
 - 4.2 การพัฒนาโปรแกรม
 - 4.2 องค์ประกอบของโปรแกรม
5. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา เป็นกระบวนการจัดและดำเนินการทุกสิ่งทุกอย่างในสถานศึกษา ที่ประกอบด้วยกิจกรรมมากมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญที่สุด คือ ผลผลิตทางการศึกษาที่เป็น ผู้เรียนที่ผ่านการศึกษาด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง สามารถก่อให้เกิด มูลค่าเพิ่มในการดำรงอยู่ในสังคม ในการบริหารการศึกษา ผู้บริหารควรมีหลักและกระบวนการ บริหารการศึกษา หลักการแนวคิดในการบริหารภาพรวมของการบริหาร ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการ บริหารสถานศึกษามีความเหมาะสมการบริหารสถานศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

คำจำกัดความคำว่า “การบริหาร” (Administration) ใช้ในความหมายกว้างๆ เช่น การ บริหารราชการ อีกคำหนึ่ง คือ “การจัดการ” (Management) ใช้แทนกันได้กับคำว่า การบริหาร ส่วนมากหมายถึง การจัดการทางธุรกิจมากกว่าโดยมีผู้กำหนดความหมายหลายท่านได้ระบุไว้ดังนี้ Peter F Drucker : คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น Herbert A. Simon : กล่าว ว่าเป็น กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกัน การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็น ผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ใช่เป็นผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ (2552) ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรม ต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้านนับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจน เทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคม ที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

วรุณยุพา วิโนทพรรณ (2546) ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง ความ พยายามที่ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ร่วมกันกระทำเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็น สมาชิกที่ดีของสังคมในทุกๆ ด้าน โดยมีการใช้ทรัพยากรบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ และวิธีการให้เกิด ประโยชน์สูงสุด

หวน พินรุพันธ์ (2548) ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมใน ทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ พฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคมการเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการ ต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน

สัมมา ธรณิธ (2552) ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และมีการสั่งการ ควบคุม และจัดการ เพื่อใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ ผลผลิต หรือผู้เรียนต้องมีคุณภาพสูงสุด และบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

สรุปได้ว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกัน ดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติพฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรมในด้านสังคมการเมืองเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าว เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่ เป็นระเบียบแบบแผน

กระบวนการบริหารการศึกษา

กระบวนการบริหารการศึกษา เป็นการประยุกต์กระบวนการบริหารเข้ามาใช้ในวงการ การศึกษา ประกอบด้วย การตัดสินใจ การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติ การจัดองค์การ การจัดคน เข้าทำงาน การอำนวยการ การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุมงาน การประเมินผลงาน และการปรับปรุง รวมทั้งการกระตุ้น หรือการจูงใจ กระบวนการบริหารการศึกษา จึงเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารทุกระดับ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารการศึกษาด้วย การบริหารงานที่ดีจะ ช่วยให้งานบริหารดำเนินไปอย่างราบรื่น มีระบบไม่สับสน และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีทักษะในการใช้กระบวนการทุกขั้นตอน (สัมมา ธรณิธ, 2552) หลักการบริหารทั่วไป 14 ข้อของ Fayol ทำให้ต่อมา Luther Gulick ได้นำมาปรับต่อยอดเป็นที่รู้จัก กันดีในตัวย่อที่ว่า “POSDCoRB” กลายเป็นคัมภีร์ของการจัดองค์การในต้นยุคของศาสตร์การ บริหารซึ่งตัวย่อแต่ละตัวมีความหมายดังนี้

- P – Planning หมายถึง การวางแผน
- O – Organizing หมายถึง การจัดองค์การ
- S – Staffing หมายถึง การจัดคนเข้าทำงาน
- D – Directing หมายถึง การสั่งการ
- Co – Coordinating หมายถึง ความร่วมมือ
- R – Reporting หมายถึง การรายงาน
- B – Budgeting หมายถึง งบประมาณ

การบริหารสถานศึกษา

สถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นองค์กรหรือสถาบันที่ทำหน้าที่จัดและให้บริการทางการศึกษา แก่สมาชิกในสังคม สถานศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์ในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา ละมีความรอบรู้ในหลักการและ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

คำว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย วิทยาลัยชุมชน สถาบันหรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและตามประกาศกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2547) การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ คือมีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึงเชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหาร โดยลักษณะนี้การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) เป็นศาสตร์สังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยาสังคมวิทยา และรัฐศาสตร์แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคน ที่จะทำงานให้บรรลุเป้า ซึ่งเป็น การประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts) ปัจจัยสำคัญการบริหารที่สำคัญ มี 4 อย่าง ที่เรียกว่า 4Ms ได้แก่

1. คน (Man)
2. เงิน (Money)
3. วัสดุสิ่งของ (Materials)
4. การจัดการ (Management)

สัมมา รัตนธัญ (2552) ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการ เพื่อให้ ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของ การศึกษา

Hoy (2001) ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารบุคลากรทางการศึกษา ครู นักเรียน เพื่อให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียน ให้บุคคลทั้ง 3 กลุ่ม เห็นด้วยและดำเนินการตามข้อตกลงที่วางไว้ และพึงยึดปฏิบัติโดยเคร่งครัด

สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุดผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถทักษะทัศนคติค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านวิธีการของการจัดองค์การ การสั่งการ การอำนวยความสะดวกและการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

ภาระหน้าที่การบริหารงานในโรงเรียน 4 ฝ่าย

ตามกฎหมายกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้ “ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษา ในอำนาจหน้าที่ของตน แล้วแต่กรณีในเรื่องดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550)

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 อย่างด้วยกัน คือ

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.9 การนิเทศการศึกษา

1.10 การแนะแนว

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

- 1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 อย่างด้วยกันคือ
 - 2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
 - 2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
 - 2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
 - 2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
 - 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
 - 2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
 - 2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
 - 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - 2.11 การวางแผนพัสดุ
 - 2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
 - 2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
 - 2.14 การจัดหาพัสดุ
 - 2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
 - 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
 - 2.17 การเบิกเงินจากคลัง
 - 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
 - 2.19 การนำเงินส่งคลัง
 - 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
 - 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
 - 2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 อย่างด้วยกันคือ
 - 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
 - 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
 - 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
 - 3.6 การลาทุกประเภท
 - 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
 - 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
 - 3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
 - 3.12 การออกจากราชการ
 - 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
 - 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

- 3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
- 3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

การบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 อย่างด้วยกันคือ
 - 4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 - 4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
 - 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
 - 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
 - 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
 - 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

- 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.11 การรับนักเรียน
- 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
- 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.15 การทัศนศึกษา
- 4.16 งานกิจการนักเรียน
- 4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน

องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

- 4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การรายงานผลการ

ปฏิบัติงาน

- 4.20 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.21 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียนการ
กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

1) ความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเขต
พื้นที่การศึกษาสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ที่จะสามารถรับผิดชอบดำเนินการตาม
ขีดความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรีที่
เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ

- 3) ความเป็นเอกภาพด้านมาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษา
- 4) ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา
- 5) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่
- 6) มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษา โดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่

สถานศึกษาให้มากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษานั้นมีความเข้มแข็งและความคล่องตัว

- 7) เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา
- 8) เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ

โดยตรง

จากข้อบ่งชี้และภาระหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ ในการบริหารสถานศึกษา การบริหารงานบุคคล มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาศึกษาให้มีประสิทธิภาพสามารถนำพาให้ผลผลิตเกิดขึ้นได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครูในเรื่องของการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าประสงค์ที่วางไว้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

1. ความหมายของจิตสาธารณะ

คำว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) มีผู้ให้ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสาธารณะ ไว้หลากหลายและมีการเรียกจิตสำนึกสาธารณะไว้แตกต่างกัน ได้แก่ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกต่อสังคม จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ เป็นต้นซึ่งคำเหล่านี้ มีผู้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกันเมื่อแยกศึกษาความหมายของจิตสำนึกและจิตสาธารณะมีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย ไว้ดังนี้

จรรยา สุวรรณทัต (2535) ให้ความหมาย จิตสำนึก หมายถึง การรับรู้หรือการที่บุคคลมีความรู้ในสิ่งต่างๆ การรับรู้ หรือ จิตสำนึกของบุคคลนี้ จัดเป็นขั้นต้นของกระบวนการทางจิตหลายประเภท เป็นต้นว่า กระบวนการของการรับนวัตกรรม และกระบวนการเกิดทัศนคติ

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2541) ให้ความหมาย จิตสำนึก หมายถึง ผลที่ได้มาจากการประเมินค่า การเห็นความสำคัญ ซึ่งมีฐานอยู่ที่ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความเห็น และความสนใจของบุคคล

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมาย จิตสำนึก หมายถึง ภาวะที่จิตตื่นและรู้ตัวสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยกาย

Raj (1996) กล่าวว่า จิตสำนึก เป็นคำที่ไม่สามารถให้คำจำกัดความได้ชัดเจนแต่สามารถอธิบายที่ใกล้เคียงได้ 2 แนวทาง ซึ่งแนวทางแรกเป็นความคิดที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง และแนวทางที่สอง หมายถึง จิตสำนึกของบุคคล เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีอยู่ตลอดเวลาแม้ช่วงว่างของเวลา เช่น การนอนหลับ

จากความหมายของจิตสำนึกที่กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า จิตสำนึก เป็นพฤติกรรมภายในอย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่แสดงออกถึงภาวะทางจิตใจที่เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด ความปรารถนาต่างๆ เป็นภาวะทางจิตตื่นตัว และรู้ตัวสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้งห้า เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์ที่รวมตัวกันขึ้น และมีความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ต่างๆ เหล่านั้น และประเมินค่าสิ่งเหล่านั้นออกมาเป็นจิตสำนึก

คำว่าสาธารณะ (Public) เป็นคำที่มีความหมายกว้าง สามารถใช้ได้กับสิ่งของ บุคคล สถานที่และการกระทำ ซึ่งมีการให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

สอ เสถบุตร (2530) ได้แปลความหมายคำว่า Public เป็นภาษาไทยว่าสาธารณะ ซึ่งหมายถึง ที่สาธารณะ ชุมชน เปิดเผย การเผยแพร่ว่า สิ่งที่เป็นของทั่วไป เช่น ถนนหลวง สิ่งที่เป็นของรัฐบาล และสิ่งที่เป็นของประชาชน

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมาย สาธารณะ หมายถึง เพื่อประชาชนทั่วไป
Sills (1972) ให้ความหมาย สาธารณะ หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

สรุปความหมายของคำว่า สาธารณะ ได้ว่า สิ่งของ บุคคล สถานที่ และการกระทำที่เป็นของส่วนรวม ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะใช้ประโยชน์เป็นเจ้าของ หวงแหนในสิ่งเหล่านั้นร่วมกัน เมื่อรวมคำว่า จิตสำนึกและสาธารณะจึงได้คำว่า จิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) หรือจิตสาธารณะ (Public Mind) ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายและมีการเรียกที่แตกต่างกัน ได้แก่ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกต่อสังคม จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติเป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้มีผู้ให้ความหมายที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542) ให้ความหมาย จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ให้ความหมาย จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม พยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

พระไพศาล วิศาโล (2544) ให้ความหมาย จิตสาธารณะ หมายถึง ความสำนึก ใส่ใจ และพร้อมจะมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ รวมถึงความเคารพและหวงแหนในสมบัติส่วนรวม ทั้งนี้ โดยตระหนักถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นทั้งตนเองและส่วนรวม ในจิตสำนึกดังกล่าวมิใช่ครอบครวั ญาติมิตร คนรอบข้าง หรือชุมชนละแวกบ้านตนเองเท่านั้น หากคลุมไปถึงคนอื่นๆ อีกมากมายซึ่งอยู่ห่างไกลออกไป แม้จะตนไม่รู้จักและไม่เคยเห็น แต่ก็รู้ดีอยู่ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนสังกัด

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ให้ความหมาย จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบง่าย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ให้ความหมาย จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจกระตือรือร้นโดยไม่หวังผลตอบแทน

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมาย จิตสาธารณะ หมายถึง ภาวะที่จิตตื่นและรู้ตัวสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยกาย โดยการคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมทั่วไป

กรรยา พรณนา (2559) ให้ความหมาย จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน การคิดในสิ่งที่ดี ประพฤติดี ยึดผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น การไม่ทำลาย เบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นคุณลักษณะทางจิตของบุคคลที่รู้จักการตระหนักรู้ การใส่ใจให้ความสำคัญต่อตนเองและสังคม แสดงออกถึงการมีส่วนร่วม การเคารพสิทธิ และความรับผิดชอบที่เป็นประโยชน์เพื่อให้สังคมโดยส่วนรวมมีความสุข

ความสำคัญของจิตสาธารณะ

ไพบุลย์ วัฒนศิริ และ สังคม สัจจร (2543) อธิบายว่า การที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมย่อมมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบการพึ่งพาอาศัยกันของคนในสังคมซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ถ้าคนในสังคมขาดจิตสาธารณะ ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กรแล้ว การขาดจิตสาธารณะยังมีผลต่อระดับชุมชน ระดับประเทศ และ ระดับโลก ดังนี้

1. ผลกระทบต่อบุคคล
 - 1.1 สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง
 - 1.2 สร้างความเดือดร้อนให้กับคนอื่น
2. ผลกระทบระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา คือ
 - 2.1 ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
 - 2.2 การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว
3. ผลกระทบระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา คือ
 - 3.1 การแบ่งพรรคพวก แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน
 - 3.2 ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น
 - 3.3 การเบียดเบียนสมบัติขององค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว
 - 3.4 องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง
4. ผลกระทบระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหา คือ
 - 4.1 ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไร ก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็จะเสื่อมทรุดลง
 - 4.2 อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง

4.3 ขาดศุนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชน มองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์ กลัวเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

5. ผลกระทบในระดับประเทศชาติ ทำให้เกิดปัญหา

5.1 วิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้ง และแก้ปัญหาไม่ได้ เกิดการ เบียดเบียน ทำลายทรัพยากร และสมบัติที่เป็นของส่วนรวม

5.2 ประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคนในสังคม เมื่อผู้นำประเทศนำมาตรการใดออกมาใช้ ก็จะไม่ได้ผลเพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน

5.3 เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดการแก่งแย่งแข่งขัน เห็นแก่ประโยชน์ กลุ่มของตน และพวกพ้อง เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

6. ผลกระทบในระดับโลก ถ้าบุคคลชาติจิตสำนึก จะทำให้เกิดการเอาใจเอาเปรียบระหว่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาในระดับต่างๆ ดังนี้

6.1 เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตี จึงต้องมีอาวุธที่รุนแรง มีอำนาจในการทำลายสูงไว้ในครอบครอง เพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มักมีแนวโน้ม ในการใช้แสนยานุภาพทางการสงคราม ในการตัดสินปัญหา

6.2 เกิดการกลั่นแกล้งแก่งแย่ง หรือ ครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทาง เพื่อให้เกิดการค้าได้เปรียบทางการค้าทำให้ประเทศที่ด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน

6.3 เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์ หรือต่างท้องถิ่น มองชาติอื่นๆ เผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญ หรือมีศักดิ์ศรีน้อยกว่าเชื้อชาติ และเผ่าพันธุ์ของตนเอง การดูถูกหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติอื่น

จากความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ นั้นอาจกล่าวได้ว่าจิตสาธารณะเป็นการกระทำ ด้วย จิตวิญญาณที่มีความรักความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การมีคุณธรรม จริยธรรม และการไม่กระทำที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ การมีจิตที่คิดสร้างสรรค์ เป็นกุศล มุ่งคิดพูดทำสิ่งที่ดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม การลดความขัดแย้งและการให้ขวัญและกำลังใจต่อกันเพื่อให้สังคมโดย ส่วนรวมมีความสุข จะนำไปสู่ชุมชนเป็นสังคมที่เข้มแข็ง และสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญทัดเทียม กับอารยประเทศได้

องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

ยุทธนา วรณปิติกุล (2542) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีจิตสาธารณะ ต้องมีคุณลักษณะ 4 ด้าน โดยแยกออกเป็นองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การทุ่มเทอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วย อาทิ ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชนต้องให้ความสนใจและติดตาม ไม่เพียงทำการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและในสถาบันต่างๆ

องค์ประกอบที่ 2 การเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะเปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้ว่างใจผู้อื่น เลือกลงเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกันไม่สนใจการเมือง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เกิดข้อขัดแย้ง การยุติข้อขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้นผู้มีจิตสำนึกสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย และหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้ง โดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจ ต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด

องค์ประกอบที่ 3 คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

องค์ประกอบที่ 4 การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้น ต้องลงมือกระทำโดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรมของพลเมืองสถาบันการศึกษาไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ ต้องรับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัว รวมทั้งเครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่าง ๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของตนเข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจแก่ผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคมและกฎจริยธรรม

Sigelman, C. K. & Rider E. A. (2003) ได้แบ่งองค์ประกอบจิตสาธารณะของผู้เรียนไว้ดังนี้

องค์ประกอบด้านการได้รู้ (Cognition) หมายถึง การได้รับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงปัญหา โดยสามารถวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ถึงการเปลี่ยนแปลงกับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองและส่วนรวมด้วยเหตุผลตามความจริง ได้แก่ การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และต้องการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุและผล โดยสามารถวิเคราะห์วิพากษ์ วิจารณ์สถานการณ์ปัญหาในสังคมเพื่อแก้ไขปัญหา

องค์ประกอบด้านเจตคติ (Attitude) หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความรู้สึกที่ดีเคารพในสิทธิและให้เกียรติซึ่งกันละกัน ให้ความร่วมมือและคำนึงถึงผู้อื่น ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เสียหายหรือ เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น ได้แก่ การมีความรักมีความเอื้ออาทร มีความรับผิดชอบ โดยถือเป็นหน้าที่ที่พึงกระทำต่อผู้อื่น เคารพสิทธิส่วนบุคคล เคารพกฎระเบียบ เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การได้ร่วมกิจกรรมโดยไม่ละเลยต่อการกระทำใดๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมตามโอกาสและความสามารถของตน กระทำด้วยความสมัครใจ เสียสละ เพื่อช่วยเหลือหรือตอบแทนสังคม ได้แก่ การใช้ทรัพย์สินส่วนรวมอย่างประหยัดและรู้คุณค่า ช่วยเหลือแบ่งปันผู้อื่นไม่หวังผลตอบแทน มีส่วนร่วมกิจกรรมของสังคมด้วยความเต็มใจ สมัครใจ และเสียสละ ตลอดจนมีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลกอย่างสร้างสรรค์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้อธิบายถึงจิตสาธารณะไว้ในแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่ามี 2 องค์ประกอบ 6 พฤติกรรมบ่งชี้ คือ

องค์ประกอบที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน
 พฤติกรรมบ่งชี้ 1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงานด้วยความเต็มใจ
 พฤติกรรมบ่งชี้ 1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน
 พฤติกรรมบ่งชี้ 1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม
 พฤติกรรมบ่งชี้ 2.1 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ
 พฤติกรรมบ่งชี้ 2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้ 2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบ ตัวชี้วัดของจิตสาธารณะ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การใช้ มีตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่

ตัวชี้วัดที่ 2 การรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและ ทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ มีตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

ตัวชี้วัดที่ 2 การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิ มีตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 การไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง

ตัวชี้วัดที่ 2 การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรมนั้น

Gardner, Haward. (2010) นักจิตวิทยา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้กล่าวว่าบุคคลที่จะประสบความสำเร็จได้ในทุกด้านและสามารถสร้างสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ให้เป็นสังคมที่น่าอยู่จะต้องเป็นผู้มีจิตทั้ง 5 ด้วย โดยได้แบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ดังนี้

องค์ประกอบด้านที่ 1 จิตเชี่ยวชาญ (Disciplined Mind) เป็นผู้ที่มีความคิดเป็นระบบ เป็นระเบียบ พัฒนาตนเองใน การเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันอย่างแน่วแน่ โดยจิตเชี่ยวชาญจึงเป็นแนวทางที่จะยกระดับความสามารถทางสติปัญญาของคน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และยกระดับคุณภาพของสังคม

องค์ประกอบด้านที่ 2 จิตสังเคราะห์ (Synthesizing Mind) เป็นผู้ที่มองสิ่งต่างๆ แบบองค์รวม และสังเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน

องค์ประกอบด้านที่ 3 จิตสร้างสรรค์ (Creative Mind) เป็นผู้ที่มีแนวคิดหรือค้นหาวิธีการหรือรูปแบบ และแนวปฏิบัติใหม่ ที่อยู่นอกกรอบจากความคิดเดิมที่พร้อมจะจัดการกับปัญหาใหม่ หรือสรรค์สร้างสิ่งใหม่ๆ

องค์ประกอบด้านที่ 4 จิตเคารพ (Respectful Mind) เป็นผู้ที่เชื่อในคุณงามความดีของผู้อื่น ให้เกียรติกัน ให้ความเคารพให้ ความไว้วางใจ ยอมรับความคิดผู้อื่น และเชื่อว่าความแตกต่างระหว่างกันในสังคมเป็นสิ่งที่ดี เพื่อศึกษาเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน

องค์ประกอบด้านที่ 5 จิตจริยธรรม (Ethical Mind) เป็นผู้ที่ยึดหลักของจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมเป็น แนวทางประพฤติปฏิบัติตนเพื่อการเป็นพลเมืองที่ดี
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) ได้อธิบายว่าการมีจิตสาธารณะที่แท้จริงต้องพิจารณาจากองค์ประกอบหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีจิตสาธารณะเห็นคุณค่าส่วนรวม เริ่มต้นจากการมีความรู้สึกสำนึกคิดถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ เช่น รู้สึกเดือดเนื้อร้อนใจเมื่อเห็นสาธารณะสมบัติถูกทำลาย

องค์ประกอบที่ 2 การมีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อส่วนรวม ฐานคิดของจิตสาธารณะ ที่ลึกซึ้งอีกระดับหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นในสังคมเดือดร้อนเสียหาย ยินดีช่วยเหลือสังคม ระดับความรับผิดชอบต่อสังคมนี้ ประกอบด้วย ความรับผิดชอบต่อ

ครอบครัว ได้แก่ เคารพนับถือพ่อแม่ ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ เป็นต้น ความรับผิดชอบ ต่อโรงเรียน ได้แก่ ตั้งใจเล่าเรียน ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัย รักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน เป็นต้น ความรับผิดชอบต่อชุมชน ได้แก่ ให้ความร่วมมือการพัฒนา ดูแลรักษาทรัพย์สินชุมชน เป็นต้น และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ ได้แก่ การทำหน้าที่พลเมืองที่ดีรักษากฎหมายมีระเบียบวินัย เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 3 การมีจิตสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว มีความเสียสละ ร่วมมือร่วมใจในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

กรรยา พรรณนา (2559) ได้อธิบายว่า การเป็นผู้มีจิตสาธารณะนั้นจะต้องพิจารณาไปที่ องค์ประกอบจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออก แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการใช้ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียนในการใช้ของส่วนรวม การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด ไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้เกิดความชำรุดเสียหาย โดยแสดงออก คือ ดูแลรักษาสิ่งของ เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี ลักษณะของการใช้ ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด และทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นที่ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ โดยแสดงออกคือ ทำตามหน้าที่ และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด และรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเคารพสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้นโดยแสดงออก คือ การไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเองแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการทำความดีให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และสังคมส่วนรวมด้วยความจริงใจและเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน การเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา กำลังทรัพย์ ตามความสามารถของตนเอง ซึ่งผลของการกระทำจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่ ด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยไม่หวังผลตอบแทน โดยแสดงออก คือ การกระทำบางสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ การเข้าช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ตามความสามารถของตนเอง

จากการศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะจากแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการสามารถนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียน ดังปรากฏตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธาณณะ

ประเด็นการศึกษา องค์ประกอบ	ยูธนา วรุณปิติกุล (2542)	Sigelman & Rider (2003) (2546)	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552)	Gardner, Haward. (2010) (2553)	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556)	กรรยา พรรณนา (2559)	จำนวนผู้ให้ข้อมูล
1. ความคิดสร้างสรรค์					✓			1
2. ความรับผิดชอบ	✓				✓	✓		3
3. การมีส่วนร่วม	✓	✓	✓		✓	✓	✓	6
4. การเคารพสิทธิ	✓	✓		✓	✓		✓	5
5. การลงมือกระทำ	✓							1
6. การถือเป็นหน้าที่				✓			✓	2
7. การช่วยเหลือ			✓			✓		2
8. การดูแลการใช้				✓			✓	2
9. การมีสำนึก ตระหนัก		✓						1
10.การวิเคราะห์ สังเคราะห์					✓			1

จากตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธาณณะ ตามแนวคิดของยูธนา วรุณปิติกุล (2542); Sigelman, C. K. & Rider E. A. (2003); กระทรวงศึกษาธิการ (2551); ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552); Gardner, Haward. (2010); เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) และ กรรยา พรรณนา (2559) พบว่า การแบ่งองค์ประกอบของจิตสาธาณณะมี 10 องค์ประกอบ ผู้วิจัยจึงนำมาสังเคราะห์หาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธาณณะของนักเรียน เพื่อใช้ในการการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้ องค์ประกอบที่มีความถี่สูง 3 อันดับแรก เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (conceptual framework) จิตสาธาณณะของนักเรียนได้จำนวน 3 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วม การเคารพสิทธิ และความรับผิดชอบ ส่วนองค์ประกอบที่เหลือได้นำไปจัดกลุ่มตามความสอดคล้อง โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบที่จะนำไปสู่การนิยามของแต่ละองค์ประกอบดังหัวข้อที่จะกล่าวต่อไป

1. การมีส่วนร่วม

การจะประกอบกิจกรรมใดๆ ก็ตามต้องมีมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ประกอบด้วย ความสามัคคี ความรัก เอื้ออาทร การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลายถึง

จำเป็นต้องสร้างขึ้นบนฐานแห่งความรักสิ่งเดียวกัน การมีจิตสาธารณะก็เช่นเดียว การมีส่วนร่วมนั้น เป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญในการก่อรูปการมีจิตสาธารณะ ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2544) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องหรือกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหาร การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การนั้น บุคคลต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการหรือปฏิบัติการกิจต่างๆ เป็นผลให้บุคคลนั้น มีความผูกพันต่อกิจกรรมและองค์การในที่สุด

วิญญู อังคณารักษ์ (2549) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการทำงานให้ได้ดีว่า จะต้องให้ลูกน้องมีส่วนร่วมทำงานด้วย (Participation) นั้น มิได้หมายความว่าคอย แต่ออกคำสั่งให้ลูกน้องปฏิบัติแต่อย่างเดียว แต่หมายถึงการเสาะหาความคิด ปฏิกริยาและความรู้สึก กระทำให้ลูกน้องแต่ละคนรู้สึกว่าเขาเป็นคนสำคัญเหมือนกัน การแสดงข้อเท็จจริง ความคิด แผนการ และปัญหาต่อผู้เกี่ยวข้องและเปิดโอกาสให้เขาแสดงความคิดเห็นก่อนที่จะออกคำสั่งไป

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2550) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนถือการที่ประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของคนในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากร และกระจายทรัพยากร การกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์คือการดำรงชีวิตของทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกในสังคม ในการมีส่วนร่วมของประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตคนอย่างเป็นตัวของตัวเอง

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2552) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำและสร้างโอกาสให้กับประชาชนในชุมชนทั้งส่วนบุคคล กลุ่มชน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์การอาสาสมัคร ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือหลายเรื่องรวมกัน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2552) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการ (Contribution) ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2554) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเองการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของหลักการพัฒนาชุมชนที่จะทำให้ประชาชนบังเกิดความศรัทธาในตัวเอง (Self –

reliance) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาต่างๆ ในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถและประสิทธิภาพในการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมและร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รู้จักดูแล รักษาของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม ไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตน และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมนั้น มีความกระตือรือร้นเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม และแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น และสามารถแสดงตัวชีวิตขององค์ประกอบการมีส่วนร่วม ได้แก่

ตัวชีวิต 1 การมีส่วนร่วมและร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ตัวชีวิต 2 การดูแล รักษาของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม

ตัวชีวิต 3 การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

ตัวชีวิต 4 การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม

ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

2. การเคารพสิทธิ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (2560) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กล่าวถึงเรื่องของสิทธิและเสรีภาพ ดังนี้ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำกรณนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้น จะไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น และการเคารพสิทธิ ได้มีการกล่าวถึงในเรื่องของการมีจิตสำนึกว่ามีความสำคัญ จนเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญ โดยได้มีนัก

สุเทพ เอี่ยมคง (2550) ให้ความหมายของ สิทธิ ไวว่า คือประโยชน์หรืออำนาจของบุคคลที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองมิให้มีการละเมิดรวมทั้งบังคับการให้เป็นไปตามสิทธิในกรณีที่มีการละเมิด ด้วย เช่น สิทธิในครอบครัวสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวสิทธิในเกียรติยศชื่อเสียงสิทธิในการเลือกอาชีพถิ่นที่อยู่การเดินทางสิทธิในทรัพย์สิน เป็นต้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมายของ เคารพ หมายถึง แสดงอาการนับถือหรือไม่ล่วงเกิน, ไม่ล่วงละเมิด และให้ความหมาย สิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม หรือ อำนาจที่กฎหมายรับรองให้กระทำการใดๆ โดยสุจริตได้อย่างอิสระ แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของคนอื่น ดังนั้นผู้วิจัยจึง อนุมานว่า การเคารพสิทธิ ตามความหมายในราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง การนับถือ หรือ ไม่ล่วงเกิน, ไม่ล่วงละเมิดอำนาจอันชอบธรรม หรือกระทำการใดๆ โดยสุจริตได้อย่างอิสระ แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของคนอื่น

เคน จันทรวงษ์ (2557) ให้ความหมายของสิทธิ คือ อำนาจอันชอบธรรม ซึ่งบุคคลทุกคนพึงมีพึงได้ โดยไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น สิทธิที่มีอยู่นี้จะปรากฏในหลาย ๆ ด้าน เช่น สิทธิในบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ตลอดจนทรัพย์สินต่าง ๆ ของตนเอง ที่เรียกว่า สิทธิตามกฎหมายแพ่ง หรือในการเลือกตั้งบุคคลทุกคนก็มีสิทธิในการเลือกตั้ง ตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ นอกจากนี้ยังมีสิทธิในร่างกาย สิทธิในการประกอบกิจการต่าง ๆ ตามที่ตนเองต้องการและสิทธิที่สำคัญที่สุดของบุคคลก็คือ สิทธิตามกฎหมาย การปฏิบัติตนตามสิทธิของตนเองและผู้อื่นในสังคม เป็นสิ่งที่ช่วยจัดระเบียบให้กับสังคมสงบสุข โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. เคารพสิทธิของกันและกัน โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น สามารถแสดงออกได้หลายประการ เช่น การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น
2. รู้จักใช้สิทธิของตนเองและแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักใช้สิทธิของตนเอง
3. เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพในเคหสถาน เป็นต้น
4. ปฏิบัติตามหน้าที่ของชาวไทยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเสียภาษีให้รัฐเพื่อนำเงินมาพัฒนาประเทศ

สิทธิของตนเองและผู้อื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

1. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อครอบครัว ทุกครอบครัวมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะเรื่องการใช้ความรุนแรง สามีภรรยาจะต้องเคารพและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน บุตรต้องเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา
2. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อชุมชนและสังคม
 - 2.1 เสรีภาพในเคหสถาน ชาวไทยทุกคนย่อมมีเสรีภาพในเคหสถานที่จะสามารถอาศัยและครอบครองเคหสถานของตนโดยปกติสุข เช่น การตรวจค้นเคหสถานของประชาชนจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีหมายค้นที่ออกโดยศาลเท่านั้น
 - 2.2 เสรีภาพในการเดินทางและติดต่อสื่อสาร ชาวไทยทุกคนมีเสรีภาพที่จะเดินทางไปในที่ต่างๆ รวมถึงสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ไม่ว่าจะเป็นทางจดหมาย โทรศัพทหรือ อินเทอร์เน็ต
 - 2.3 เสรีภาพในการนับถือศาสนา
 - 2.4 เสรีภาพในทางวิชาการ ชาวคนไทยทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
 - 2.5 สิทธิและเสรีภาพในการอนุรักษ์และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 2.6 เสรีภาพในการประกอบอาชีพ เช่น ผู้ประกอบการจะต้องเคารพและ

ข้อสัต์ยต์ต่อผู้บริโภค

3. การเคารพลสิทธิของต่นเองและผู้อื่นที่มีต่อประเทศชาติ

3.1 สิทธิในการมีส่วนร่วม หมายถึงสิทธิการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาขอเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

3.2 สิทธิที่จะฟ้องร้องหน่วยงานราชการ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล

3.3 สิทธิที่จะต่อต้านโดยสันติวิธี เช่น การต่อต้านการปฏิวัติรัฐประหาร เป็นสิ่งที่ประชาชนมีสิทธิที่จะออกมาต่อต้านแต่ต้องเป็นไปโดยสันติวิธี

สรุปได้ว่า การเคารพลสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพลสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน การแบ่งปันและเสียสละให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม และสามารถแสดงตัวชีวิตขององค์ประกอบการเคารพลสิทธิ ได้แก่

ตัวชีวิต 1 การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

ตัวชีวิต 2 การยอมรับความแตกต่างของบุคคล

ตัวชีวิต 3 การแบ่งปันและเสียสละให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

ตัวชีวิต 4 การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

3. ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมพื้นฐานในการปฏิบัติงานของบุคคล การเป็นผู้มีความรับผิดชอบจะทำให้การทำงานใดๆ ประสบผลสำเร็จ ในเรื่องของการเป็นผู้มีจิตสาธารณะก็เช่นเดียวกันที่ ความรับผิดชอบ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสำคัญจนเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของการเป็นผู้มีจิตสาธารณะ โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ไพบูลย์ ขำขันมะลี (2548) ให้ความหมาย ความรับผิดชอบ หมายถึง ความตั้งใจ ความสนใจ ความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบเพื่อที่จะทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งยอมรับผลของการกระทำทั้งด้านบวกด้านลบ พยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่การทำงานให้ดียิ่งๆ ขึ้น

อดิศร ทิพย์มาศโกมล (2550) ให้ความหมาย ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความมุ่งมั่น ด้วยความตั้งใจ ด้วยความเต็มใจด้วยความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวมต่อการทำงานให้สำเร็จเต็มกำลัง เต็มความสามารถปฏิบัติงานให้ทันตามกำหนดเวลา เต็มประสิทธิภาพ ด้วยความขยันหมั่นเพียร เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและขอบข่าย และการกระทำแต่ละครั้งต้อง

ยอมรับผลที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นผลดี หรือไม่ดีและพร้อมที่จะพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป ความรู้สึกรับผิดชอบ เป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนเองและมีความซื่อสัตย์สุจริต

เดิมศักดิ์ สุวรรณ (2553) ให้ความหมาย ความรับผิดชอบ หมายถึง การมีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การทำงานให้บรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมายยอมรับผลการกระทำนั้นและพยายามปรับปรุง การปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น หรือ อีกความหมายหนึ่ง ความรับผิดชอบหมายถึง ความสำนึกได้อยู่เสมอในการปฏิบัติงาน เอาใจใส่ติดตามผลไม่ทอดทิ้ง ยอมรับผิดชอบผลของหน้าที่การทำงานที่ตนเองกระทำทั้งดีและไม่ดี ไม่ปิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนแก่ผู้อื่น

ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ให้ความหมาย ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับตามผลที่ดี หรือไม่ดีในกิจการที่ได้กระทำไป

ผกา สัตยธรรม (2556) ให้ความหมายของ ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในใจ เป็นคุณลักษณะของความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือทำหน้าที่ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความรู้ความสามารถ มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเพื่อส่วนรวม มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานให้สำเร็จถูกต้อง ทุ่มเทเวลาทั้งของตนและส่วนรวม ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น และสามารถแสดงตัวชีวิตขององค์ประกอบความรับผิดชอบ ได้แก่

ความรับผิดชอบต่อตนเอง

ตัวชี้วัด 1 ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ

ตัวชี้วัด 2 มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ตัวชี้วัด 3 การมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน

ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น หรือสังคม

ตัวชี้วัด 4 มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

ตัวชี้วัด 5 การมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม

ตัวชี้วัด 6 ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น

จากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปองค์ประกอบจิต
 สาธารณะของนักเรียนที่ได้จากการสังเคราะห์ว่า หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่เป็น
 ประโยชน์เพื่อให้สังคมโดยรวมมีความสุข สามารถวัดได้จากองค์ประกอบ จำนวน 3 องค์ประกอบ
 ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วม 2) การเคารพสิทธิ และ 3) ความรับผิดชอบ ผู้วิจัยได้สรุปเป็นตัวชี้วัด และ
 พฤติกรรมเพื่อการวัดจิตสาธารณะของนักเรียนแต่ละองค์ประกอบ ดังปรากฏตาราง 2 และตาราง 3

ตาราง 2 องค์ประกอบและตัวชี้วัด ของจิตสาธารณะของนักเรียน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
1. การมีส่วนร่วม	1. มีวิสัยทัศน์และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 2. ดูแล รักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวม อย่างทะนุถนอม 3. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม 4. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น
2. การเคารพสิทธิ	1. ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง 2. ยอมรับความแตกต่างของบุคคล 3. แบ่งปันและเสียสละให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม 4. เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม
3. ความรับผิดชอบ	1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง 1.1 ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็ม กำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ 1.2 มีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 1.3 มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน 2. ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น หรือสังคม 2.1 มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม 2.2 มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม 2.3 ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายาม ปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น

ตาราง 3 ตัวชี้วัด และพฤติกรรมขององค์ประกอบการวัดจิตสาธารณะของนักเรียน

ตัวชี้วัด	พฤติกรรม
<p>การมีส่วนร่วม</p> <p>1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม</p> <p>2. ดูแล รักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่าง ทะนุถนอม</p> <p>3. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม</p> <p>4. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น</p>	<p>1. มีเป้าหมายในการทำประโยชน์ร่วมกัน</p> <p>2. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน</p> <p>3. มีการตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน</p> <p>1. ดูแล รักษาของส่วนรวม</p> <p>2. รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่าง ทะนุถนอม</p> <p>1. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน</p> <p>2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม</p> <p>1. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น</p> <p>2. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม</p>
<p>การเคารพสิทธิ</p> <p>1. ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง</p> <p>2. ยอมรับความแตกต่างของบุคคล</p> <p>3. แบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม</p> <p>4. เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม</p>	<p>1. ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง</p> <p>2. เสียสละและเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น</p> <p>1. ยอมรับความแตกต่างของบุคคล</p> <p>2. ให้เกียรติผู้อื่นเสมอตน</p> <p>1. แบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม</p> <p>2. ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>1. เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม</p> <p>2. มีการวางตัวได้เหมาะสม</p>

ตัวชี้วัด	พฤติกรรม
<p>ความรับผิดชอบ</p> <p>1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง</p> <p>1.1 ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ</p> <p>1.2 มีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>1.3 การมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน</p> <p>2. ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น หรือสังคม</p> <p>2.1 มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม</p> <p>2.2 มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม</p> <p>2.3 ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น</p>	<p>1. ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ</p> <p>2. ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายเต็มกำลังความสามารถได้ทันเวลา</p> <p>1. มีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>1. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดรอบคอบงานมีความถูกต้อง</p> <p>1. มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม</p> <p>2. มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม</p> <p>3. ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด</p> <p>4. พยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น</p>

2. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ

2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development Theory) เป็นทฤษฎีของ Kohlberg โดยยึดถือทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้การคิดของ Piaget เป็นหลักในการวัดพัฒนาการทางจริยธรรมและถือว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลของการพัฒนาทางปัญญา โดยแบ่งออกได้ดังนี้ (พรพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2534)

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre conventional Level) ในระดับนี้เด็กจะรับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ดี ไม่ดี จากพ่อแม่ ครู หรือเด็กที่โตกว่า และมักจะคิดถึงผลของการกระทำจากรางวัลหรือการลงโทษจากพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมที่ดี คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับรางวัล พฤติกรรมที่ไม่ดี คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับการลงโทษ Kohlberg ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การลงโทษและการเชื่อฟัง (อายุ 2-7 ปี)

1.1 สิ่งที่ถูกต้อง คือ ต้องเชื่อฟังไม่ฝ่าฝืน ไม่ทำความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน

1.2 เหตุผล คือ เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษ

ชั้นที่ 2 เอกบุคลลนิยม การตอบสนองความต้องการและการชำระแลกเปลี่ยน (7-10 ปี)

2.1 สิ่งที่ถูก คือ ทำตามกฎเกณฑ์เพื่อเกิดประโยชน์แก่ตนเองในปัจจุบัน ทุกคนทำในสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของตน ความยุติธรรมในการชำระแลกเปลี่ยน

2.2 เหตุผล คือ การตอบสนองความต้องการของตนจำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้อื่น

ระดับที่ 2 ระดับกฎเกณฑ์ (Conventional Level) พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ ผู้ทำถือว่าการประพฤติตามความคาดหวังของผู้ปกครอง พ่อแม่ กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกหรือของชาติ เป็นสิ่งที่ควรจะทำหรือทำความผิด เพราะกลัวตนจะไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ผู้แสดงพฤติกรรมจะไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ถือว่าความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี เป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนมีหน้าที่จะรักษามาตรฐานทางจริยธรรม ระดับนี้มี 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 3 ความคาดหวังทางสังคมความสัมพันธ์และการคล้อยตาม(อายุ 10-13 ปี)

3.1 สิ่งที่ถูก คือ การกระทำในสิ่งที่สังคมคาดหวัง มีความปรารถนาดีและอาหารต่อผู้อื่น ความไว้วางใจ ความภักดี ความเคารพ และความกตัญญู

3.2 เหตุผล คือ ต้องการเป็นคนดีในบรรดาตนเองและของบุคคลต่างๆในสังคม ต้องการรักษากฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคมเพื่อรักษาพฤติกรรมดีงามต่างๆ ให้คงอยู่

ชั้นที่ 4 ระบบสังคมและมโนธรรม (อายุ 13-16 ปี)

4.1 สิ่งที่ถูก คือ การปฏิบัติตามหน้าที่ของตน กฎหมายต้องเป็นกฎหมาย ยกเว้นในกรณีที่ขัดกับหน้าที่ทางสังคม การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม กลุ่มหรือสถาบัน

4.2 เหตุผล คือ ให้สถาบันต่างๆ ของสังคมดำรงอยู่ต่อไป รักษา ระบบสังคมให้คงอยู่ไม่พังทลาย

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post conventional Level) พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ เป็นหลักจริยธรรมของผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ผู้ทำหรือผู้แสดงพฤติกรรมได้พยายามที่จะตีความของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิจารณญาณก่อนที่จะยึดถือเป็นหลักของความประพฤติที่จะปฏิบัติตามการจะตัดสินใจ “ถูก” “ผิด” “ไม่ควร” มาจากวิจารณญาณของตนเองปราศจากอิทธิพลของผู้มีอำนาจหรือกลุ่มคนที่เป็นสมาชิก Kohlberg ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรืออรรถประโยชน์และสิทธิส่วนบุคคล(อายุ 16 ปีขึ้นไป)

5.1 สิ่งที่ถูก คือ การเข้าใจว่าบุคคลในสังคมมีค่านิยมและความเห็นแตกต่างกัน การเข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆในสังคมว่าเกิดจากการตกลงกันของบุคคลในสังคมในการปฏิบัติตามสัญญาต่างๆ

5.2 เหตุผล คือ เป็นประโยชน์และเพื่อพิทักษ์สิทธิของทุกคนในสังคม ความรู้สึกผูกพันต่อสัญญาสังคมต่อบุคคลต่างๆ

ชั้นที่ 6 หลักการจริยธรรมสากล (วัยผู้ใหญ่)

6.1 สิ่งที่ถูก คือ ทำตามหลักการทางจริยธรรมที่ตนเองเลือกเอง กฎหมายและสัญญาทางสังคมที่ถูกต้องควรเป็นไปตามหลักการเหล่านี้ หลักการที่ถูกต้อง คือ หลักการสากลเกี่ยวกับยุติธรรม ได้แก่ ความเสมอภาคในสิทธิของมนุษย์ และการเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์

6.2 เหตุผล คือ หลักการจริยธรรมสากลเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักเหตุผล
สรุปการเกิดจริยธรรมตามทฤษฎีของ Kohlberg จริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกผิด มิได้เกิดจากสังคมแวดล้อม แต่เกิดจากการคิดไตร่ตรองตามเหตุผลของแต่ละบุคคล พัฒนาการของจริยธรรมเป็นผลของการสังเกต และการคิดไตร่ตรองของบุคคล ผู้ที่ไม่ชอบสังเกตหรือไม่ชอบคิดไตร่ตรองพัฒนาทางจริยธรรมก็ไม่เกิด แม้ว่าพัฒนาการทางปัญญาได้เข้าขั้นสูงแล้วก็ตาม นอกจากนั้นพัฒนาการจะเกิดเป็นขั้นๆ จากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งตามลำดับอย่างแน่นอน

2.2 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (Tree Moral Theory)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538) ได้อธิบายทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงถึงสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งว่าพฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง ทฤษฎีนี้สร้างจากการสรุปผลการวิจัยในเรื่องดังกล่าวของเยาวชนและประชาชนไทยอายุ 6-60 ปี จำนวนหลายพันคนเป็นผลการวิจัยในประเทศไทยในช่วง 25 ปีนี้ ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนี้มี 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้ ส่วนลำต้นและส่วนที่เป็นรากแก้ว ในส่วนแรกคือดอกและผลบนต้น แสดงถึงพฤติกรรมการทำดี ละเว้นชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ส่วนแรกนี้เป็นพฤติกรรมประเภทต่างๆ ที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรม ที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ผลออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆ นำปรารภานานี้ ส่วนที่

สองของต้นไม้คือส่วนลำต้นของต้นไม้ อันประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม 2) มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง 3) ความเชื่ออำนาจในตน 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ 5) ทศนคติ คุณธรรม และค่านิยม (ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นๆ หรือสถานการณ์นั้นๆ) ถ้าต้องการที่จะเข้าใจ อธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมชนิดใดจะต้องใช้จิตลักษณะ บางด้านหรือทั้ง 5 ด้านนี้ ประกอบกัน จึงจะได้ผลดีที่สุด ส่วนที่สามของต้นไม้จริยธรรมคือรากแก้ว ซึ่งเป็นจิตลักษณะกลุ่มที่สองมี 3 ด้านคือ 1) สติปัญญา 2) ประสบการณ์ทางสังคม 3) สุขภาพจิต จิตลักษณะทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้ก็ได้ กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐาน ทางจิตใจ 3 ด้านในปริมาณที่สูงเหมาะสมกับอายุจึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะ ทั้ง 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้ โดยที่จิตลักษณะทั้ง 5 นี้จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติถ้าบุคคลมีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้านดังกล่าว และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางสถานศึกษาและทางสังคมที่เหมาะสม นอกจากนี้บุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้านนี้ โดยวิธีการอื่นๆ ด้วย ฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งนั่นเอง นอกจากนี้จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากแก้วนี้อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้น เพื่อใช้อธิบายและพัฒนาพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งด้วย ดังกล่าวมาแล้ว

แต่เดิมนั้นทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมได้แสดงถึงสาเหตุทางจิตใจที่ลำต้นเพียง 4 ประการ ที่เกี่ยวกับการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมการทำดีละเว้นชั่วหรือที่เรียกว่า “พฤติกรรมเชิงจริยธรรม” แต่ต่อมาได้นำผลวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมทางด้านการงานอาชีพ และพฤติกรรมรักษาสุขภาพอนามัยมาประกอบด้วย จึงได้เพิ่มพฤติกรรมของคนเก่งเข้าเป็นดอกผลรวมกับพฤติกรรมของคนดี และได้เพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นจิตลักษณะที่สำคัญของคนที่มีพฤติกรรมชนิด ดังกล่าวข้างต้นเข้าที่ลำต้นของต้นไม้จริยธรรม รวมเป็น 5 ด้าน จึงทำให้ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของคนไทยมีลักษณะที่กว้างขวางครอบคลุมพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของคนไทยทางด้านที่สำคัญได้ครบถ้วน

3. จิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา

จิตสาธารณะ เป็นความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้รู้จัก การเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจ ร่วมมือในการทำประโยชน์ เพื่อสังคมและส่วนรวม ซึ่งจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม การช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิตจะเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต เป็นการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับสังคมอย่างได้ผลนั้น พ่อแม่ควรปลูกฝังและให้ลูกเรียนรู้การมีจิตอาสาตั้งแต่ ยังเล็ก เพราะเป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรม วัฒนธรรมเป็นอย่างดี เด็กยังเป็น “ไม้อ่อน ที่ตัดง่าย” การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กทั้งร่างกาย โดยเฉพาะความเหมาะสมด้านพัฒนาการทางจิตใจของเด็ก จะเป็นการป้องกันปัญหาที่

เกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ได้มาก โดยคุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะของเด็กหรือเยาวชนที่มีจิตสาธารณะ ซึ่งจะได้นำเสนอต่อไปนี้

สุเทพ ปาลสาร (2554) ได้เสนอว่าเยาวชนผู้มีจิตสาธารณะ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. Useful เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อสาธารณะต่อสังคม ไม่นิ่งดูตาย อะไรที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ แม้เพียงเล็กน้อยก็จะทำ (อะไรที่ติงามก็ให้ลงมือทันที แม้สิ่งนั้นจะเป็นสิ่งเล็กน้อยก็ตาม)

2. Unselfish ไม่เห็นแก่ตัว (เห็นแก่ส่วนรวม) ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ไม่คอร์ปชั่น ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ให้ผู้อื่นเอาเปรียบเช่นกัน เคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่น

3. Understand เข้าใจผู้อื่น (Empathy) ไม่ทับถมผู้อื่น ไม่ซ้ำเติมผู้อื่น

4. Broad Mind มีจิตที่กว้างใหญ่ เปิดกว้าง ไม่คับแคบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟังข้อมูล ข่าวสารใหม่ๆ ที่แตกต่างจากคนที่เคยรู้เคยมีมา แสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ

5. Be Proactive คาดการณ์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น และหาทางป้องกันปัญหาเหล่านั้นไม่ให้เกิดขึ้นหรือลดความรุนแรงของปัญหานั้น ๆ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมนักเรียนที่มีจิตสาธารณะว่าควรมีลักษณะดังนี้ คือ

1. จะต้องช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยนักเรียนจะต้องแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ ได้แก่

1.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ

1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจ

1.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

2. ผู้เรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม โดยนักเรียนจะต้องแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ คือ

2.1 ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ

2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม

2.3 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ติงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น ส่วนวิธีการพัฒนา เพื่อให้เกิดลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ นั้นสามารถดำเนินการได้โดย การสอนแทรกใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดแทรกใน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือในโครงการ หรือประเมินจาก กิจวัตรประจำวัน เป็นต้น

จันทิรา ฌนสงวนวงศ์ (มปป.) ได้กล่าวถึง เยาวชนที่มีจิตสธารณณนั้นจะต้องเป็น ผู้ที่รู้จักการเสี่ยสละต่อส่วนรวม เป็นคุณธรรมที่ช่วยในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า เพราะถ้าสมาชิกในสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และยอมเสี่ยสละผลประโยชน์ส่วนตน จะทำให้ สังคมพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วและมั่นคง

ลักษณะของเยาวชนที่มีจิตสธารณณ มีดังนี้

1. เคารพกติกาของสังคม
2. มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อกิจกรรมทางสังคม
3. ไม่มีความประพฤดิเห็นแก่ตัว
4. มีจิตใจเปิดกว้างไม่คับแคบ
5. ร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
6. เข้าใจและไม่ตามกระแสโดยปราศจากเหตุผล

จากการวิเคราะห์ คุณลักษณะของผู้มีจิตสธารณณของนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยได้ วิเคราะห์แล้วสามารถสรุปจิตสธารณณของนักเรียนประถมศึกษา ตามแนวคิดของ สุเทพ ปาลสาร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจันทิรา ฌนสงวนวงศ์ ควรมีลักษณะดังนี้ คือ

1. นักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม
2. นักเรียนจะต้องเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น โดยช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ
3. นักเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบในภาระงานที่ได้รับมอบหมาย
4. วิธีการเสริมสร้างจิตสธารณณของนักเรียน

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงวิธีการเสริมสร้างจิตสธารณณของนักเรียน สามารถทำให้การเสริมสร้างนั้นสำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยขอเสนอวิธีการเสริมสร้าง ดังนี้

รัฐจวน อินทรกำแหง (2528) ซึ่งถึงแนวทางในการเสริมสร้างจิตสธารณณของคนในสังคม ว่าจะต้องเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ ปัจจัยเหล่านี้จะค่อยๆ โน้มนำใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูก ต้อง และการสร้างจิตสธารณณให้เกิดขึ้นจำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามามีส่วนร่วมกัน อาทิ

1. สถาบันการศึกษา การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาเป็นสิ่งที่ปฏิเสธกันไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในรูปแบบใด จำต้องเริ่มต้นด้วการศึกษาจนมีการศึกษามากพอแก่สถานะแห่งตน ที่จะสามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินชีวิตไปสู่ทิศทางที่ประสงค์ การกำหนดเป้าหมายของการศึกษาให้ถูกต้องโดยธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่มีผู้

อำนาจในการบริหารการศึกษาพึงพิจารณาให้ลึกซึ้ง ให้ถ่องแท้ ให้รอบคอบ ให้ถูกต้องด้วยทัศนคติที่กว้างไกล โดยมีจุดหมายรวบยอดว่า ต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกเป็นมนุษย์ที่เต็มที่ การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน คือ การพัฒนาจิตใจที่เป็นรากฐานของความ เป็นมนุษย์ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจากพื้นฐานทางจริยธรรม เพราะ อาจจะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลออกไปประกอบวิชาชีพด้วยจิตสำนึกผิดพลาดแล้วก็ไปสร้างระบบการ ทำงานที่ผิดมีการเอาเปรียบผู้อื่น กอบโกย ความหลงตัวเอง ความมัวเมาเวียนแต่ในวังวนวัตถุ ที่ อาจก่อให้เกิดการประหัตประหารกันในทุกวงการ

การให้การศึกษแก่เยาวชน ควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการ สร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่นเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกระดับการศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนถึงอุดม ศึกษา เพื่อให้เป็นจิตที่สามารถช่วยสร้างระบบถูกต้อง เพื่อการดำรงอยู่ของสังคมโดยธรรม โดยเฉพาะ การดำรงเน้นการฝึกอบรมให้รู้จักทำหน้าที่เพื่อหน้าที่อย่างดีที่สุดฝีมือในทุกหน้าที่ ในฐานะที่เกิดมา เป็นมนุษย์ด้วยความสำนึกว่าทุกหน้าที่มีคุณค่าและความสำคัญเท่าเทียมกัน

2. สถาบันศาสนา สถาบันทางศาสนาต้องเป็นผู้นำในการสร้างจิตสาธารณะให้ เกิดขึ้น ต้องนำประชาชนกลับไปสู่คำสอนของพระพุทธองค์ที่ทรงเน้นให้เห็นแก่ประโยชน์สุขของสังคม เป็นใหญ่ ไม่บริโภคนิยมความจำเป็น หรือ เพราะความอยาก มีความสันโดษ พอใจที่จะมีกินมีอยู่ มีใช้ เท่าที่จำเป็นรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จุลเจือแก่ผู้อื่น มีความเมตตาอาทรต่อกัน เห็นแก่ผู้อื่นเสมือนเห็นแก่ ตนเองรู้จักหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง

สถาบันทางศาสนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันที่ได้รับการเคารพ บูชาแต่โบราณกาลจวบจนปัจจุบัน เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อจิตใจของประชาชน เพราะต่าง ได้ยึดถือสถาบันนี้เป็นที่พึ่งทางใจมาอย่างเนิ่นนาน ฉะนั้นสถาบันทางศาสนาจึงอยู่ในฐานะที่จะช่วย สร้างสรรค์และพัฒนาจิตใจของคนในสังคมให้หันเข้ามาอยู่ความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และ วิธีการพัฒนาจิตสำนึกให้เกิดขึ้นได้อย่างดีที่สุด ก็คือการสอนด้วยตัวเอง อันหมายถึง การที่ผู้อยู่ใน สถาบัน องค์การทางศาสนา พึงต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่คนในสังคมในด้านการ ช่วยเหลือส่วนรวม

3. สถาบันครอบครัว ความอบอุ่นของสถาบันครอบครัวมีความสำคัญเป็นอันดับ แรกเพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้เด็กเกิดจิตสำนึกเห็นความสำคัญของส่วนรวม ความใกล้ชิดระหว่าง พ่อแม่กับลูกจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเลี้ยงอบรมลูก เพราะความใกล้ชิดจะเป็นสื่อที่ทำให้เกิด ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และกลายเป็นเกิดความเห็นใจซึ่งกันและกัน

สถาบันครอบครัวจึงเป็นพื้นฐานของสังคม ถ้าครอบครัวมีแต่ความคลอนแคลน สังคมก็พลอยคลอนแคลนไปด้วย และเด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่คลอนแคลนจะมีจิตสำนึกที่คลาด เคลื่อน การสอนและการอบรมของสถาบันครอบครัวควรดำเนินการให้สอดคล้องประสานไปใน

จุดหมายเดียวกันกับการสอนการอบรมของสถาบันการศึกษา และสถาบันทางศาสนา เพื่อปูพื้นฐาน หรือฝังรากให้เด็กมีจิตสำนึกที่เป็นสัมมาทิฐิเสียตั้งแต่ยังเด็ก เพื่อที่เด็กจะได้เป็นกำลังในการสร้างสรรค์ สังคมที่มีความร่มเย็นเป็นสุข

4. สื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่ทรงอิทธิพลอย่างยิ่งในการกระจายความคิด ความรู้ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสู่การรับรู้ของประชาชน ความร่วมมือจากสื่อมวลชนจะช่วยสร้างความเข้าใจ ช่วยสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคม เนื่องจากสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทและอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างการรับรู้ที่จะส่งสมกลายเป็นจิตสำนึกของคนในสังคม การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง จึงเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่จะช่วยให้คนในสังคมมีจิตสำนึกที่จะนำไปสู่การก่อตัวของ ประชาสังคม การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองนี้มีได้หมายถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในห้องเรียนสำหรับประชากรวัยเรียน หรือการจัดการศึกษาแบบเป็นทางการในรูปแบบอื่นๆ แต่ยัง หมายถึงกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้ทางตรงอย่างไม่เป็นทางการในชีวิตประจำวัน ซึ่งจำเป็นต้อง เกี่ยวข้องกับเครือข่ายสถาบัน และกระบวนการทางสังคมที่หลากหลายและต่อเนื่องทั้งในส่วนของ สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว องค์กรเอกชน และองค์กรประชาสังคม

ไพบูลย์ วัฒนศิริ และ สังคม สัจจร (2543) เสนอแนวทางการสร้างจิตสำนึกสาธารณะเป็น ความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอนถ้าใจตนเองไม่ยอมรับจิตสำนึกสาธารณะก็ไม่เกิด ฉะนั้นคำว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” จึงมีความสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะถ้าตนเองไม่เห็น ความสำคัญแล้วคงไม่มีใครบังคับได้ นอกจากใจของตนเองแล้ว แนวทางที่สำคัญในการจิตสำนึกสาธารณะ ยังมีอีกหลายประการถ้าปฏิบัติได้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ดังนี้

1. สร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึง ขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม
2. ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักเสมอว่าตนเอง คือส่วนหนึ่งของสังคม ต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวม ทั้งต่อประเทศชาติ และโลก ใปนี้
3. ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ให้ถือว่าเป็นปัญหาของ ตนเอง เช่นกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไข เช่น ช่วยกันดำเนินการให้โรงงานอุตสาหกรรม สร้างบ่อพักน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ
4. ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในทุกศาสนา ที่นับถือ สอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้ตนเองมีความสุข นอกจากนี้ยังก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อสังคมด้วยทำให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การสร้างจิตสำนึกสาธารณะให้เกิดขึ้น หากทำได้ในสังคมส่วนใหญ่ผลลัพธ์จะเกิดขึ้นนั้น นับว่ามีประโยชน์อย่างมากที่ส่งผลต่อ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชากร สามารถทำให้สมาชิกในสังคม

อยู่ร่วมกันได้อย่างเข้าใจกันมีความสุข ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน จะมีแต่การก่อให้เกิดความปรารถนาดีต่อกัน อันจะส่งผลให้ช่วยเหลือกันให้กิจการก้าวหน้าและท้ายสุดจะส่งผลให้โลกทั้งโลกมีความสงบสุข

จنگลณี ชูติมาเทวินทร์ (2544) ได้เสนอวิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการฝึก อบรมหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบอย่างมีส่วนร่วม พร้อมทั้งกล่าวถึงข้อดี ข้อพึงระวังและข้อแนะนำของวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในการอบรมหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน ในรูปแบบการจัดกิจกรรม มีทั้งหมด 11 เทคนิคดังนี้

1. การบรรยาย (Lecturing)

วิธีการบรรยายเป็นวิธีการที่ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมน้อยที่สุดแต่ก็จำเป็นสำหรับการฝึกอบรมอย่างมีส่วนร่วม ในบางช่วงบางเวลาที่ต้องการเนื้อหาทางวิชาการ เช่น ช่วงที่จะต้องมีการป้อนข้อมูลเข้าทางวิชาการ (Technical Input) วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิหรือวิทยากรบรรยาย (Resource Person) ก็จะเป็นผู้นำเสนอเนื้อหาทางวิชาการ ให้แนวคิดหรือทฤษฎี หรือข้อมูลเท็จจริงต่างๆ ที่โดยปกติวิทยากรจะเตรียมไว้ก่อนล่วงหน้า

การบรรยายเป็นการสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) ผู้บรรยายอาจจะใช้สื่อทางการศึกษาต่างๆ ประกอบการบรรยาย ผู้เข้าอบรมอาจจะมีส่วนร่วมได้บ้างเมื่อสิ้นสุดการบรรยาย เช่น การถามเพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือการแสดงความคิดเห็นการอภิปรายในมุมมองของผู้เข้าอบรม เป็นต้น

การบรรยายในการอบรมแบบมีส่วนร่วมไม่ควรจะใช้เวลาอันยาวนานเกินไป ส่วนใหญ่จะใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที

ข้อดีของการบรรยาย

1. ไม่มีค่าใช้จ่ายมากในการเตรียมการ และง่ายต่อการเตรียมการ
2. ผู้ฟังทุกคนได้ข้อมูลเหมือนกัน
3. ครอบคลุมเนื้อหา ได้ดีภายในเวลาอันสั้น
4. ใช้ได้กับผู้เข้ารับการอบรมทั้งกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่

ข้อพึงระวัง

1. หากใช้เวลามากไป ผู้เข้าอบรมจะเบื่อ
2. หากวิทยากรไม่มีทักษะ
3. การบรรยายควรมีการเตรียมตัวมาอย่างดี เนื้อหาควรจะสั้นและ

กระชับ รวมทั้งสื่อที่ใช้ประกอบการบรรยายควรจะทำให้น่าสนใจ

2. การระดมสมอง (Brainstorming)

การระดมสมองเป็นการระดมแนวความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากผู้เข้าอบรม หรือหากจะเป็นการระดมความคิดเพื่อหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งวิทยากรจะเป็นผู้รวบรวมความคิดต่างๆ ไว้ทั้งหมดโดยไม่ตัดสินว่าความคิดของใครผิดหรือถูก แต่วิทยากรจะแยกประเภทหรือจัดให้เป็นหมวดหมู่ให้เห็นชัดเจน

การระดมสมองเป็นวิธีการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดีและสามารถดึงเอาประสบการณ์ของผู้อบรมมาใช้ได้ในทันทีทันใด

ข้อดีของการระดมสมอง

1. กระตุ้นให้ผู้มีประสบการณ์ได้แสดงความคิดเห็น
2. ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เกิดความคิดใหม่ ไม่ติดอยู่กับความคิดเดิม
3. จูงใจให้สมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วม และรักษาระดับความสนใจของผู้เข้าอบรมให้ต่อเนื่องตลอดการอบรม

ข้อแนะนำ

1. วิทยากรจะต้องมีทักษะในการกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมแสดงความคิดเห็นไม่ใช่การกดดัน
2. พึงระวังว่า ความคิดเห็นของคนส่วนร่วมน้อยจะครอบงำความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ จึงควรมีวิธีที่ดีในการสับเปลี่ยนสมาชิกในกลุ่มในการแบ่งกลุ่มแต่ละครั้ง

3. การสนทนาวงกลม (Talking Circle)

การสนทนาวงกลมมีรูปแบบคล้ายกับการอภิปรายโต๊ะกลม โดยการจัดให้ผู้เข้าร่วมสนทนานั่งเป็นวงกลม (นั่งบนพื้น) เพื่อแสดงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจจะเป็นการแสดงความรู้สึก แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การพูดจะถูกจัดให้เป็นระเบียบโดยอัตโนมัติโดยใช้ลูกหินขนาดเหมาะสมมือ ผิวเรียบ รูปทรงกลมหรือรูปทรงไข่ เป็นเสมือนอุปกรณ์ในการควบคุมการพูด

วิทยากรจะเป็นผู้เปิดประเด็นก่อน โดยการกระตุ้นให้แต่ละคนมีส่วนร่วมในการสนทนา จากนั้นส่งต่อลูกหินให้ผู้เข้าอบรมที่นั่งถัดไป (ทางซ้ายมือหรือขวามือก็ได้ตามถนัด) ผู้ที่พูดได้คือที่มีลูกหินอยู่ในมือเท่านั้น ส่วนผู้อื่นเป็นผู้ฟังที่ดี วิทยากรอาจจะมีการถามคำถามเพิ่มเติมเป็นระยะๆ เพื่อให้ชัดเจนและชี้นำผู้เข้าอบรมไปในแนวทางที่ถูกต้อง

การสนทนาวงกลม เป็นที่นิยมกันมาก โดยเฉพาะในวงการศึกษาในประเทศแคนาดา ทั้งนี้เพราะสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นวิธีการที่ดีความสนใจและการมีส่วนร่วมที่ดี ขณะเดียวกันผู้พูดก็มีความมั่นคงที่จะพูด เมื่อคนที่หนึ่งพูดเสร็จก็เวียนหินให้คนถัดไปได้พูดบ้างตามลำดับจนครบทุกคน

ข้อดีของการสนทนาวงกลม

1. ผู้พุดรู้สึกมั่นใจ ลดอาการประหม่า
2. ฝึกมารยาทในการฟังพร้อมๆ กับการฝึกทักษะด้านการฟัง
3. กระตุ้นการมีส่วนร่วมได้ดี ผู้เข้าอบรมมีความกระตือรือร้น
4. เป็นโอกาสที่จะทำให้วิทยากรได้ทราบถึงความคิดเห็น ทักษะและ

ความรู้สึก รวมทั้งสิ่งที่ผู้เข้าอบรมยังเข้าใจชัดเจน

5. ทุกคนมีโอกาสพูดเท่าเทียมกัน
6. สามารถปรับใช้ได้หลากหลายโอกาส ตั้งแต่ต้นจนจบการอบรม

ข้อแนะนำ

1. เป็นวิธีการที่ใช้เวลาค่อนข้างมาก ฉะนั้นในแต่ละกลุ่มไม่ควรจะให้สมาชิกมากเกินไป
2. วิทยากรจะต้องมีทักษะในการกระตุ้นให้แต่ละคนพูด และมีทักษะในการดึงเรื่องที่พูดให้กลับเข้ามาอยู่ในประเด็น

4. การวิเคราะห์กรณีศึกษา (Case Study Analysis)

การวิเคราะห์กรณีศึกษาเป็นการให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จากกรณีใดกรณีหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง โดยยกเอามาให้ผู้เข้ารับการอบรมได้วิเคราะห์ วิจัย หรือหาข้อสรุปร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน

กรณีศึกษาอาจจะเป็นคำพูด เป็นข้อเขียน เป็นวิดีโอ หรือเป็นรูปแบบอื่นๆ ก็ได้ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้ดีมาก โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการที่จะให้มีการพัฒนาความคิดในเชิงวิจารณ์ของผู้เข้าอบรม รวมทั้งการตัดสินใจและการแก้ปัญหา

ข้อดีของกรณีศึกษา

1. เนื่องจากกรณีศึกษาเป็นเสมือนการเข้าไปสู่สถานการณ์การทำงานจริง ผู้เข้ารับการอบรมจึงให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมสูง
2. กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดสร้างสรรค์ในเชิงวิจารณ์ และหาเหตุผล
3. สามารถนำไปผสมผสานกับวิธีการเรียนการสอนอื่นๆ ได้ดี

ข้อแนะนำ

1. วิทยากรจะต้องปรับปรุงให้ข้อมูลถูกต้องและทันสมัยอยู่เสมอ
2. วิทยากรจะต้องเตรียมพร้อมในการที่จะตอบปัญหาอันสามารถจะ

5. เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning Technique)

วิธีการตั้งคำถาม ถือเป็นเทคนิคในการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง วิทยาการสามารถตั้งคำถามได้หลากหลายเพื่อทดสอบการเรียนรู้ และเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ช่วยเปิดประเด็นอภิปราย

เทคนิคของการตั้งคำถามจะช่วยให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้ถึงลักษณะต่างๆ ของการถาม การคิดวิเคราะห์ การค้นพบ การฉกฉวย และการแก้ปัญหา

ข้อดีของการตั้งคำถาม

1. สามารถประเมินการเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องใช้แบบทดสอบข้อเขียน
2. ประหยัด คล่องตัว
3. จูงใจให้เกิดทางเลือกในการมองปัญหาและคำตอบ
4. กระตุ้นให้เกิดทางเลือกในการมองปัญหาและคำตอบ

ข้อควรพิจารณา

1. วิทยาการควรมีทักษะในการตั้งคำถามที่หลากหลาย เช่น การตั้งคำถามเพื่อทดสอบ การตั้งคำถามเพื่อเปิดประเด็นอภิปราย ซึ่งวิทยาการอาจเตรียมคำถามมาก่อนล่วงหน้าได้ เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นและบรรลุตามวัตถุประสงค์
2. กรณีที่ผู้เข้าอบรมแสดงอาการลังเลในการตอบคำถาม ควรจะผ่านไปวิทยาการไม่ควร “จี้” ให้ตอบซึ่งจะทำให้เกิดความอึดอัด

6. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

การแสดงบทบาทสมมติเป็นการแสดงเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ในเรื่องต่างๆ ที่สมมติขึ้นบนพื้นฐานความเป็นจริง เป็นเรื่องจริง หรือสามารถเกิดขึ้นได้จริง

ปกติการแสดงบทบาทสมมติ วิทยาการจะแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อให้แต่ละกลุ่มได้สะท้อนถึงปัญหาอย่างไร้โดยนัย หรือสะท้อนภาพของเหตุการณ์หนึ่ง ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการแสดงเท่าที่จะหาได้ซึ่งเป็นแบบง่ายๆ เน้นความหรรษาสลับเปลี่ยนในการเตรียมการ ส่วนใหญ่เป็นการประยุกต์ใช้ของที่มีอยู่แล้วรอบตัว

วิทยาการมีเวลาให้ไม่มีในการเตรียมการในแต่ละกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่สมาชิกในกลุ่มก็จะมีประชุมเพื่อแบ่งบทบาทหน้าที่กัน มีการซักซ้อมกันพอสมควร และแต่ละกลุ่มออกมาแสดงโดยใช้เวลาในการแสดงไม่มากนักเช่นกัน

วิทยาการรวมทั้งผู้เข้าอบรม จะเป็นผู้สังเกตการณ์ในขณะที่แสดงบทบาทสมมติและวิเคราะห์ว่าเกิดอะไรขึ้น การแสดงสื่อความหมายอย่างไร

การแสดงบทบาทสมมติจะช่วยให้ฝึกทักษะในทางสร้างสรรค์ ส่งเสริมความเข้าใจกัน เป็นการกระตุ้นสำนึกภายในรวมทั้งการหยั่งรู้ของผู้เข้าอบรม ให้มาสู่พฤติกรรมภายนอกอันเป็นการพัฒนาศักยภาพในการแสดงออกของผู้เข้าอบรม

ข้อดีของการแสดงบทบาทสมมติ

1. ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมเต็มที่
2. เป็นการเรียนรู้ในรูปแบบในการนำเสนอที่แตกต่างไปจากการ

นำเสนอแบบธรรมดา

3. ฝึกการทำงานเป็นทีม

ข้อควรพิจารณา

1. ใช้เวลาค่อนข้างมาก
2. ต้องระวังและให้แน่ใจว่าการแสดงไม่ตีความหมายผิดไป

7. กลุ่มทำงาน (Working Group)

กลุ่มทำงานเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งของการฝึกการทำงานร่วมกัน อันจะหมายรวมถึงการฝึกภาวะความเป็นผู้นำ ผู้ตาม การร่วมกันในการวางแผน การคิด และเป็นการฝึกการตัดสินใจร่วมกันในระดับกลุ่ม

วิทยากรจะแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็นกลุ่มทำงาน กลุ่มละประมาณ 3-8 คน เพื่อให้ทำงานร่วมกันเฉพาะกิจ เฉพาะเรื่องตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในการทำงาน ในการแก้ไขปัญหา หรือในการหาข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่ง

ข้อดีของกลุ่มงาน

1. เพื่อกระตุ้นการทำงานเป็นหมู่คณะ
2. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้ในการช่วยเหลือสนับสนุน

ซึ่งกันและกัน

3. เพื่อกระชับสัมพันธ์และเสริมสร้างความสามัคคี

ข้อควรพิจารณา

1. การทำงานกลุ่มใช้พื้นที่ค่อนข้างมาก จึงจำเป็นต้องมีพื้นที่ หรือมีห้องเพียงพอ
2. วิทยากรจะต้องเผื่อเวลาในการใช้ห้องเอาไว้ด้วย เนื่องจากอาจจะมีบางกลุ่มที่ไม่สามารถทันในเวลา

8. การดูงานภาคสนาม (Field Visit)

การดูงานภาคสนาม เป็นเทคนิคหนึ่งในการศึกษาที่ผู้เข้าอบรมสามารถเรียนรู้ได้จากการเห็นของจริง ในพื้นที่ทางการปฏิบัติงานจริง ซึ่งช่วยให้การเรียนรู้เกิดผลดีขึ้น ดังสุภาชิตที่ว่า “สิบปากว่า ไม่เท่าตาเห็น” ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาที่ได้เคยวิจัยเอาไว้ว่าการได้เห็นด้วยตาจะสามารถทำให้สามารถคงความจำเอาไว้ได้ถึง 81%

การดูงานภาคสนามหากมีผู้เข้าอบรมจำนวนมากหรือพื้นที่ในการดูงานคับแคบ วิทยากรอาจจะแยกผู้เข้าอบรมออกเป็นกลุ่มย่อยได้ 2-3 กลุ่ม เพื่อให้แต่ละกลุ่มได้สังเกตการณ์ใกล้ชิด มีโอกาสได้ซักถามข้อสงสัยโดยละเอียด เจาะจงตรงประเด็นตามความสนใจของแต่ละคน

ข้อดีของการดูงานภาคสนาม

1. เป็นการจัดให้ผู้เข้าอบรม ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง
2. ทำให้ผู้เข้าอบรมกระตือรือร้น ตื่นตาตื่นใจ มีความสนใจต่อเนื่อง
3. ย่นเวลาการเรียนรู้ เกิดทักษะบูรณาการประยุกต์ใช้เกิดการเข้าใจได้แจ่มแจ้ง
4. การได้ดูงานจากของจริงมีผลต่อการเรียนรู้ยิ่งกว่าบทเรียนสืบทหรือคำพูดพันคำ

ข้อควรพิจารณา

1. วิทยากรจะต้องมีความรู้ และมีความสามารถในการสรุปเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความคิดรวบยอด รวมทั้งการเสนอแนะประเด็นต่างๆ
2. ใช้เวลาและมีค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะกรณีเดินทางไกล

9. ละครคน (Drama Theatre)

ละครคนเป็นเทคนิควิธีการทางการศึกษาอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม มักจะใช้ในการอบรมหลักสูตร “Training of Trainers” ที่ทำงานทางด้านการพัฒนา ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อนำเทคนิคนี้ไปใช้ในการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมกับชาวบ้านในชุมชน โดยให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแสดงออกในเรื่องของการพัฒนาโดยใช้ละคร (เงียบ) สื่อความแทนการใช้คำพูด

วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-8 คน โดยประมาณ จากนั้นมอบหมายให้แต่ละคนสะท้อนภาพปัญหาของชุมชน โดยการแสดงละคร การแสดงออกทางท่าทาง อย่างเดียวไม่มีบทสนทนา การแสดงมีประมาณ 3-4 ฉากใช้เวลาในการนำเสนอฉากละประมาณ 3-5 นาที

ตัวอย่าง : การแสดงละครเรื่อง ปัญหายาเสพติดในครอบครัว

ฉากที่ 1 : ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในครอบครัว

ฉากที่ 2 : ผลกระทบจากการติดยาเสพติดที่มีต่อครอบครัว

ฉากที่ 3 : สาเหตุของปัญหา

ฉากที่ 4 : วิธีแก้ปัญหา

ในการแสดงแต่ละฉาก จะมีผู้ดำเนินการในกลุ่ม 1 คน คอยบอกให้การแสดงหยุด (Freeze) เมื่อถึงตอนสำคัญที่จะนำเสนอความคิดหลักในแต่ละฉาก โดยเมื่อผู้แสดงได้รับคำสั่งให้หยุด ทุกคนจะแสดงท่าค้างเอาไว้ จากนั้นเปลี่ยนเป็นฉากต่อไป

ข้อดีของละครคน

1. สามารถสื่อความได้โดยไม่ต้องใช้วาจา
2. ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมสูง
3. สามารถดึงความสนใจได้ต่อเนื่อง
4. เกิดการเรียนรู้จากการแสดงของกลุ่มเพื่อน

ข้อที่ควรพิจารณา

1. ใช้เวลาเตรียมการค่อนข้างมาก ดังนั้นข้อแนะนำก็คือวิทยากรควรมอบหมายให้เตรียมการแสดงนอกเวลาอบรม
2. ในบางเรื่อง ไม่สามารถแสดงออกหรือไม่สามารถสื่อความได้ชัดเจน ซึ่งผู้แสดงควรใช้วิธีการเขียนข้อความสั้นๆ ติดที่หน้าอก หรือที่หลังผู้แสดงเพื่อช่วยในการนำเรื่อง หรือช่วยในการสื่อความ

10. เทคนิค เอ ไอ ซี (AIC Technique)

เอ ไอ ซี เป็นเทคนิควิธีการที่มีต้นกำเนิดมาจากประเทศแคนาดา เอ ไอ ซี เป็นตัวย่อมาจาก

A = Appreciate ได้แก่ การทำให้ทุกคนพอใจตามความต้องการ (Needs)

I = Influent ได้แก่ ข้อจำกัดต่างๆ หรือองค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพล

C = Control คือทำอย่างไรหรือควบคุมอย่างไร จึงจะไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จได้

วิทยากรแบ่งชาวบ้านในหมู่บ้านออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 20-30 คน สมาชิกในกลุ่มมีทั้งเพศหญิงและชายคละกัน จัดให้มีบุคคลต่างอายุกัน ต่างระดับกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ขั้นตอนที่ 1 : ให้ชาวบ้านวาดรูปหมู่บ้านที่พึงปรารถนา ว่าต้องการให้หมู่บ้านของตนเป็นอย่างไร ซึ่งในขั้นตอนนี้แต่ละคนจะร่วมแสดงความต้องการ (Needs) ออกมา

ขั้นตอนที่ 2 : ให้ชาวบ้านอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นว่าในหมู่บ้านที่พึงปรารถนาในขั้นตอนที่ 1 นั้น มีข้อจำกัดหรือปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 3 : วิธีแก้ไขปัญหา หรือวิธีการควบคุมกระบวนการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายแห่งความสำเร็จนั้น

ข้อดีของเทคนิค เอ ไอ ซี

1. เป็นวิธีการให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของตน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2. สอนให้ชาวบ้านเกิดทักษะในการคิดและทำอย่างเป็นระบบ และสามารถคิดโครงการพัฒนาในหมู่บ้านได้

3. วิธีการนี้ชาวบ้านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมถ้วนหน้า

ข้อที่ควรพิจารณา

1. วิทยากรจะต้องมีทักษะในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน โดยเฉพาะในขั้นตอนที่ 2 หากนิยามข้อจำกัด หรือระบุปัญหาอุปสรรคผิดก็จะสรุปผิด และไม่เกิดประโยชน์อะไรในการทำกิจกรรม

2. วิทยากรจะต้องมีความรู้ทางการเขียนโครงการหรือการสร้างโครงการในหมู่บ้านพอสมควร เพื่อช่วยแนะนำทางกับชาวบ้าน

11. เกมการศึกษา (Educational Games)

เกมที่ใช้ในการอบรมและใช้ในการเรียนการสอน เป็นเกมทางการศึกษา ที่มีลักษณะของการทำกิจกรรมเป็นกิจกรรมกลุ่ม (Group Activities) ที่มีผู้เข้าร่วมตั้งแต่สองคนขึ้นไป บางครั้งเรียกว่าเกมกลุ่ม (Group Games) ก็มีบางเกมจะมีลักษณะของการแข่งขันด้วย ในแต่ละเกมจะมีลักษณะเฉพาะ มีกติกาและมีจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่ต่างกัน ปกติเกมการศึกษาจะเป็นกิจกรรม ที่จะช่วยเสริมให้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ในบรรยากาศที่ตื่นเต้น สนุกสนาน ไม่เบื่อ ซึ่งนักการศึกษาได้พยายามคิดค้นวิธีนี้ขึ้นมาเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยความเพลิดเพลิน

การใช้เกมประกอบในการอบรม จะช่วยพัฒนาทักษะของผู้เข้ารับการอบรม ในหลายๆ ด้าน อาทิ ทักษะในการทำงานเป็นทีม ทักษะในความเป็นผู้นำ ทักษะในการตัดสินใจ รวมทั้งพัฒนาไหวพริบ ความคล่องตัว ประสาทสัมผัสต่างๆ

การเลือกใช้เกมการศึกษา จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับลักษณะของหลักสูตร สถานภาพและลักษณะโดยรวมของผู้เข้าอบรม ทั้งนี้เพราะบางเกมก็อาจจะไม่เหมาะกับคน บางกลุ่ม รวมทั้งจะต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศหรือแม้แต่ในประเทศเดียวกัน ก็อาจจะแตกต่างกันในแต่ละภาคด้วย

ข้อดีของเกมการศึกษา

1. กระตุ้นการมีส่วนร่วมได้สูงมาก

2. ผู้ร่วมกิจกรรมสนุกสนาน คลายเครียด
3. สามารถปรับใช้ได้หลากหลายวัตถุประสงค์ เพื่อการเรียนรู้ เพื่อแบ่งกลุ่มเพื่อสร้างบรรยากาศ เพื่อเปลี่ยนอิริยาบถ ฯลฯ
4. แต่ละกิจกรรมใช้เวลาไม่มาก สามารถปรับเวลาให้สั้นยาวได้ตามความเหมาะสม
5. เกมสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เข้าอบรมได้ในระยะเวลาอันสั้น

ข้อจำกัด

1. หากเลือกเกมที่ไม่เหมาะสม ผู้เข้ารับการอบรมบางคนจะรับไม่ได้ และต่อต้านโดยเฉพาะผู้อาวุโส และผู้บริหารระดับสูง ฉะนั้นวิทยากรจึงจะต้องมีวิธีการนำเกมไปใช้
2. บางเกมมีค่าใช้จ่ายสูงในเรื่องของอุปกรณ์

กระทรวงศึกษาธิการ (2551ข) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้น แล้วส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้ เช่น

1. บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
2. จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551ก) ได้กำหนดการพัฒนาคุณธรรมในรูปแบบโครงการ

คุณธรรม หรือโครงการความดี เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำความดีมีคุณธรรมแบบเชิงรุก โดยให้ผู้เรียนที่เป็นเด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านเทคนิควิธีการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Approach) โดยประเด็นที่เลือกทำโครงการนั้นเกิดขึ้นมาจากความสนใจและความคิดริเริ่มของผู้เรียนเอง เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานจริง ด้วยความพากเพียรพยายามอย่างจดจ่อต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร (ต้องทำงานจริงไม่น้อยกว่า 2 เดือน) ในลักษณะวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) นำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านความเสื่อมทราม

ทางศีลธรรม และส่งเสริมการบ่มเพาะความดีมีคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ รวมทั้งการขยายความมีส่วนร่วมไปสู่บุคคลต่างๆ ในสถานศึกษาและชุมชนของตนเองหรือชุมชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดจำนวนคน เพศ วัย สถานะ ระดับช่วงชั้นหรือสายวิชาที่เรียน แต่สนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด แม้ว่าจะมีผู้รับผิดชอบโครงการเป็นกลุ่มเริ่มต้น 8-10 คน แต่โครงการก็กำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับผิดชอบนี้ ต้องคิดวางแผนและดำเนินงานเพื่อขยายหาแนวร่วมต่อไปในรูปของเครือข่ายแกนนำ สมาชิกร หรือกลุ่มเป้าหมาย และต้องสร้างความมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนให้มากที่สุด ทั้งครอบครัว (บ้าน) ศาสนา (วัด) และสถานศึกษา (โรงเรียน) โครงการคุณธรรมไม่มีกติกาคควบคุมจำนวนคนที่มาช่วยทำโครงการ หากใครอยากมาช่วย อยากเข้ามาร่วมทำงานก็เข้ามาช่วย เนื่องจากโครงการใดยังมีคนมาช่วยร่วมมือด้วยมากเท่าไร โครงการนั้นยิ่งประสบความสำเร็จ เพราะเท่ากับว่ามีคนมาร่วมทำความดีเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

ดังนั้นโครงการคุณธรรม เด็กและเยาวชนได้รับการปลูกฝังบ่มเพาะซึมซับและเรียนรู้คุณธรรมความดีงามต่างๆ ด้วยความรู้สึกเป็นเจ้าของ เด็กและเยาวชนได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดเชิงระบบ คิดประเมินค่า ฯลฯ ผ่านการทำโครงการอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ เด็กและเยาวชนได้รับการฝึกทักษะการทำงานจริง การทำงานเป็นระบบ ความรับผิดชอบต่องาน และได้รับการฝึกทักษะทางสังคม ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มใหญ่ในระยะเวลายาวนานพอสมควร

Michaelis (1963) ได้เสนอรูปแบบการเรียนรู้แก่นักเรียนในเนื้อหาทางการเมืองการปกครอง เช่น การเป็นพลเมืองของรัฐ การเป็นผู้มีจิตสาธารณะ สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้โดยผ่านทางพฤติกรรมประชาธิปไตย (Democracy Behavior) ซึ่งประกอบด้วย

1. ความรับผิดชอบ (Responsibilities) บุคคลสามารถแสดงถึงความรับผิดชอบได้โดยผ่านทาง การใช้สิทธิ การตัดสินใจ และการวางแผนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ
2. การตระหนักถึงผู้อื่น (Concern for Others) การตระหนักถึงผู้อื่นแสดงผ่านการเคารพซึ่งกันและกัน ความสุภาพอ่อนโยน การรู้จักอ่อนปรน ความตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และความสนใจของผู้อื่นทั้งในครอบครัว โรงเรียน และสังคม
3. การมีจิตใจที่เปิดกว้าง (Open Mildness) การมีจิตใจที่เปิดกว้างแสดงผ่านการพิจารณาข้อเท็จจริงและเหตุผลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ การใช้เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงการกระทำของตนและสนับสนุนแนวคิดของผู้อื่น โดยพิจารณาจากความถูกต้องของหลักฐานและเหตุผล
4. การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativeness) การค้นพบแนวทางใหม่ในการกระทำสิ่งต่างๆ มีมุมมองที่สร้างสรรค์ทั้งต่อแนวคิดใหม่และแนวคิดเก่า ตลอดจนการใช้สิ่งต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ การวางแผน การปรับปรุงการปฏิบัติทั้งของตนเองและกลุ่ม

5. ความร่วมมือ (Cooperativeness) พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรวบรวมความคิดเห็นการวางแผน การรวบรวมความคิด นักเรียนสามารถพัฒนาพฤติกรรมข้างต้นได้จะสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จและประเมินผลการทำงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Clark (1999) เสนอแนวคิดในการพัฒนาความเป็นพลเมืองและจิตสาธารณะของนักเรียนว่ามีใช้การพัฒนาความรู้หรือทักษะทางการคิดเท่านั้น แต่ต้องมุ่งไปที่การพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยทักษะดังนี้

1. การมีอิทธิพลต่อนโยบาย
2. การปฏิบัติตนเป็นผู้ตัดสินใจหลักและผู้จัดทำนโยบาย
3. การสร้างความร่วมมือ ตอรอง ประนีประนอม และแสวงหาข้อตกลงร่วมกัน
4. การจัดการความขัดแย้ง

สรุปได้ว่า วิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การระดมสมอง การทำกิจกรรม การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง การแสดงบทบาทสมมติ การทำโครงการ และเพื่อให้การเสริมสร้างจิตสาธารณะบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จำเป็นต้องนำวิธีการหรือกิจกรรมต่างๆ มาบูรณาการและเลือกใช้ให้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการเสริมสร้าง

แนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

ทิศนา ขัมมณี (2546) ได้เสนอวิธีการสอนที่ช่วยส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะ ได้ ดังนี้

1. การเล่านิทาน เป็นการสอนที่ใช้นิทานเป็นสื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่ต้องการ ซึ่งครูอาจใช้สื่ออื่นๆ ประกอบได้ เช่น หุ่น ภาพ แผ่นป้ายสาส์ และการ์ตูน เป็นต้น นิทานที่นำมาใช้มีหลายประเภท เช่น นิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่น นิทานเทพนิยาย นิทานคติธรรม โดยใช้เนื้อหาของนิทานต้องเหมาะสมกับระดับของผู้เรียนและเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
2. การเล่นเกม เกมเป็นการเล่นภายใต้กติกาที่กำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายของการเล่นโดยทั่วไปแล้วจะมีการแข่งขันเพื่อให้เกิดความสนุกสนานตื่นเต้น เกมที่ควรนำมาใช้ฝึกที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ เช่น เกมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่การเสียสละ ความอดทน การมีน้ำใจนักกีฬา การให้อภัย การทำงานเป็นทีม การเคารพสิทธิผู้อื่น
3. การใช้กรณีตัวอย่าง เป็นการสอนโดยใช้เรื่องที่คัดสรรมาหรือเขียนขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยมีประเด็นคำถามให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ อภิปราย และแก้ปัญหา เรื่องที่เลือกมาใช้ควรเป็นเรื่องที่คล้ายความเป็นจริง เช่นข่าวในหนังสือพิมพ์ เหตุการณ์ต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
4. การใช้บทบาทสมมติ เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทเป็นตัวละครในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น เช่น การให้นักเรียนแสดงเป็นทเวดาศพิทักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน หรือแสดง

เป็นผู้มีคุณธรรมในการช่วยเหลือผู้ยากไร้ การสวมบทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทที่แสดง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก เจตคติ ของตนมากขึ้น

5. การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กันในสถานการณ์ที่จำลองจากสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริงของสถานการณ์นั้น เช่น การใช้สถานการณ์จำลองจากเหตุการณ์นั้น เช่น การใช้สถานการณ์จำลองจากเหตุการณ์การเข้าไปช่วยเหลือผู้คนที่โดน สึนามิถล่มในภาคใต้ของไทย หรือการจำลองสถานการณ์ความขัดแย้งของกลุ่มนักศึกษาการเมือง

ชาย โพธิ์สีดา (2540) ได้วิจัยศึกษาจิตสำนึกของคนไทยต่อสาธารณสมบัติ : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับวิธีเสริมสร้างจิตสาธารณะ ดังนี้

1. การสร้างเสริมจิตสาธารณะ ควรใช้มาตรการหลายๆ อย่างพร้อมๆ กันอย่างบูรณาการ
2. ในการใช้มาตรการใดๆ ในการสร้างจิตสาธารณะต้องให้ความสำคัญทั้ง 3 มิติ คือ มิติพฤติกรรม คือการกระทำที่ถูกต้อง มิติทางจิตใจ คือ ความภาคภูมิใจที่ได้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง และ มิติทางปัญญา คือความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของสิ่งที่ตนทำ
3. การใช้มาตรการทางกฎหมาย ควรเน้นการปลูกฝังการปฏิบัติซ้ำๆ จนเป็นปกตินิสัยมากกว่าการลงโทษให้เข็ดหลาบได้อย่างยั่งยืน
4. การใช้มาตรการทางการศึกษา ไม่ควรเน้นการสร้างความรู้ให้มากไปกว่าการปลูกฝังความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องต่อสาธารณสมบัติ และความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องส่วนตัวกับส่วนรวม เป็นพื้นฐานที่ควรปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อให้รู้ว่าควรปฏิบัติต่อของส่วนตัวและส่วนรวมอย่างไร
5. จิตสำนึกจะเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้ยากหากปราศจากชุมชนที่เข้มแข็ง ดังนั้นการสร้างจิตสำนึกต้องสร้างชุมชนเข้มแข็งและสร้างประชาคมควบคู่กันไป
6. การปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องควรควบคู่ไปกับการปลูกฝังความมีวินัย เพราะวินัยเป็นส่วนที่จำเป็นของจิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกต่อส่วนรวมจะมีไม่ได้หากขาดวินัย

กรรยา พรรณนา (2559) ได้เรียบเรียงถึงแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียน ดังนี้

1. แนวคิดการพัฒนาจิตสาธารณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่มีแนวคิดหลักที่สำคัญประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การมีความรู้ และการมีคุณธรรม โดยสามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก็คือการปฏิบัติตนอย่างผู้มีจิตสาธารณะอย่างแท้จริง

ครูผู้สอนต้องชี้แนะกับผู้เรียนว่าทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ สามารถน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวมได้ตลอดเวลา

2. แนวคิดการพัฒนาจิตสาธารณะมีตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ ที่เน้นการเสริมแรง เพราะมีความเชื่อว่าการกระทำใดๆ ถ้าได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีก ส่วนการกระทำที่ไม่มีการเสริมแรงจะมีแนวโน้มที่ความถี่ของการกระทำนั้นจะลดลงและหายไปในที่สุด ครูสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนได้เป็นอย่างดี เช่น ตัวเสริมแรงที่เป็นสิ่งของ คำชมต่างๆ

3. แนวคิดการพัฒนาจิตสาธารณะตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมของแบนดูรา มีความเชื่อว่าการบวนการเรียนรู้ของบุคคลเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการเรียนรู้ของคนส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตตัวแบบ ซึ่งจะสามารถถ่ายทอดความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน และตัวแบบจะทำหน้าที่ 3 ลักษณะ คือ ส่งเสริมการเกิดพฤติกรรม ยับยั้งการเกิดพฤติกรรม และช่วยให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่ ครูจะมีบทบาทอย่างมากในการนำแนวคิดของทฤษฎีนี้มาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย

4. แนวคิดการพัฒนาจิตสาธารณะตามหลักกระบวนการพัฒนาจิตพิสัยของบลูม (Bloom) ครูสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนได้ ด้วยการสร้างความสนใจให้ผู้เรียนได้รับรู้และใส่ใจสิ่งเร้าที่นำมากระตุ้น เพื่อให้บุคคลมีความรู้สึกที่จะยอมรับ สิ่งเร้า นั้นและเลือกที่จะยอมรับสิ่งเร้า นั้นๆ เมื่อผู้เรียนสนใจแบบอย่างที่ดีแล้ว จะเกิดทัศนคติต่อสิ่งเร้า นั้นแล้วจะตอบสนอง ผู้เรียนจะมีทัศนคติที่ดีและเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น เกิดความชื่นชอบและผูกพันต่อสิ่งนั้น เขาจะนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในระบบชีวิตของตนเอง และเชื่อถือในการปฏิบัติจนพัฒนาเป็นลักษณะของตนเองต่อไป

5. แนวคิดการพัฒนาจิตสาธารณะตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยการชักจูง ครูสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนได้ โดยการกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดแย้ง แล้วให้ผู้เรียนคิดหาทางออก ทางแก้ไข อย่างมีเหตุผล และแสดงจุดยืนของตน ผู้เรียน มีโอกาสคิดพิจารณา ปรับเปลี่ยนจุดยืนในค่านิยมของตนเอง และหาข้อมูลหลักฐานต่างๆ มาสนับสนุนตนเองเพื่อยืนยันว่า เป็นค่านิยมที่ถูกต้องและแท้จริงของตนเอง

6. แนวคิดการพัฒนาจิตสาธารณะตามรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ เป็นอีกหนึ่งแนวคิดที่ครูสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้เล่นบทบาทสมมติเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ที่อยู่ภายในออกมา อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เกิดความเข้าใจในตนเอง และจากการที่ผู้เรียนได้สวมบทบาทผู้อื่น ก็จะช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก ค่านิยมและพฤติกรรมของผู้อื่น เกิดการปรับเปลี่ยนเจตคติ ค่านิยมและพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม

สรุปแนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะนั้นควรทำการปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กเพราะเป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรม วัฒนธรรมเป็นอย่างดี ซึ่งถ้าเด็กได้รับการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสม เมื่อเติบโตขึ้น จะทำให้สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม อันจะส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุขกาย สบายใจ ตลอดจนเป็นบุคลากรที่ดีที่เหมาะสม ของครอบครัว สังคม และประเทศชาติสืบเนื่องต่อไป ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการปลูกฝังจิตสาธารณะมีหลากหลายวิธี และการสร้างเสริมจิตสาธารณะนั้น ควรใช้มาตรการหลายๆ อย่าง พร้อมๆ กันอย่างบูรณาการและการสร้างจิตสาธารณะต้องให้ความสำคัญ 3 มิติ คือ มิติพฤติกรรม คือการกระทำที่ถูกต้อง มิติทางจิตใจ คือ ความภาคภูมิใจที่ได้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง และ มิติทางปัญญา คือ ความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของสิ่งที่ตนทำ จึงจะทำให้เกิดจิตสาธารณะที่ยั่งยืน

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ นอกจากการเรียนในรายวิชาต่างๆ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้เป็นแนวทางเพื่อการปฏิบัติของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาต้องมีชั่วโมงให้เด็กทำกิจกรรมสาธารณะ รวม 165 ชั่วโมง ดังนี้ ป.1 – ป.6 จะต้องทำกิจกรรม 60 ชั่วโมง มัธยมศึกษาตอนต้น จะต้องทำกิจกรรม 45 ชั่วโมง มัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องทำกิจกรรม 60 ชั่วโมง โดยในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถจัดได้หลายลักษณะ ดังนี้

1.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะอยู่แล้ว

1.2 กิจกรรมชุมนุม โดยเป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ เช่น ชุมนุมจิตสาธารณะ ชุมนุมรักษาราชการ ชุมนุมด้านภาวะโลกร้อน ชุมนุมผู้เสียสละ เป็นต้น

1.3 กิจกรรมเพิ่มสังคมและสาธารณะประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อ สังคม ชุมชน ท้องถิ่นของตนเอง

กลยุทธ์การปลูกจิตสาธารณะ

ประเวศ วะสี (2541) ได้เสนอกกลยุทธ์การปลูกจิตสาธารณะ โดยใช้กลยุทธ์หลักของการสร้างประชาคม เนื่องจากประชาคมต้องขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือร่วมใจเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย โดยอาศัยเทคนิค คือ

1. ความรัก ทำให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังทางสังคม ได้แก่ ความรักในธรรมชาติในแผ่นดิน ความรักต่อสังคม ต่อประเทศ รักในวัฒนธรรมชุมชน รักในค่านิยมความเป็นไทย

รักต่อเพื่อนมนุษย์ ความรักต่อแผ่นดินจะสร้างความผูกพันในความเป็นสังคมไทยเป็นตัวปลูกจิตสำนึก
สาธารณะ

2. ความรู้ ทำให้เกิดความซาบซึ้งและความตระหนักรู้เพื่อก่อให้เกิดความ
คำนึงถึงส่วนรวม

3. ความเป็นธรรมชาติ อยู่บนพื้นฐานการเติบโตแบบธรรมชาติเพื่อความเป็น
อิสระและยั่งยืน

วิจารณ์ พานิช (2556) ได้กล่าวไว้ในลักษณะเดียวกันว่า การเรียนรู้จากการปฏิบัติ
จริง ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงจากภายใน ซึ่งการเรียนรู้จากชีวิตจริงโดยมีพี่เลี้ยงที่คอย
กระตุ้น คอยตั้งคำถามให้คิดวิเคราะห์จากสิ่งที่ได้สัมผัส คิดลงไปให้เชื่อมโยงให้ลึกจะเป็นการเรียนรู้ที่ดี
ที่สุดไม่ต้องท่อง แต่ผู้เรียนสามารถจดจำไปตลอดชีวิต

ไพบูลย์ วัฒนศิริ และสังคม สัจจร (2543) ได้เสนอกิจกรรมการปลูกจิตสาธารณะไว้
ดังนี้

1. การใช้บทบาทผู้นำ ทั้งผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการให้มีบทบาทสูงใน
การริเริ่ม สร้างสรรค์ โน้มนำ หล่อหลอม ประสานงาน เพื่อให้เกิดจิตสาธารณะ

2. การใช้การสื่อสารแบบรวมศูนย์ โดยใช้การสื่อสารที่มีการควบคุมโดย
ศูนย์กลาง เพื่อเผยแพร่ในสิ่งที่คนเห็นว่าดี หรือให้ผู้อื่นร่วมเผยแพร่ เพื่อแก้ปัญหาการไม่เป็นเอกภาพ
ในการเผยแพร่ซึ่งอาจไปสร้างความเข้าใจผิดในสาระบางประการ

3. การใช้กระบวนการศึกษาเรียนรู้ โดยการผลักดันให้จิตสำนึกสาธารณะเข้าสู่
ระบบการศึกษาให้ได้ไม่ว่าจะเป็นทางการ หรือไม่เป็นการ

4. การใช้บทบาทของสื่อมวลชน เนื่องจากสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการ
กระจายข้อมูลข่าวสารสู่บุคคลต่างๆ ซึ่งจะช่วยสร้างจิตสาธารณะที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

5. การใช้ตัวอย่างที่ดีในสังคม การสร้างและสนับสนุนคนดี ยกย่องคนดี เลือก
ผู้นำที่ดี และผลักดันตัวอย่างจิตสาธารณะที่ดี เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เกิดจิตสาธารณะในสังคมได้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้สรุปเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาจิตสาธารณะให้กับเด็กและ
เยาวชน ดังนี้

1. การใช้บทบาทสมมุติกับตัวแบบเป็นการทดลองให้เด็กได้สวมบทบาทผู้อื่น
เพื่อรับรู้ถึงความรู้สึก และอารมณ์ในบทบาทของผู้อื่น และเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเองได้อย่าง
มีเหตุผล

2. การใช้สถานการณ์จำลองผสมกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง เป็น
กระบวนการที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการเข้าร่วมสถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้น ซึ่งมีสภาพใกล้เคียง
กับความเป็นจริงในชีวิต โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครูและเด็ก

3. การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เป็นการ
ใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 3 ด้าน คือ ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้
ด้านการถือเป็นหน้าที่ และด้านการรักษาสีทิวในการรักษาของส่วนรวม

4. การเสนอตัวแบบผ่านการ์ตูน เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถใช้ปรับเปลี่ยน
กระบวนการทางปัญญา ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกต โดยให้นักเรียนสังเกตตัวแบบที่
กระทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะผ่านการ์ตูน

5. การใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบ เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการ
เรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ โดยใช้ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบในการให้ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ
เจตคติ ข้อควรปฏิบัติ และแสดงพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะให้เห็น

6. การใช้วิธีสอนพัฒนาจิตสาธารณะ

6.1 การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ

6.1.1 ชั้นกำหนดปัญหา (ชั้นทุกข์)

6.1.2 ชั้นตั้งสมมติฐาน (ชั้นสมุทัย)

6.1.3 ชั้นการทดลองและเก็บข้อมูล (ชั้นนิโรธ)

6.1.4 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ชั้นมรรค)

โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม

ความหมายของโปรแกรม

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ให้ความหมาย โปรแกรม หมายถึง ระบบโครงสร้างที่กำหนด
กิจกรรมต่างๆ ที่ออกแบบมา เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะ
ในการปฏิบัติงาน

รัฐศาสตร์ พาณิชยพงษ์ศักดิ์ (2559) การจัดกิจกรรมที่เป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีการจัด
อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ การวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการ
ประเมินผลสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน หรือเป็นหน้าที่ใดๆ ให้สามารถบรรลุตาม
วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของแต่ละองค์กร

Boyle (1981) ให้ความหมาย โปรแกรม หมายถึง ผลของความร่วมมือระหว่างผู้เข้าร่วม
โปรแกรมกับผู้พัฒนาโปรแกรมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการ การ
วางแผน การสร้างแผนการจัดกิจกรรม การปฏิบัติการ การประชาสัมพันธ์ การประเมินผล การ
รายงาน และความรับผิดชอบต่อโปรแกรม

Barr (1990) ให้ความหมาย โปรแกรม มี 3 ความหมาย คือ

1. โปรแกรม หมายถึง หน่วย (Units) ที่จัดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษหรือให้บริการตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล
2. โปรแกรม หมายถึง ลำดับการปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ (Series of Planned Intervention) เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ
3. โปรแกรม หมายถึง กิจกรรมที่วางแผนไว้ (Planned Activity) เพื่อเป้าหมายโดยเฉพาะ

Rogers (2000) ได้ระบุถึงทฤษฎีโปรแกรม เป็นการสร้างโมเดลที่เป็นไปได้เกี่ยวกับโปรแกรมถูกคาดหวังว่าจะทำงานอย่างไรเพื่อที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งนักประเมินจะใช้ทฤษฎีนี้เป็นแนวทางในการดำเนินการประเมินและใช้เป็นมาตรฐาน (Bench marking) ในการตัดสินประสิทธิผลของโครงการ

สรุปได้ว่าโปรแกรม หมายถึง การจัดกิจกรรมที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการ การปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผล โดยใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายใต้บริบทของแต่ละองค์กร

ความหมายของการพัฒนาโปรแกรม

รัชนี กัลยาวิณัย (2545) ให้ความหมาย การพัฒนาโปรแกรม หมายถึง การตรวจดูเอกสารต่างๆ ที่ใช้เขียนโปรแกรม (reviewing) การออกแบบโปรแกรม (designing) การเขียนรหัสโปรแกรม (coding) การทดสอบโปรแกรม (testing) และการจัดทำเอกสาร (documenting)

เชษฐา คำคล่อง (2557) ให้ความหมาย การพัฒนาโปรแกรม หมายถึง เป็นการออกแบบเพื่อใช้ในการฝึกอบรมหรือการพัฒนาบุคคลเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งแต่ละขั้นตอนประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายความสำเร็จของโปรแกรม 2) การวางแผนในการจัดทำโปรแกรม โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนการวิเคราะห์มาวางแผนเพื่อสร้างโปรแกรม 3) การสร้างโปรแกรมเพื่อใช้ในการฝึกอบรม 4) การนำโปรแกรมไปทดลองใช้ และ 5) การประเมินผลโปรแกรมเพื่อนำผลการประเมินที่ได้มาพัฒนาโปรแกรม

Barr (1990) ให้ความหมาย การพัฒนาโปรแกรม หมายถึง รูปแบบ 5 ขั้นตอน (Five-step Model for Program Development) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมิน (Assessment)

- 1.1 ประเมินความต้องการของนิสิตนักศึกษา
- 1.2 ประเมินสิ่งแวดล้อมสถาบัน

1.3 ประเมินทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร เงิน และทรัพยากรทางกายภาพ

ขั้นที่ 2 การวางแผน (Planning)

1.1 การพัฒนาที่วางแผน

1.2 กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และการประเมินผล

1.3 เลือกวิธีปฏิบัติ

1.4 ฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.5 กำหนดงบประมาณที่ต้องใช้

1.6 กำหนดเวลาสิ้นสุดโปรแกรม

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ (Implementation)

1.1 กำหนดความรับผิดชอบ เช่น ทักษะความสามารถและงานที่ต้องทำ

1.2 ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

1.3 ประเมินผลกระบวนการ (Process) และประเมินผลผลิต (Product)

ขั้นที่ 4 ประเมินหลังจบโปรแกรม (Post - Assessment) ใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินกระบวนการและผลผลิตเพื่อการตัดสินใจอนาคตของโปรแกรม

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเชิงบริหาร (Administrative Decision) การตัดสินใจว่าจะดำเนินโปรแกรมต่อไป หรือยุติโปรแกรมหรือดัดแปลงปรับปรุง

สรุปได้ว่า การพัฒนาโปรแกรม หมายถึง การออกแบบกิจกรรมเพื่อใช้ในการฝึกหรือการพัฒนาให้นักเรียน ซึ่งต้องศึกษารายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์ จุดมุ่งหมาย องค์กรประกอบ วิเคราะห์ปัญหาที่มีผลกระทบ ศึกษาแหล่งข้อมูล มีการวางแผนขั้นตอนในการปฏิบัติ และการประเมินโปรแกรม เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

วิธีการพัฒนาโปรแกรม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2511) ได้นำเสนอวิธีการพัฒนาโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและตรวจสอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรม
การตรวจสอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของโปรแกรมที่พัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเอกสารประกอบ

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและการปรับปรุงโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครื่องมือประเมินโปรแกรมในภาคสนาม

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองโปรแกรมในภาคสนาม การทดลองใช้โปรแกรมในภาคสนาม

จริง

Carolyn (1989) ได้นำเสนอวิธีการพัฒนาโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน
ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

1. การวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายความสำเร็จของโปรแกรม
2. การวางแผนในการจัดทำโปรแกรม โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนการวิเคราะห์มาวางแผนเพื่อสร้างโปรแกรม
3. การสร้างโปรแกรมเพื่อใช้ในการฝึกอบรม
4. การนำโปรแกรมไปทดลองใช้
5. การประเมินผลโปรแกรมเพื่อนำผลการประเมินที่ได้มาพัฒนาโปรแกรม

Knowles (1980) ได้นำเสนอวิธีการพัฒนาโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน
ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

- ขั้นที่ 1 การจัดบรรยากาศสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 2 การจัดตั้งโครงสร้างองค์การสำหรับการวางแผน
- ขั้นที่ 3 การวินิจฉัยความต้องการสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 4 การจัดสร้างทิศทางเป้าหมายสำหรับเรียนรู้
- ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามโปรแกรม (การสรรหาและการฝึกอบรมการจัดการเกี่ยวกับผู้สนับสนุนการเรียนรู้และกระบวนการ การศึกษาทางด้านการศึกษา ด้านงบประมาณ)
- ขั้นที่ 6 การออกแบบด้านประสบการณ์ในการเรียนรู้
- ขั้นที่ 7 การประเมินผล และการวินิจฉัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

Boone (1990) ได้นำเสนอวิธีการพัฒนาโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก
และขั้นตอนย่อย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

1. การวางแผน
 - 1.1 องค์การและกระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย
 - 1.1.1 การทำความเข้าใจและยอมรับกับหน้าที่ขององค์การ คือ พันธกิจ ปรัชญาและเป้าหมาย
 - 1.1.2 การทำความเข้าใจและยอมรับกับโครงสร้างขององค์การทางด้าน บทบาทและความสัมพันธ์
 - 1.1.3 การจัดการความรู้และทักษะเกี่ยวกับกระบวนการองค์การด้านการ อำนวยการ การพัฒนาบุคลากร และการประเมินผลและการตรวจสอบได้
 - 1.1.4 การทำความเข้าใจและการยอมรับกับการทดสอบกรอบแนวคิด สำหรับการวางแผนโปรแกรม

1.1.5 การทำความเข้าใจและการยอมรับความต่อเนื่องของการปรับปรุง
องค์การต่อไป

1.2 การเชื่อมต่องค์การกับสาธารณะ

1.2.1 การระบุกลุ่มเป้าหมายขององค์การ

1.2.2 การระบุและการพบปะผู้นำของกลุ่มเป้าหมาย

1.2.3 การร่วมกันระบุ ประเมิน และวิเคราะห์ความต้องการโดยมุ่งที่

กลุ่มเป้าหมาย

2. การออกแบบและการนำไปใช้ ประกอบด้วย

2.1 การออกแบบโปรแกรม

2.1.1 การแปลงความต้องการอย่างเร่งด่วนเป็นความต้องการระดับมหภาค

2.1.2 การแปลงความต้องการให้เป็นวัตถุประสงค์มหภาค

2.1.3 การชี้เฉพาะกลยุทธ์ทางการศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.4 การชี้เฉพาะผลที่ตามมาในระดับมหภาคของโปรแกรม

2.2 การนำโปรแกรมที่วางไว้แล้วไปปฏิบัติ

3. การประเมินผลและการตรวจสอบ

3.1 การกำหนดและการวัดผลลัพธ์ของโปรแกรม

3.2 การประเมินผลลัพธ์ของโปรแกรม

3.3 การใช้ข้อค้นพบจากการประเมินสำหรับการปรับปรุงโปรแกรมการ

เปลี่ยนแปลงองค์การ และสำหรับการตรวจสอบได้จากสาธารณะ องค์การที่เหนือขึ้นไปผู้ให้เงินทุน
องค์การวิชาชีพ และรัฐบาล

Styles (1990) ได้นำเสนอวิธีการพัฒนาโปรแกรม (Program Development Model) ซึ่งประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

1. การประเมินความต้องการ (Needs Assessment)
2. ตั้งวัตถุประสงค์ (Goal Setting)
3. การวางแผนตั้งทีมงาน (Planning Team)
4. การพัฒนาบุคลากร (Staff Development)
5. การประเมินผล (Evaluation)
6. วิธีลงมือปฏิบัติ (Modes of Implementation)
7. การจัดการทรัพยากร (Resource Management)
8. การประเมินสิ่งแวดล้อม (Environment Assessment)

Houle (1996) ได้นำเสนอวิธีการพัฒนาโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

- ขั้นที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและระบุกิจกรรมที่เป็นไปได้
- ขั้นที่ 2 การตัดสินใจทางด้านกระบวนการที่จะนำมาใช้
- ขั้นที่ 3 การระบุวัตถุประสงค์และการปรับให้เหมาะสม
- ขั้นที่ 4 การออกแบบรูปแบบที่เหมาะสมทางด้านทรัพยากร ผู้นำ วิธีการ ตาราง กำหนดการ ลำดับเรื่อง การเสริมแรงทางสังคม การทำให้อยู่ในรูปปัจเจกบุคคล บทบาทและเกณฑ์ทางด้านประเมินผล และความชัดเจนของการออกแบบ
- ขั้นที่ 5 รูปแบบที่ใช้มีความเหมาะสมกับแบบแผนของชีวิตใหญ่กว่าทั้งด้านการแนะนำผู้เรียน รูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้เรียน งบประมาณ การเงินที่สนับสนุน และการตีความหมาย
- ขั้นที่ 6 นำแผนไปสู่ผลกระทบเชิงบวกที่จะเกิดขึ้นในองค์กร ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคล และระดับองค์การ
- ขั้นที่ 7 การวัดผลลัพธ์และการประเมินประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกระบวนการของโปรแกรม

Caffarella (2002) ได้นำเสนอวิธีการพัฒนาโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

- ขั้นที่ 1 การสร้างข้อมูลพื้นฐานสำหรับกระบวนการวางแผน
- ขั้นที่ 2 การระบุแนวความคิดของโปรแกรม
- ขั้นที่ 3 การจัดลำดับแนวความคิดของโปรแกรม
- ขั้นที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์ของโปรแกรม
- ขั้นที่ 5 การเตรียมการสำหรับถ่ายโอนการเรียนรู้
- ขั้นที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล การกำหนดรูปแบบ ตารางเวลา และความต้องการทางด้านเจ้าหน้าที่
- ขั้นที่ 7 การออกแบบแผนการสอน
- ขั้นที่ 8 การประสานงานผู้เกี่ยวข้อง
- ขั้นที่ 9 การศึกษาคุณค่าของโปรแกรม

องค์ประกอบของโปรแกรม

เจนจิรา คงสุข (2540) ได้สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม มี 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) ความหมาย 3) วัตถุประสงค์ 4) เนื้อหา และ 5) วิธีการดำเนินการ

หรรษา สุขกาล (2543) ได้สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม มี 3 องค์ประกอบ ประกอบด้วย คือ 1) บริบท (Context) 2) เป้าหมาย (Goal) และ 3) แผนหรือวิธีปฏิบัติ (Plan or Method) องค์ประกอบทั้งสามต้องมีความพอเหมาะพอดีเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

ปริญญา มีสุข (2552) ได้สรุปว่าโปรแกรม มี 9 องค์ประกอบประกอบด้วย 1) สภาพปัญหา 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้าง 4) เวลา 5) คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโปรแกรม 6) เนื้อหาที่ใช้ 7) เอกสารที่ใช้ 8) การจัดการเรียนรู้ในโปรแกรม และ 9) การประเมินผลโปรแกรม

จักรี ต้นเชื้อ (2555) องค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบไปด้วย 1) คำชี้แจงในการใช้โปรแกรม 2) ความเป็นมาและความสำคัญ 3) แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน 4) หลักการ 5) วัตถุประสงค์ 6) เนื้อหา 7) ลำดับขั้นในการดำเนินกิจกรรม 8) เทคนิคที่ใช้ในโปรแกรม 9) สื่อที่ใช้ในโปรแกรม 10) การวัดและประเมินผล 11) ตารางโปรแกรมและ 12) รายละเอียดกิจกรรม

รัฐศาสตร์ พาณิชยพงษ์ศักดิ์ (2559) ได้สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม มี 5 องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 4) เนื้อหาและสาระสำคัญ 5) การประเมินผลโปรแกรมโดยใช้องค์ประกอบที่มีความถี่สูงและนำองค์ประกอบที่มีความถี่ต่ำมารวมเข้ากับองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องคล้ายคลึงกัน

เกียรติศักดิ์ นีพวงลา (2559) องค์ประกอบของโปรแกรม มี 9 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เวลา 5) วิธีการเสริมสร้าง 6) เนื้อหาสาระ 7) แนวการจัดการกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การวัดและประเมินผล

Boyle (1981) ได้สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม มี 10 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสร้างพื้นฐานทางปรัชญาในการพัฒนาโปรแกรมความเชื่อและค่านิยมของนักพัฒนาโปรแกรมแต่ละคนที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการพัฒนาโปรแกรม เช่น ถ้านักพัฒนาโปรแกรมมีความเชื่อพื้นฐานเชิงปรัชญาว่าผู้เรียนควรเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนและเป็นผู้ที่สามารถจะชี้นำตัวเองได้ การจัดการเรียนการสอนจะให้ความสำคัญกับเทคนิคที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด

2. การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ความต้องการหรือสิ่งที่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมกังวลหวังใยเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ คือ การช่วยให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมบรรลุความสำเร็จในเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ตัวเองในการวิเคราะห์ความต้องการและปัญหาของสถานการณ์ ในบางกรณีสิ่งที่ถูกกำหนดว่า คือ ความต้องการและปัญหาอาจไม่ใช่ปัญหาที่แท้จริง นักพัฒนาโปรแกรมจึงต้องวิเคราะห์สถานการณ์อย่างลึกซึ้ง จนสามารถลำดับความต้องการและปัญหาได้

3. การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ เป็นการส่งเสริมให้บุคคลสนใจและบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของโปรแกรมและกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมนี้เป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับการพัฒนาโปรแกรมทุกประเภท

4. ระดับทางสติปัญญาและสถานภาพทางสังคมของผู้เข้าร่วมโปรแกรม นักพัฒนาจะต้องให้ความสำคัญเรื่องความแตกต่างของบุคคล จะต้องรู้ว่าผู้ใหญ่ต่างจากเด็ก แม้จะอยู่ในกลุ่มวิชาชีพเดียวกัน ก็มีความแตกต่างเกี่ยวกับเจตคติในการเรียนรู้ภูมิหลังทางสังคมเศรษฐกิจ เชื้อชาติ และประสบการณ์ในวิชาชีพ ความแตกต่างของแต่ละบุคคลมีผลต่อกระบวนการพัฒนาโปรแกรม ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนที่มีประสบการณ์น้อยในสถานการณ์ที่ใช้กระบวนการกลุ่ม จะหวาดกลัวการเรียนการสอนในรูปแบบกลุ่มต่างๆ

5. ศึกษาแหล่งข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และการกำหนดวัตถุประสงค์โปรแกรม แหล่งข้อมูลที่ควรศึกษาคือ ตัวผู้เข้าร่วมโปรแกรม สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับสังคม หรือสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เรียน และเนื้อหาวิชาการ แหล่งข้อมูลใดแหล่งหนึ่งไม่เพียงพอต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดี

6. การยอมรับเรื่องข้อจำกัดเกี่ยวกับสถาบันและบุคคล ข้อจำกัดต่างๆ ได้แก่ ปรัชญาขององค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมหรือ กลุ่มในสังคมมีความคิดเห็นขัดแย้งงบประมาณไม่เพียงพอ ความเชื่อของผู้ให้การสนับสนุนทางการเงิน ความเชื่อของผู้รับบริการเกี่ยวกับโปรแกรม ความเชื่อของฝ่ายบริหารภายในองค์กรเกี่ยวกับลำดับความสำคัญของโปรแกรมความเชื่อของนักพัฒนาโปรแกรมเองเกี่ยวกับโปรแกรม

7. ระดับความยืดหยุ่นของการวางแผนโปรแกรม เนื่องจากการพัฒนาโปรแกรม มีลักษณะเป็นการพัฒนาและเกี่ยวกับปัญหา การกำหนดและพยายามควบคุมทุกปัจจัยทุกขั้นตอนเป็นเรื่องยาก การประเมินผลวัตถุประสงค์และวิธีการต่างๆ อย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ได้หลายทางเลือก ทำให้โปรแกรมมีความยืดหยุ่น

8. การเลือกและการจัดกิจกรรมเชิงประสบการณ์การเรียนรู้ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผลจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนและผู้สอนร่วมมือกัน ผู้เรียนที่คิดว่าไม่ต้องทำอะไรนอกจากฟังบรรยายจะไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

9. การประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบ จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินผล คือการนำผลไปใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม การประเมินผลโปรแกรมจึงเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

9.1 การกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์

9.2 การรวบรวมข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

9.3 การพิจารณาตัดสินผลโดยเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับข้อมูลที่รวบรวมไว้

10. การเลือกวิธีการ เทคนิคและอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเหมาะสมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือก

Kanaya (2005) ได้สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม มี 6 องค์ประกอบประกอบด้วย 1) รูปแบบ 2) ระยะเวลา 3) การเป็นกลุ่มผู้เข้าอบรมที่อยู่ในบริบทเดียวกัน 4) การเรียนรู้เชิงรุก 5) การเรียนรู้ที่เนื้อหาความรู้ และ 6) มีความต่อเนื่องเชื่อมโยง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโปรแกรม มี 9 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) ระยะเวลา 5) วิธีการเสริมสร้าง 6) เนื้อหาสาระสำคัญ 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของปริญญา มีสุข; จักรี ต้นเชื้อ; รัฐศาสตร์ พาณิชยพวงศภัค และเกียรติศักดิ์ นิพวงลา

จากการสังเคราะห์แนวทางและรูปแบบการพัฒนาครู สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เสนอไว้ผู้วิจัยเห็นว่า โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน นั้นเป็นการดำเนินงานให้เกิดการพัฒนาบนพื้นฐานของการปฏิบัติงานด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาคือให้ครูได้นำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน เพื่อให้เกิดผลกับผู้เรียนเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นผู้มีจิตสาธารณะ ซึ่งได้แก่ การส่งครูไปเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาตามที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้นในหัวข้อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน การไปศึกษาดูงาน โรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน การมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูเพื่อเป็นการระดมสมองในออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน การทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน การจัดทีมงานเพื่อเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกันด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน การนำโครงการที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะการสร้างเสริมจิตสาธารณะจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาดำเนินการภายในโรงเรียน

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

1. ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่อยู่: 99/7 ถนน
สนามบิน ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัด กาฬสินธุ์ 46000 โทรศัพท์ : 0-4381-3249
โทรสาร: 0-4381-3290 เว็บไซต์ : www.kalasin1.go.th จำนวน 182 โรงเรียน จำนวนครูและ
บุคลากรทางการศึกษา 1,870 คน จำนวนนักเรียน 23,191 คน ข้อมูลเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2560
วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นองค์กรหลักขับเคลื่อน
คุณภาพการศึกษาภาคบังคับของสถานศึกษา ให้ได้มาตรฐานสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทย และ
สูงเทียบเท่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ภายในปี 2561

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมี
คุณภาพ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ
คุณภาพการศึกษา และบูรณาการจัดการศึกษา

ค่านิยมองค์กร

สร้างศรัทธา สามัคคี มีวินัย ทุ่มสุดใจ เต็มใจบริการ ต่อต้านการทุจริต

เป้าประสงค์

1. นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาและระดับการศึกษาภาคบังคับทุกคนมีพัฒนาการที่
เหมาะสมตามวัย และมีคุณภาพ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ
และเสมอภาค
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสม
และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นกลไก
ขับเคลื่อนการศึกษาภาคบังคับสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เน้นการทำงานแบบบูรณาการ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา และกระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

2. ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายและจากการประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้งได้นำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ปี (พ.ศ. 2559-2562) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่ได้วิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีส่วนนำมากำหนดในทิศทางการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อีกทั้งได้นำ 8 นโยบายการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาวิเคราะห์ และจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ตามนโยบายของหน่วยงานดังกล่าว

ทิศทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้นำนโยบายด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 นโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ ภายใต้การประสานความร่วมมือกันกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เพื่อร่วมกันดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึง เสมอภาค และมีคุณภาพได้มาตรฐาน สู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

จากการศึกษาบริบท และการสัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีนโยบายพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ มีความรับผิดชอบ สามัคคี และจิตอาสา มาเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการทำวิจัยเรื่อง โปรแกรมพัฒนาคู่มือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

อนงก กาญจนโกมล (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจและความสำนึกด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านวินัย และด้านมีจิตสาธารณะด้วยนิทานพื้นบ้านอุตรดิตถ์ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อออกแบบและสร้างชุดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจและความสำนึก และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนหลวงสาธิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษาอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 30 คน ได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรม 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 เขตห้ามพูดโกหก ชุดที่ 2 ยกย่องคนมีวินัย ชุดที่ 3 ใส่ใจจิตสาธารณะ และแบบวัดความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่าชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 80.71/79.28 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีชุดกิจกรรมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

กิริติวิทย์ สุวรรณธรรมา (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจิตสาธารณะตามแนวคิด จิตตปัญญาศึกษาและทฤษฎีปัญญาสังคมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจิตสาธารณะตาม แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและทฤษฎีปัญญาสังคมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนจิตสาธารณะที่พัฒนาขึ้น 3) ศึกษาผลการนำรูปแบบการเรียนการสอน จิตสาธารณะที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทการจัดการเรียนการสอน จิตสาธารณะ กลุ่มเป้าหมายเป็นครูผู้สอนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5 จำนวน 10 คน ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียน การสอน ระยะที่ 3 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ระยะที่ 4 การขยายผล การใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. รูปแบบการเรียนการสอนจิตสาธารณะตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและทฤษฎีปัญญา สังคมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีกระบวนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ทำสมาธิแผ่เมตตาจิต ขั้นที่ 2 พินิจตัวแบบจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 1) สร้างความสนใจให้ เรียนรู้จากตัวแบบ 2) น าเสนอตัวแบบจิตสาธารณะ 3) สังเกตและจดจำพฤติกรรม ของตัวแบบ 4) สร้างแรงจูงใจให้ปฏิบัติตนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ ขั้นที่ 3 พิจารณาด้วยใจอย่าง ไคร่ครวญ ประกอบด้วย 1) สนทริยสนทนาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ 2) น้อมสูกุใจ อย่าง ไคร่ครวญเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตน ขั้นที่ 4 มุ่งสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติ 2) กำกับตนเองในการปฏิบัติ 3) ปฏิบัติด้วยจิตเมตตา ขั้นที่ 5 ประเมิน

การปฏิบัติของตน ชั้นที่ 6 สะท้อนผลการปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) สนุทริยสนทนา สะท้อนประสบ การณ์การปฏิบัติ 2) บันทิกผลการเรียนรู้ 2. การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมจิตสาธารณะจากการวัดในช่วงเวลาหลังเรียนสูงกว่าช่วงเวลา ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียน หลัง เรียน 2 สัปดาห์และหลังเรียน 4 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนมีความ คงทนในพฤติกรรมจิตสาธารณะ 3. การขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

ณัฐนรี คล้ายสาคร (2556) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางบัว (เพ่งตั้งตรงจิตร วิทยาคาร) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อ การ พัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการปรับ พฤติกรรมทางปัญญาฯ และเปรียบเทียบผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม การปรับพฤติกรรมทางปัญญาและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาฯ งาน วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางบัว (เพ่งตั้งตรงจิตรวิทยาคาร) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 141 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัย คือ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ แบบวัดจิตสาธารณะ แบบบันทึกรู้ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมี คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาฯ อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 2) ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดจิต สาธารณะสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนกลุ่ม ทดลองมีความเห็นว่าการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาฯ ช่วยให้นักเรียนการ พัฒนาจิตสาธารณะด้านการอาสาให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังสติปัญญาโดยไม่หวัง ผลตอบแทน มีการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ สิ่งแวดล้อม มีความประสงค์และเห็นประโยชน์ของการ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

สมศรี ฐานะวุฒิกุล (2556) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางใน การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา สร้างกลยุทธ์การ พัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา และประเมินกลยุทธ์ การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา วิธิดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะโดยการ

วิเคราะห์ รายงานการประเมินตนเอง (SAR) รายงานโครงการ รายงานการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 15 แห่ง สถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี จำนวน 6 แห่ง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 9 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา 2) การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา กระทำโดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 9 คน และ 3) การประเมินความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 50 คน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โรงเรียนต้องมียุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานโดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกำหนดภารงานด้านจิตสาธารณะไว้ชัดเจน มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครูมีความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการปฏิบัติงานโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 2) กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาที่สร้างขึ้นมี 4 กลยุทธ์ (1) กลยุทธ์เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่การมีจิตสาธารณะ (2) กลยุทธ์ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อให้มีจิตสาธารณะ (3) กลยุทธ์สร้างแรงจูงใจการจัดกิจกรรมเพื่อน้อมนำกระแสพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมาพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสาธารณะ และ (4) กลยุทธ์เพิ่มมาตรการส่งเสริม ความเข้มแข็งด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการมีจิตสาธารณะ และ 3) การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา พบว่ามีความเป็นไปได้ในระดับมาก

ว่าที่ ร.ต.ไมตรี สารการ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดำเนินการ 2 วงรอบแต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือการวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนกลับ กลุ่มเป้าหมาย คือกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 23 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 79 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกและแบบประเมินพฤติกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีประสิทธิผล และค่าร้อยละความก้าวหน้า การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม ดังนี้ นักเรียนบางส่วนยังขาดการมีจิตสาธารณะ ไม่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น หลีกเลียงไม่เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ไม่ตั้งใจในการทำงานได้รับมอบหมาย

ไม่รู้จักเสียสละ ไม่ดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม ทำลายไม่รักษาสมบัติส่วนรวม ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงาน ไม่รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน สังคม 2) แนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน ดำเนินการ 3) แนวทาง ได้แก่ 1) ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน 2) จัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนประกอบด้วย กิจกรรมเชิดชูคนดีหน้าเสาธง กิจกรรมบันทึกความดีประจำวัน การสอดแทรกในการสอนในรายวิชาต่างๆ กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมสุดสัปดาห์ กิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด กิจกรรมคนดีศรีบ้านแพง กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน การนิเทศภายใน

วิจิตรพรรณ ลาภะ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา หลักสูตร โดยศึกษาเอกสาร/งานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและสอบถามจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 533 คน 2) การสร้างและประเมินคุณภาพหลักสูตร โดยนำข้อมูลพื้นฐานมาเป็นแนวทางในจัดทำร่างหลักสูตร และประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้เอกสารหลักสูตรแล้วจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน หลังจากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ 3) การศึกษาผลการใช้หลักสูตร โดยนำหลักสูตรที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 21 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1/2556 โรงเรียนเทศบาล 2 วัดชัยมงคล สังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนและวัดผลประเมินผลโดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับน้อย มีปัญหาการเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก และเนื้อหาสาระในการเสริมสร้างจิตสาธารณะมีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก 2) หลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีองค์ประกอบที่มีคุณภาพระดับมาก 3) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตร มีคะแนนจากการทำแบบวัดจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีนักเรียนที่ได้คะแนนจากการทำแบบวัดหลังเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 95.24 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 75 ของนักเรียนทั้งหมด

ศิริธร ศรีจันทน์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวจิตตปัญญาศึกษา โดยข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษาบริบทและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร พบว่าปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันมีสาเหตุมาจากการขาดจิตสำนึกที่ดีของคนในสังคม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ต้องการ

พัฒนาคือ ใฝ่เรียนรู้ และมีจิตสาธารณะ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) จุดมุ่งหมาย 2) สารระการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ และ 4) การวัดและประเมินผล โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดตปัญญาศึกษา 5 กระบวนการ ได้แก่ (1) การรับรู้จากสิ่งต่างๆ (2) การฟังอย่างลึกซึ้ง (3) สนทนาสนทนา (4) การฝึกปฏิบัติ (5) การสะท้อนการเรียนรู้ และมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้น คือขั้นเตรียม ขั้นเรียนรู้ และขั้นสรุป ผลการใช้หลักสูตร พบว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีพฤติกรรม จิตสาธารณะต่อครอบครัว โรงเรียน และสังคมจากการวัด 4 ครั้ง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

จิตรฐิกานต์ สบายจิตร (2558) ได้ทำการวิจัยศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากการสัมภาษณ์ครูผู้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมแสดงออกด้านจิตสาธารณะของนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังมีปัญหาและความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาคุณลักษณะด้านการมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น ที่เป็นพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและสังคม โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมในบริบทที่หลากหลายและเหมาะสม ผ่านกระบวนการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสนับสนุน ในการจัดทำร่างรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่พึงประสงค์ ซึ่งผลการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัดดูประสงค์ 3) กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ 4) บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งด้านองค์ประกอบกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ จะประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักรู้ในตนเอง 2) การเสริมสร้างอัตมโนทัศน์ ผู้เรียน 3) การกำหนดเป้าหมายและโน้มน้าวพฤติกรรมที่ต้องการ 4) การกำกับและแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และ 5) การสะท้อนผลและปรับปรุงการปฏิบัติ ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ พบว่านักเรียนมีความใส่ใจในการปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะผ่านการเขียนรายงานตนเอง ที่แสดงถึงพฤติกรรมปฏิบัติด้านจิตสาธารณะที่ชัดเจนและสม่ำเสมอ ผลการประเมินจิตสาธารณะของผู้เรียนโดยผู้สอนภายหลังการใช้รูปแบบ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะโดยรวมในระดับสูง รวมทั้งผลการสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพ และความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมตามการรับรู้ของครู พบว่ารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ ส่วนผลการสะท้อนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบ พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบมีความเหมาะสม สามารถส่งเสริม

ให้นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นได้ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะด้านการช่วยเหลือผู้อื่นและด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม หลังที่ได้รับการจัดกิจกรรม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกียรติศักดิ์ นิพวงลา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1 องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วม 5 ตัวชี้วัด 2) การเสียสละ 4 ตัวชี้วัด และ 3) ความรับผิดชอบ 4 ตัวชี้วัด ซึ่งทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของจิตสาธารณะของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การระดมสมอง และการทำกิจกรรม ฝึกการมีส่วนร่วม การเสียสละ และความรับผิดชอบ และ 3 โปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่า โปรแกรมฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้ 3.1 โปรแกรมฯ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ทิมาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เวลา 5) วิธีการเสริมสร้าง 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล ขอบข่ายเนื้อหาของโปรแกรมฯ แบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่ ชุดกิจกรรม 1 การมีส่วนร่วม ชุดกิจกรรม 2 การเสียสละ และชุดกิจกรรม 3 ความรับผิดชอบ โดยมีแนวการจัดกิจกรรม คือ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันโดยการทำกิจกรรมกลุ่ม การระดมสมองและเน้นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง สำหรับเทคนิคและเครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบโปรแกรม ใบกิจกรรม และแบบประเมินส่วนการประเมินประกอบด้วยการประเมินก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา โดยการประเมินตนเอง

ศรีสมร หล้าสา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 การวิจัยนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ปกครอง จำนวน 347 คน และนักเรียนจำนวน 347 คน รวมทั้งสิ้น 694 คน มีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างจิต

สาธารณะของผู้เรียน 2) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของผู้เรียนและ 3) การประเมิน
 แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะของผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบ
 สัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ
 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1 สภาพปัจจุบันในการเสริมสร้างจิต
 สาธารณะของผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ตัวบ่งชี้ที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ
 ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
 ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความ
 เต็มใจ และตัวบ่งชี้ที่ 2.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย
 เท่ากัน 2 สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ตัว
 บ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติ
 ปัญญาโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน แนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของผู้เรียน ประกอบด้วย
 5 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนโดยการจัดการเรียนการสอน 2)
 แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนด้วยกิจกรรม 3) แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของ
 ผู้เรียนโดยใช้สิ่งแวดล้อมการจัดการจัดบรรยากาศ 4) แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนโดยใช้
 ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน และ 5) แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนด้วยการ ใช้แบบที่ดี
 และแนวทางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมในระดับมาก

เสาวลักษณ์ ยงวานิชจิต (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์ การบริหาร
 เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ให้กับนักเรียนในสถานศึกษาอุดรนิคมของรัฐ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์
 เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ (2) วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและภาวะ
 รุคคาคม และ (3) พัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนในสถานศึกษา
 อุดรนิคมของรัฐ กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาอุดรนิคมของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
 ศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นจำนวน 247 แห่งผู้ให้ข้อมูล คือ
 ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการในสถานศึกษาอุดรนิคมของรัฐ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบ
 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับ นักเรียนทั้งสภาพ
 ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานทั้งสี่ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่
 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ตรวจสอบกลยุทธ์ด้วยการ
 สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ (1) สภาพการบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 ของสถานศึกษาอุดรนิคมของรัฐ สภาพ ปัจจุบันของการบริหารในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติปาน
 กลาง ส่วนสภาพที่ พึงประสงค์ของการบริหารในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด (2) จุดแข็ง
 จุดอ่อน (4) โอกาส และภาวะรุกรุคคาคมตามดัชนีความต้องการ (PNI_{modified}) พบจุดแข็ง 32 ประเด็น

จุดอ่อน 28 ประเด็น โอกาส 7 ประเด็น และภาวะคุกคาม 10 ประเด็น และ (3) กลยุทธ์การบริหาร เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์รองและ 35 มาตรการคือกลยุทธ์ หลัก 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) บริหารเข้มแข็งเพื่อจิตสาธารณะนักเรียนเพิ่มพูน (2) สร้างเครือข่ายจิตสาธารณะให้กระจายอยู่รอบตัวและ กลยุทธ์ รอง 4 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ (2) พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (3) ขยายโอกาสการเสริมสร้างจิตสาธารณะ และ (4) สร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการมีจิตสาธารณะ

จิราภรณ์ ไชยภมร (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้าง จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนและ 3) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้าง จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีกระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ในการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย คือ 1) แบบประเมินองค์ประกอบและ ตัวชี้วัดของจิตสาธารณะนักเรียน 2) แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย โดยใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 2 3) พัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างจิต สาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 และ 4) แบบประเมินการพัฒนา โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าฐานนิยม ค่าพิสัย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดในการเสริมสร้าง จิตสาธารณะของนักเรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 13 ตัวชี้วัด ประกอบด้วยดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 จิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึง จำนวน 4 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 จิตสาธารณะด้านความรู้สึกถึงคุณค่า ในตนเอง จำนวน 5 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบ ที่ 3 จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน จำนวน 4 ตัวชี้วัด ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินมีความเหมาะสมใน ทุกด้าน 2. สภาพปัจจุบันในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านตามผลการวิจัย ในข้อ 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับสภาพปัจจุบันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จิตสาธารณะด้าน ความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง จิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง และจิตสาธารณะ

ด้านการปฏิบัติตน ตามลำดับ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในเสริมสร้างจิตสาธารณะของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับสภาพที่พึงประสงค์จากมากไปหา ได้แก่ จิตสาธารณะด้าน ความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน และจิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงตามลำดับ 3. โปรแกรมการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 แบ่งออกเป็น Module 3 Module ประกอบด้วย Module 1 จิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง Module 2 จิตสาธารณะด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง และ Module 3 จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน จิตสาธารณะด้านความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึง และจิตสาธารณะด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง ตามลำดับ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรม 2) การยับยั้งพฤติกรรม และ 3) การเสริมสร้างให้พฤติกรรมคงอยู่ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินแล้วว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในในระดับมาก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Blekhman (2004) ได้ศึกษาเกี่ยวกับจิตสำนึกของโรงเรียนสมัยใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ทางทฤษฎีนี้คือการพัฒนาแบบจำลองที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกของมนุษย์กับสถาบันการศึกษาที่ทันสมัยโดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เงื่อนไขในโรงเรียนสมัยใหม่ได้รับการอธิบายว่าเป็นความขัดแย้งที่แสดงออกในการปลดปล่อยบุคคลความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจระหว่างบุคคลกับสถาบันและความไม่ต่อเนื่องระหว่างโครงสร้างสถาบันกับประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนและครู ความขัดแย้งนี้ได้รับการวิเคราะห์โดยอาศัยแนวความคิดและความรู้สึกพื้นฐานของจิตสำนึก

Pardun-Johannsen (2004) ได้วิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้บทละครเชิงสร้างสรรค์ ในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนเกรด 5 ได้ศึกษาบทละคร โดยมุ่งประเด็นการศึกษาไปว่ารูปแบบต่างๆ ของละครช่วยพัฒนาความคิดเห็นนอกเหนือใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่ปฏิบัติการทางสังคมหรือไม่ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 30 คน จากอาสาสมัคร 47 คน เป็นชาย 18 คน หญิง 12 คน โดยใช้การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า การใช้ละครรูปแบบต่างๆ สามารถพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนในลักษณะของความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่ปฏิบัติการทางสังคมได้จริง

Balderson (2007) ได้ศึกษาผลกระทบของการใช้รูปแบบการส่งเสริมด้านการมีความรับผิดชอบต่อตนเองที่มีพฤติกรรมในด้านการละเลยต่อหน้าที่ และพฤติกรรมด้านเข้าสังคมในทางบวกของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมด้านการมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้วิจัยสร้างรูปแบบการส่งเสริมด้านการมีความรับผิดชอบต่อตนเองขึ้นมา เพื่อลดพฤติกรรมด้านการละเลยต่อหน้าที่ และพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนขณะที่อยู่ในโรงเรียน และเพื่อเพิ่มพฤติกรรมด้านการเข้าสังคมในทางบวกของเด็กและเยาวชนเหล่านั้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้รูปแบบการส่งเสริมด้านการมีความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเป็นไปทางบวกและมีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น และรูปแบบดังกล่าวยังมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น พฤติกรรมด้านการเข้าสังคมในทางบวก และพฤติกรรมด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนนั้น

Champagne (2007) ได้สำรวจมิติต่างๆ เกี่ยวกับจิตสำนึกทางสังคมด้านความสามารถของนักการศึกษาทางพลศึกษาที่จะเป็นพันธมิตรที่มีประสิทธิภาพกับเยาวชนชาวอะบอริจิน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจมิติต่างๆ เกี่ยวกับจิตสำนึกทางสังคม และกระตุ้นให้มีการสะท้อนการปฏิบัติ การสอนปรัชญาประสบการณ์และความสัมพันธ์กับนักเรียนเผ่าอะบอริจิน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักการศึกษาทางพลศึกษา จำนวน 8 คน และครูพลศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ครูพลศึกษาที่สอนนักเรียนเผ่าอะบอริจิน การสัมภาษณ์เน้นวิธีการสอนที่เข้ากันได้ทางวัฒนธรรมและการศึกษาที่ต่อต้านเชื้อชาตินิยม ผลการวิจัยพบว่า วิธีการสอนที่ครูไม่มีการเตรียมความพร้อมรู้สึกตอบสนองต่อความซับซ้อนของการทำงานร่วมกับเยาวชนเผ่าอะบอริจินและครอบครัวของเยาวชน และที่สำคัญ คือ ความต้องการครูพลศึกษาที่จะพัฒนาจิตสาธารณะทางสังคมที่วิกฤติ ได้แก่ ความเข้าใจประวัติศาสตร์การศึกษาทางพลศึกษาเป็นพันธมิตรที่มีประสิทธิภาพกับเยาวชนเผ่าอะบอริจิน ซึ่งจำเป็นต้องมีโปรแกรมการฝึกหัดครูให้แก่นักศึกษาให้มีกรอบทฤษฎี เพื่อความเข้าใจด้านความไม่เสมอภาคและการกดขี่ชนพื้นเมือง

Shinichi (2007) ได้ศึกษาจิตสาธารณะและการนำความรู้เข้าไปประยุกต์ใช้ในชุมชน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาจิตสาธารณะของชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นกรณีศึกษาประชากร ที่อาศัยพื้นที่สาธารณะในชนบท ผลการวิจัย พบว่าการขาดจิตสาธารณะเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหา การดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคมชนบทไทยเกี่ยวกับความร่วมมือ ความสามัคคี และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในสังคม ความร่วมมือจะเกิดขึ้นเมื่อนำความรู้ที่ไปพัฒนาในชุมชนมีเหตุผล สอดคล้องกับวัฒนธรรมจารีตประเพณี และความต้องการปัจจุบันของตนเอง

Castillo-Montoya (2013) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาของนักศึกษาปริญญาตรีด้านแอฟริกันอเมริกันและลาตินในยุคแรกๆ ที่พัฒนาจิตสำนึกทางสังคมวิทยาในชั้นเรียนสังคมวิทยา ผลการศึกษาบ่งชี้ว่าจิตสำนึกด้านสังคมและการเมืองของนักเรียนมีความรุนแรงขึ้นและในบางครั้งก็

เปลี่ยนไปเมื่อนักเรียนพบเรื่องทางสังคมวิทยาสองด้านของห้องเรียนอาจมีส่วนช่วยในการพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี: (1) การอภิปรายในชั้นเรียนและ (2) อาจารย์ให้ความสนใจกับตัวอย่างในระหว่างการสอนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน การศึกษาแสดงให้เห็นว่าการกระทำของนักเรียนในการวิเคราะห์และ หรือคำติชมและการมีส่วนร่วม มีส่วนร่วมในความสามารถทางการเมืองของพวกเขาการควมรวบรวมของจิตสำนึกและการกระทำ ความหมายและแนวคิดในการวิจัยในอนาคต

Hongying (2015) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ คุณลักษณะของคนในสังคมยุคใหม่ที่ เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์และการตอบสนองต่อจิตสาธารณะคือลักษณะที่ทันสมัย คุณภาพจิตสาธารณะของพลเมืองของประเทศของได้เพิ่มขึ้นอย่างมาก เช่น จิตสำนึกของบุคคล หลักสิทธิและความรับผิดชอบ ประชาชนขาดจิตสำนึกผิดชอบและเน้นที่ความทันสมัยของโลกสมัยใหม่ มากกว่าทรัพยากรมนุษย์ที่มีจิตสำนึกดี ที่สำคัญคือนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศจีนจะเป็นแกนนำในการก่อสร้างของอนาคตของจีนและอนาคตเป็นของสังคมของพวกเขา สำนึกจิตสาธารณะของพวกเขาเป็นแบบอย่างและเป็นผู้นำที่สำคัญต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคม ในยุคของอินเทอร์เน็ต สภาพแวดล้อมที่มากของนักศึกษาวิทยาลัยในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่สูงขึ้นมีปรากฏการณ์ของการขาดจิตสาธารณะในสถานการณ์นี้รวมถึงความสำคัญของจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัย โดยในปัจจุบันในยุคอินเทอร์เน็ตที่เต็มไปด้วยข้อมูลเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพสูงมากมาย แต่ในอินเทอร์เน็ตเราต้องสร้างการใช้และการป้องกัน ที่เรียกว่า "ไฟร์วอลล์" การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาก็เช่นเดียวกันที่ควรเสริมสร้างและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของการรับประกันเพื่อให้ทันกับเวลาในการปลูกจิตสำนึกสาธารณะในนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่สูงขึ้น สม่่าเสมอและให้ความคิดสร้างสรรค์และสร้างสรรค์ในการสร้างจิตสำนึก จิตสาธารณะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบ่มเพาะของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่มีภายใต้ยุคของ "อินเทอร์เน็ต" มีการวิเคราะห์และผลของการวิเคราะห์กลยุทธ์การแก้ปัญหาที่ถูกนำมาใช้ให้มีความสอดคล้องกัน

จากการศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้ว่า จิตสาธารณะของนักเรียนเป็นปัญหาที่ทุกคนทุกฝ่ายให้ความสำคัญ เพราะนักเรียนคือเยาวชนที่จะเติบโตมาพัฒนาประเทศชาติ สถานศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่พยายามพัฒนาและปลูกฝังให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนที่มีความใกล้ชิดและผู้ปกครองให้ความสนใจ อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน จึงมีหลากหลายกลยุทธ์และหลากหลายวิธีการ ผู้วิจัยจึงได้ใช้เป็นแนวทางการในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดวิธีการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

1.1 นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะ มาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

1.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ หลังจากนั้นเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารหรือครูที่รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 182 โรงเรียน

1.3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน

1.4 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ต่อสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2.1 ศึกษา best practice เกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน 3 กรณี

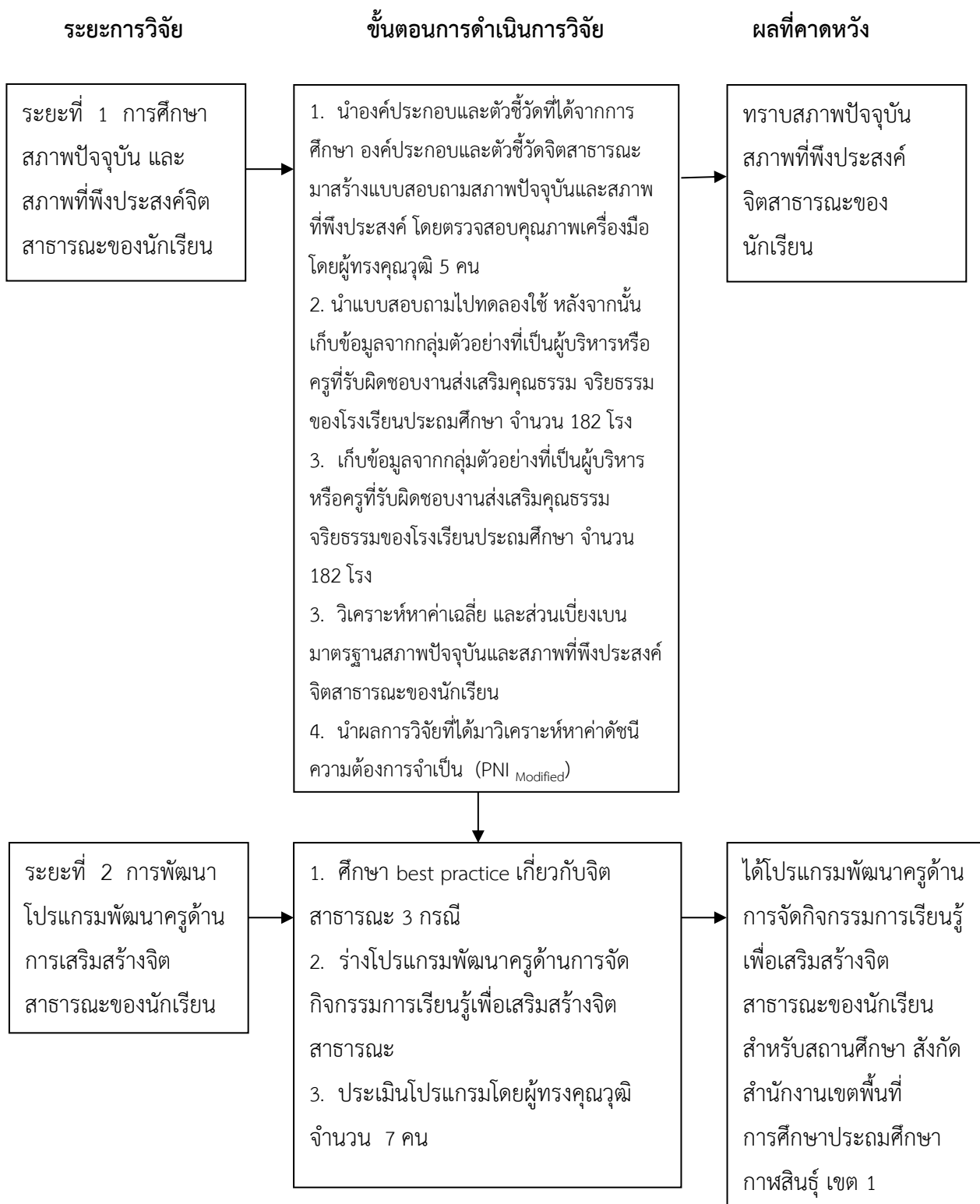
2.2 ร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

2.3 ประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

โดยระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง แสดงในภาพประกอบ 2

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ภาพประกอบ 2 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะของยุทธนา วรุณปิติกุล (2542); Sigelman, C. K. & Rider E. A. (2003); กระทรวงศึกษาธิการ (2551); ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552); Gardner, Haward. (2010); เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) และกรรยา พรรณนา (2559) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยการสังเคราะห์องค์ประกอบแล้วได้ 3 องค์ประกอบ เพื่อเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน

1.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบประเมินเพื่อกำหนดรูปแบบการประเมิน

1.3 สร้างแบบประเมินตามองค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา เป็นแบบเลือกวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนที่เชื่อมั่นว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ 3 วิธี ซึ่งกำหนดไว้ในแบบสอบถาม จำนวน 5 วิธีอีกทั้งสามารถระบุเพิ่มเติมวิธีการเสริมสร้างได้อีกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

1.4 นำแบบประเมินสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขและตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.5 นำแบบประเมินที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน

1.6 ตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน ที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบ และพิจารณาโดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1.6.1 ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1 มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ขึ้นไป

1.6.2 ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1 มีวิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ขึ้นไป

1.6.3 ดำรงตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1 หรือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ขึ้นไป

ผู้ทรงคุณวุฒิมีทั้งหมด 5 คนประกอบด้วย

1) ดร.พรเพ็ญ ฤทธิลัน ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2) ดร.อารยันต์ แสงนิกุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3) นายสุนทร ทองคำ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนยางฮ่อมวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

4) ดร.เพ็ญประภา ก้วพิทักษ์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อดีตครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย

5) นายประสงค์ สกุลซัง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

1.7 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบและตัวชี้วัดตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบอีกครั้ง

1.8 นำผลการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด มาเตรียมดำเนินการเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา โดยวิธีการสร้างเครื่องมือในการศึกษา

1.9 สร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

1.10 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

1.11 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น กับครูโรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

1.12 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 182 โรงเรียน ซึ่งการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนจากตาราง Krejcie and Morgan ได้จำนวน 127 โรงเรียน และแต่ละโรงเรียนกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 2 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียน โดยใช้วิธีการกลุ่มตัวอย่าง แบบจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน

1.13 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ ตรวจสอบความเชื่อมั่นใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อมาเป็นข้อมูลในพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 364 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 182 คน ครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 182 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 127 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 254 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie and Morgan) ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling technique)

2.2.2 จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของสถานศึกษา นำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้จำนวน ที่ครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และสรุปภาพรวมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2560 แล้วนำมาสร้างข้อกระทงเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

3.2 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามแบบ (Check list) เกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เพื่อสำรวจความคิดเห็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด, ระดับมาก, ระดับปานกลาง, ระดับน้อย, ระดับน้อยที่สุด โดยเลือกว่าแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 นั้นอยู่ในระดับใด ซึ่งแต่ละข้อมีระดับค่าคะแนน ดังนี้

สภาพปัจจุบัน

- 5 หมายถึง มีระดับจิตสาธารณะในปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน
- 4 หมายถึง มีระดับจิตสาธารณะในปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
- 3 หมายถึง มีระดับจิตสาธารณะในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
- 2 หมายถึง มีระดับจิตสาธารณะในปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อย
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
- 1 หมายถึง มีระดับจิตสาธารณะในปัจจุบัน อยู่ในระดับน้อยที่สุด
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

สภาพที่พึงประสงค์

- 5 หมายถึง มีระดับจิตสาธารณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน
- 4 หมายถึง มีระดับจิตสาธารณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน
- 3 หมายถึง มีระดับจิตสาธารณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
- 2 หมายถึง มีระดับจิตสาธารณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
- 1 หมายถึง มีระดับจิตสาธารณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา เป็นแบบเลือกวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนที่เชื่อมั่นว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ 3 วิธี ซึ่งกำหนดไว้ในแบบสอบถาม จำนวน 5 วิธี อีกทั้งสามารถระบุเพิ่มเติมวิธีการเสริมสร้างได้อีกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของสำนวนภาษา และความครอบคลุมเนื้อหาตามนิยามศัพท์ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน โดยคัดเลือกจากผู้มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ในด้านการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม ดังนี้

- 1) นายสุชาติ บุญปก วุฒิการศึกษา กศ.ม.สาขาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนนาขามร่วมราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1
 - 2) นายอัครพงษ์ ภูจรีต วุฒิการศึกษา กศ.ม.สาขาบริหารการศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโพนหนองทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1
 - 3) นางศรีอัมพร ศรีวิไลย วุฒิการศึกษา ค.ม.การวิจัยการศึกษา ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1
 - 4) นายประสงค์ สกลซัง วุฒิการศึกษา ปร.ด.สาขาการวิจัยและประเมินผล ศึกษา ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2
 - 5) นางพรเพ็ญ ฤทธิลัน วุฒิการศึกษา ปร.ด. สาขาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1
- พิจารณาตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องเหมาะสม และหาค่าดัชนีความ สอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) ต้องมีค่าเฉลี่ย 0.60 ขึ้นไปถือว่า ใช้ได้ โดยผลการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง คือ 0.97 แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่มีความสอดคล้อง สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อคำถาม และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไป ทดลองใช้

3.4 หากคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความ เชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงและ การพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้รับผิดชอบ

งานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อคำถามกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) ตามสูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังนี้

3.4.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับจิตสาธารณะในสภาพปัจจุบัน คือ .951 แสดงว่าผู้กรอกแบบสอบถามในการทดลองใช้แบบสอบถามโดยให้คะแนนในแบบสอบถามได้สอดคล้องกัน

3.4.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับจิตสาธารณะในสภาพที่พึงประสงค์ คือ .840 แสดงว่าผู้กรอกแบบสอบถามในการทดลองใช้แบบสอบถามโดยให้คะแนนในแบบสอบถามได้สอดคล้องกัน

3.5 จัดทำแบบสอบถามฉบับจริงและนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เสนอผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยพร้อมทั้งประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารหรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 127 โรงเรียน 2 คน รวมทั้งสิ้น 254 คน

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่ง และประสานขอนัดหมายวันในการส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย

4.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้ด้วยตนเอง แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รวบรวมมา ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1.1 ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามครบทั้งหมด

5.1.2 กำหนดรหัสให้คะแนน และบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

คำตอบ	คะแนนที่ได้
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง

2	น้อย
1	น้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.2.1 วิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51 - 5.00 หมายความว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายความว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายความว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายความว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายความว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับน้อยที่สุด

6. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในระยะที่ 1 มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณ ($PNI_{modified}$) และองค์ประกอบที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) ในการเสริมสร้างโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

$$PNI_{modified} = (I-D)/D \quad (I = \dots \text{ที่คาดหวัง}; D = \dots \text{ที่เป็นจริง})$$

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียนในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการ เพื่อสร้างกรอบคำถามเกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

1.2 การศึกษาโดยการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) ของโรงเรียนที่เป็นเลิศทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และจิตสาธารณะของนักเรียน 3 กรณี โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผนวกกับผลการศึกษาลงปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในออกแบบโปรแกรม

1.3 ร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา และนำร่างโปรแกรมเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อนำไปปรับปรุงต่อไป

1.4 นำโปรแกรมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในการ ประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) เกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน (ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สพ.ป.กส. 2 โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนยางอ้อมวิทยา สพ.ป.กส. 2 และโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สพ.ป.กส.1)

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งทำการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และประสบการณ์ความรู้และประสบการณ์ด้านการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

2.2.2 ผู้บริหารการศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2.2.3 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญขึ้นไป

2.2.4 อาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือ ครูผู้มีความรู้ทางการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการวิจัยการศึกษา หรือมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

2.2.5 อาจารย์มหาวิทยาลัย หรือ ครูผู้มีความรู้ทางการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาหลักสูตรและการสอน

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 7 คน ประกอบด้วย

1. ดร.พรเพ็ญ ฤทธิสัน ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นผู้มีประสบการณ์ในเนื้อหาของจิตสาธารณะ และมีบทบาทในการพัฒนาค่านิยมไทย 12 ประการ มีประสบการณ์ในด้านการประเมินคุณธรรม จริยธรรม และด้านจิตวิทยา และมีบทบาทในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1

2. ดร.อารยันต์ แสงนิกุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการสร้างเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมดีเด่น ระดับ สพฐ. โรงเรียนพระราชทาน (โรงเรียนขนาดเล็ก)

3. นายสุนทร ทองคำ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนยางอ้อมวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นผู้มีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากสังคมด้านจิตสาธารณะหรือด้านคุณธรรมจริยธรรม มีประสบการณ์ในการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล และโรงเรียนพระราชทาน (โรงเรียนขนาดกลาง)

4. นายสุชาติ แวงโสธรณ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นผู้มีความรู้ในการบริหารการจัดกิจกรรมในโรงเรียนสุจริต (โรงเรียนขนาดใหญ่)

5. ดร.เพ็ญประภา ก้วพิทักษ์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อดีตครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการทำงานตามโครงการโรงเรียนสุจริต

6. นายประสงค์ สกุลซัง ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง เป็นผู้มีประสบการณ์ในด้านการวิจัยการศึกษา

7. นางสุธิดา ศรีโสภาก ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไป โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นผู้มีประสบการณ์และความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยได้ข้อมูลจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) เกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน (ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สพป.กส. 2 โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนยางอุ้มวิทยาคาร สพป.กส. 2 และโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สพป.กส.1) และแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของแนวทางการพัฒนาครู และวิธีการสร้างและหาคุณภาพของโปรแกรมฯ โดยดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

3.1 กำหนดประเด็นสำคัญของโปรแกรมที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา แล้วนำมาสร้างข้อกระทงให้ครอบคลุมองค์ประกอบของโปรแกรมพัฒนาครู

3.2 นำแบบประเมินโปรแกรมในลักษณะแบบประเมิน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษา เนื้อหาสาระสำคัญที่ตรงและครอบคลุมองค์ประกอบของโปรแกรม (ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรม) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะทั้งหมด

3.3 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขและผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกัน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อกระทงเกี่ยวกับโปรแกรม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมฯ

3.4 นำโปรแกรมที่ได้รับการปรับปรุงองค์ประกอบของโปรแกรมในแบบประเมินให้มีความสอดคล้องกับโปรแกรมฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเสนอผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนด นัดหมาย วันเวลาและขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยทำการจดบันทึกและถ่ายภาพ

4.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต1 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อประเมินและรวบรวมเก็บคืนด้วยตัวเอง

5. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อพัฒนาโปรแกรม

5.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินโปรแกรม มาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำข้อมูลมาประมวลผลทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม โดยการใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อหาระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลค่าความหมาย ค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.51 - 5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ระดับน้อยที่สุด

6. ผลการศึกษาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต1 ที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถาม

1.1 ตราชนีความสอดคล้อง

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าอำนาจจำแนก

$$\text{สูตร } r_{xy} = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

- เมื่อ r_{xy} แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบสอบถาม
 $\sum Y$ แทน คะแนนในแต่ละข้อของผู้ตอบแบบสอบถาม
 n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 ค่าความเชื่อมั่นใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ของแบบสอบถาม

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum_{i=1}^k s_i^2}{s_t^2} \right]$$

- เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม
 k แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม
 $\sum_{i=1}^k s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนน
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ยของแบบประเมินและแบบสอบถาม

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

- เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 n แทน จำนวนคนในกลุ่ม

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินและแบบสอบถาม

$$\text{สูตร S.D.} = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum fX)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum fX)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนประชากร

4. ร้อยละ (Percentage) ของแบบสอบถาม (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551)

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

5. วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามโดยใช้สูตร PNI modified (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

สภาพการดำเนินการที่คาดหวัง (I) – สภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D)

$$\text{ความต้องการจำเป็น (PNI)} = \frac{\text{สภาพการดำเนินการที่คาดหวัง (I) – สภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D)}}{\text{สภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D)}}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอตามขั้นตอนของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่างๆ ดังนี้

\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI <small>Modified</small>	แทน ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์

เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา โดยผู้ให้ข้อมูลคือ ครูเชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวน 5 คน ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา	ความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม 4 ตัวชี้วัด	4.80	0.45	มากที่สุด
1.1 นักเรียนมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	4.60	0.55	มากที่สุด
1.2 นักเรียนดูแล รักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม	4.80	0.45	มากที่สุด
1.3 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมองค์ประกอบ 1	4.84	0.29	มากที่สุด
องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ 4 ตัวชี้วัด	4.80	0.45	มากที่สุด
2.1 นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง	4.80	0.45	มากที่สุด
2.2 นักเรียนยอมรับความแตกต่างของบุคคล	4.60	0.55	มากที่สุด
2.3 นักเรียนแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม	4.60	0.55	มากที่สุด
2.4 นักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมองค์ประกอบ 2	4.76	0.40	มากที่สุด

องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา	ความเหมาะสม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
องค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ 4 ตัวชี้วัด	5.00	0.00	มากที่สุด
3.1 นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 นักเรียนมีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน	5.00	0.00	มากที่สุด
3.4 นักเรียนมีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม	4.60	0.55	มากที่สุด
3.5 นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม	4.60	0.55	มากที่สุด
3.6 ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น	4.80	0.45	มากที่สุด
รวมองค์ประกอบ 3	4.83	0.29	มากที่สุด
รวมทั้งหมดทุกองค์ประกอบ	4.81	0.33	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา โดยรวมทั้งหมดและรวมแต่ละองค์ประกอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบจากมากไปน้อย คือ องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.84$) องค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.83$) และองค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.76$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ระดับจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 127 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 254 คน ดังปรากฏในตาราง 5 ถึง ตาราง 9

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์
ระดับสาธรรณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมและรายองค์ประกอบ

องค์ประกอบจิต สาธรรณะของนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับจิต สาธรรณะ ของนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับจิต สาธรรณะ ของนักเรียน
1. การมีส่วนร่วม	3.35	0.57	ปานกลาง	4.74	0.48	มากที่สุด
2. การเคารพสิทธิ	3.74	0.57	มาก	4.75	0.45	มากที่สุด
3. ความรับผิดชอบ	3.19	0.60	ปานกลาง	4.79	0.42	มากที่สุด
รวม	3.41	0.59	ปานกลาง	4.77	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า สภาพปัจจุบันจิตสาธรรณะของนักเรียน โดยรวมทั้งหมด ($\bar{X} = 3.41$) และรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง แต่องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์จิตสาธรรณะของนักเรียน โดยรวมทั้งหมด ($\bar{X} = 4.77$) และรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด

การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับจิตสาธรรณะของนักเรียน องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม และแยกตามตัวชี้วัดขององค์ประกอบนั้น โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 127 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 254 คน ดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 องค์กรประกอบ 1 การมีส่วนร่วม

ตัวชี้วัด องค์กรประกอบ 1 การมีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ จิตสาธารณะ ของนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ จิตสาธารณะ ของนักเรียน
1. นักเรียนมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวม	3.31	0.56	ปานกลาง	4.61	0.53	มากที่สุด
2. นักเรียนดูแล รักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม	3.19	0.62	ปานกลาง	4.81	0.45	มากที่สุด
3. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	3.55	0.53	มาก	4.81	0.39	มากที่สุด
4. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น	3.35	0.53	ปานกลาง	4.71	0.53	มากที่สุด
รวม	3.35	0.57	ปานกลาง	4.74	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า สภาพปัจจุบันจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา องค์กรประกอบ 1 การมีส่วนร่วม โดยรวมทั้งหมด ($\bar{X} = 3.35$) อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ตัวชี้วัด 1, 2, 4 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายตัวชี้วัด 3 อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา โดยรวมทั้งหมด ($\bar{X} = 4.74$) และรายตัวชี้วัดทุกตัวชี้วัดอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับจิตสาธารณะของนักเรียน องค์กรประกอบ 2 การเคารพสิทธิโดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา

หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 127 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 254 คน ดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 องค์กรประกอบ 2 การเคารพสิทธิ

ตัวชี้วัด องค์กรประกอบ 2 การเคารพสิทธิ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ จิตสาธารณะ ของนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ จิตสาธารณะ ของนักเรียน
1. นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง	3.81	0.63	มาก	4.80	0.40	มากที่สุด
2. นักเรียนยอมรับความแตกต่างของบุคคล	3.66	0.56	มาก	4.74	0.46	มากที่สุด
3. นักเรียนแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม	3.74	0.54	มาก	4.72	0.47	มากที่สุด
4. นักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม	3.75	0.55	มาก	4.72	0.47	มากที่สุด
รวม	3.74	0.57	มาก	4.75	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า สภาพปัจจุบันจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา องค์กรประกอบ 2 การเคารพสิทธิ โดยรวมทั้งหมด ($\bar{X} = 3.74$) และรายตัวชี้วัดอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา โดยรวมทั้งหมด ($\bar{X} = 4.75$) และรายตัวชี้วัดอยู่ในระดับมากที่สุด

การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับจิตสาธารณะของนักเรียน องค์กรประกอบ 3 ความรับผิดชอบ โดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 127 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 254 คน ดังปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระดับจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 องค์กรประกอบ 3 ความรับผิดชอบ

ตัวชี้วัด องค์กรประกอบ 3 ความรับผิดชอบ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ จิตสาธารณะ ของนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ จิตสาธารณะ ของนักเรียน
1. นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ	3.49	0.63	ปานกลาง	4.89	0.34	มากที่สุด
2. นักเรียนมีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	3.31	0.64	ปานกลาง	4.83	0.39	มากที่สุด
3. นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน	2.97	0.69	ปานกลาง	4.76	0.47	มากที่สุด
4. นักเรียนมีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม	3.13	0.68	ปานกลาง	4.76	0.45	มากที่สุด
5. นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม	3.05	0.59	ปานกลาง	4.82	0.40	มากที่สุด
6. ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น	3.17	0.54	ปานกลาง	4.68	0.48	มากที่สุด
รวม	3.19	0.60	ปานกลาง	4.79	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัจจุบันจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา องค์กรประกอบ 3 ความรับผิดชอบ โดยรวมทั้งหมด ($\bar{X} = 3.19$) และรายตัวชี้วัด อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา โดยรวมทั้งหมด ($\bar{X} = 4.79$) และรายตัวชี้วัดอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าความถี่ของของวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามถึงความเชื่อมั่นถึงวิธีการดังกล่าวที่จะสามารถเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

ตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม โดยผู้กรอกแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 127 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 254 คน ดังปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงค่าความถี่ของวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

วิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา	ค่าความถี่ (ร้อยละ)
1. การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง	81.33
2. การทำกิจกรรมร่วมกัน	70.67
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	33.33
4. การเรียนรู้บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ	28.00
5. การแสดงบทบาทสมมติ	22.00
6. การระดมสมอง	18.00
7. การทำโครงการคุณธรรม	8.00
รวม	100.00

จากตาราง 9 พบว่า วิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ที่เชื่อมั่นว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเรียงลำดับตามค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การทำกิจกรรมร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนรู้บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การแสดงบทบาทสมมติ การระดมสมอง และการทำโครงการคุณธรรม ตามลำดับ นอกจากนี้ในตอนที่ 3 ของแบบสอบถามมีการระบุวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนจากการกรอกแบบสอบถามที่ระบุเพิ่มเติม พอสรุปได้ดังนี้ คือ การให้ครูได้เข้าอบรม เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรม โดยเฉพาะเรื่องของจิตสาธารณะ และการให้มีการติดตามผลของการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดค่ายส่งเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียนโดยเฉพาะ นักเรียนที่อยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

1. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : PNI_{Modified}) เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โดยได้ข้อมูลมาจากผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 127 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 254 คน ดังปรากฏผลแสดง ในตาราง 10 ถึงตาราง 13

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

องค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียน	D	I	PNI _{Modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การมีส่วนร่วม	3.35	4.74	0.41	2
2. การเคารพสิทธิ	3.74	4.75	0.27	3
3. ความรับผิดชอบ	3.19	4.79	0.50	1

จากตาราง 10 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เรียงตามลำดับขององค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบ (PNI_{Modified} = 0.50) การมีส่วนร่วม (PNI_{Modified} = 0.41) และการเคารพสิทธิ (PNI_{Modified} = 0.27) ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นองค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม และแยกตามตัวชี้วัดขององค์ประกอบนั้นโดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 127 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 254 คน ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วมของจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

ตัวชี้วัดขององค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม	D	I	PNI _{Modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. นักเรียนมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวม	3.31	4.61	0.40	3
2. นักเรียนดูแล รักษาสาธารณะ สมบัติของส่วนรวม และรู้จักใช้ ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม	3.19	4.81	0.51	1
3. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	3.55	4.81	0.36	4
4. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ แก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงาม ของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น	3.35	4.71	0.41	2

จากตาราง 11 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นของตัวชี้วัดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) นักเรียนดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม 2) นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น 3) นักเรียนมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และ 4) นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ และแยกตามตัวชี้วัดขององค์ประกอบนั้นโดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 127 โรงเรียน

ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 254 คน ดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิของจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

ตัวชี้วัดขององค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ	D	I	PNI Modified	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง	3.81	4.80	0.258	3
2. นักเรียนยอมรับความแตกต่างของบุคคล	3.66	4.74	0.296	1
3. นักเรียนแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม	3.74	4.72	0.262	2
4. นักเรียนเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม	3.75	4.72	0.257	4

จากตาราง 12 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นของตัวชี้วัดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) นักเรียนยอมรับความแตกต่างของบุคคล 2) นักเรียนแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม 3) นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเองและ 4) นักเรียนเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น องค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบและแยกตามตัวชี้วัดขององค์ประกอบนั้นโดยผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 127 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 254 คน ดังตาราง 13

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น องค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบของจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

ตัวชี้วัดขององค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ	D	I	PNI Modified	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ	3.49	4.89	0.40	6
2. นักเรียนมีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	3.31	4.83	0.46	5
3. นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน	2.97	4.76	0.60	1
4. นักเรียนมีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม	3.13	4.76	0.52	3
5. นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม	3.05	4.82	0.58	2
6. นักเรียนยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น	3.17	4.68	0.48	4

จากตาราง 13 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 องค์ประกอบความรับผิดชอบ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นของตัวชี้วัดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน 2) นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม 3) นักเรียนมีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม 4) นักเรียนยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น 5) นักเรียนมีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ 6) นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ ตามลำดับ

2. การศึกษาการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติ ที่เป็นเลิศในด้านพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน (Best Practices) 3 โรงเรียน ดังต่อไปนี้

2.1 โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา

โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยามีกระบวนการพัฒนาทั้งครู และเด็กให้เกิดการเรียนรู้ และงอกงามด้านใน มีการยอมรับในความแตกต่าง เคารพและให้เกียรติกัน การมีวินัย มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและส่วนรวมอยู่อย่างพอดีและพอใจได้ง่าย มีความสามารถจัดการตนเอง มีความอดทน ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การเห็นความสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างตนเองกับสิ่งต่างๆ นอบน้อมต่อสรรพสิ่งที่เกื้อกูลกันอยู่ การจัดการและการบริหารที่ดีเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี มีสุขอนามัย ที่ดี มีความรู้คู่คุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยบันทึกของผู้วิจัยในการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2561 ดังนี้

“... โรงเรียนของเรามีค่านิยมองค์กรคือ ความรู้คู่ความดี สามัคคี มีจิตสาธารณะ การให้นักเรียนรู้จัก มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม โดยการมอบหมายงานให้ปฏิบัติให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นวิธีการเสริมสร้างให้นักเรียนได้มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตอาสา มองเห็นตัวเอง โดยเชื่อมโยง และตระหนักเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา โดยนักเรียนคิดว่าตนเองสามารถช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา. 19 มิถุนายน 2561 : ผู้สัมภาษณ์)

“... โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย ได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน ดังนี้

1. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ เช่น การเก็บขยะ บริเวณที่รับผิดชอบ
2. เข้าร่วมกิจกรรมโครงการคุณธรรมทุกปีการศึกษา และมีการส่งโครงการเข้าประกวด
3. ส่งครูเข้าอบรมการดำเนินงานโครงการคุณธรรม

4. พัฒนาและติดตามการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง คือ การจัดทำธนาคารโรงเรียนที่ให้นักเรียนได้มีการฝึกการออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมให้มีสวนเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการปลูกผัก การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลาตุ๊ก และการจัดสวนแก้วมังกร โดยมีครูที่ปรึกษาและปราชญ์ชาวบ้าน

5. ให้ครูในแต่ละสายชั้นได้จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนได้เพิ่มศักยภาพของนักเรียนโดยต้องสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนโดยต้องให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม และเพิ่มความรับผิดชอบต่อให้นักเรียน...”

(ครูผู้รับผิดชอบงานคุณธรรม โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา. 19 มิถุนายน 2561 : ผู้สัมภาษณ์)

2.2 โรงเรียนยางอ้อมวิทยาการ

โรงเรียนยางอ้อมวิทยาการเป็นโรงเรียนที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น บุคลากรทุกคนปฎิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บุคลากรทุกคนพัฒนาศักยภาพให้เป็นมืออาชีพมีทักษะในการปฏิบัติงานสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เต็มที่เต็มความสามารถ เต็มเวลา มีการบริหารจัดการที่ดีเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนเป็นศูนย์กลางและการเชื่อมโยงกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมของชุมชน โดยบันทึกของผู้วิจัยในการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดียางอ้อมวิทยาการ เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2561 ดังนี้

“... มีการบริหารจัดการที่ดีเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม การชักชวนชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยใช้กิจกรรมฮีต 12 ซึ่งเป็นประเพณีของชาวอีสานที่มีทุกเดือน ชุมชนให้ความไว้วางใจส่งบุตรหลานมาเรียนเพื่อต้องการหล่อหลอมให้เป็นคนดี โรงเรียนได้สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้น ให้โรงเรียนเป็นเสมือนดั่งวัด ห้องเรียนเป็นเสมือนบ้าน ครูเป็นเสมือนพ่อและแม่ ผู้เรียนจะเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนยางอ้อมวิทยาการ. 23 มิถุนายน 2561 : ผู้สัมภาษณ์)

“... โรงเรียนยางอ้อมวิทยาการได้ดำเนินเพื่อพัฒนาครูให้มีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้นักเรียน ในหลากหลายกิจกรรม เช่น

1. มีการจัดให้โรงเรียนเป็นดั่งเช่นวัด คือ ให้มีกิจกรรมทางศาสนาในช่วงเช้าพรรษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียน ผู้บริหารมีนโยบายให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนได้ส่งเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียน ทั้งนี้ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนด้วย
3. การร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยผู้บริหารมีการให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีการระดมความคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาเรื่องการขาดคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โดยเฉพาะเรื่องจิตสาธารณะ แล้วนำมาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน...”

(รองผู้อำนวยการโรงเรียนยางอ้อมวิทยาการ. 23 มิถุนายน 2561 : ผู้สัมภาษณ์)

2.3 โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย

โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัยมีนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาระบบการบริหารงานด้วยระบบคุณภาพ OBECQA การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้เรียนมีค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทย ผู้เรียนตระหนักเห็นคุณค่าการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต ยึดแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยบันทึกของผู้วิจัยในการสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานทั่วไปโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2561 ดังนี้

“... การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ให้ผู้เรียนได้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีการขับเคลื่อนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมสภานักเรียน การอบรมคุณธรรมจริยธรรมของแต่ละสายชั้น หรือการจัดโครงการคุณธรรม เช่น กิจกรรมจิตอาสาพาเพื่อนสะอาด กิจกรรมจิตอาสาพาเพื่อนทำดี กิจกรรมทำดีเพื่อพ่อหลวง จราจรสอนน้องเดิน โดยมีการร่วมมือกับทีมสภานักเรียนของโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ต้องได้รับความร่วมมืออันดีของครูทุกสายชั้น เป็นผู้จัดกิจกรรมและอำนวยความสะดวก ทั้งยังให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม มีการให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน มีการลงมือปฏิบัติจริง ทำงานกลุ่มได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และระดมความคิดเห็นซึ่งกันและกัน...”

(หัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไป โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย. 29 มิถุนายน 2561 : ผู้สัมภาษณ์)

“... โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย ได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน ดังนี้

1. จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ เช่น การเก็บขยะ
2. เข้าร่วมกิจกรรมโครงการคุณธรรมทุกปีการศึกษา และเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
3. ส่งครูเข้าอบรมการดำเนินงานโครงการคุณธรรม โรงเรียนสุจริต แล้วมีการขยายผลไปสู่โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย
4. พัฒนาและติดตามการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การเข้าค่ายคุณธรรมในทุกระดับชั้น ในหนึ่งปีการศึกษา
5. มีการมอบเกียรติบัตรให้กับนักเรียนที่เป็นตัวอย่างด้านมีจิตสาธารณะเมื่อสิ้นปีการศึกษา เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณ...”

(ครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย. 30 มิถุนายน 2561 : ผู้สัมภาษณ์)

จากการศึกษาเอกสารวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practices) โดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา โรงเรียนยางอ้อมวิทยาคารและ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย

1. การมีส่วนร่วม

จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมระหว่างบ้าน วัด และชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชนถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารโรงเรียน เนื่องจากงบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษามีจำกัด จึงต้องเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชน เห็นคุณค่าที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและหมู่บ้านของตนเอง โดยมีกิจกรรมที่น่าสนใจที่สามารถสร้างเสริมจิตสาธารณะได้ สร้างโรงเรียนให้เป็นที่น่าอยู่ เช่น การจัดกิจกรรมจิตอาสาทำนุบำรุง ทำดี การจัดกิจกรรมจราจรสอนน้องเดิน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ทำงานเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม โดยให้นักเรียนได้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วม การเห็นแก่ส่วนรวม มีแนวคิดในทางปฏิบัติในทางเดียวกัน กิจกรรมที่ใช้จัดเพื่อสร้างเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนในช่วงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามโครงสร้างของหลักสูตร และมีการบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่รู้จักร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รู้จักดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวมและรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม การไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตน และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมนั้น การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชน และสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2. การเคารพสิทธิ

จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการเคารพสิทธิของตนและผู้อื่น เพื่อไม่ให้เป็นคนเห็นแก่ตัว และจัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำทุกสัปดาห์ในทุกปีการศึกษา เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักการมีจิตสาธารณะ และมีระเบียบวินัยมีคุณธรรมจริยธรรมมีภูมิคุ้มกันที่ดี เป็นคนดีของสังคม บนพื้นฐานของประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยรู้จักใช้สิทธิของตนเองและเคารพสิทธิผู้อื่น และการรู้จักช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน รวมถึงการรู้จักการเสียสละ ใช้ของส่วนรวมอย่างมีจิตสำนึก

3. ความรับผิดชอบ

จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนพยายามปลูกฝังให้เกิดแก่นักเรียน ทั้งเป็นความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวมและเป็นการมุ่งหวังให้นักเรียนเป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่ของตนเอง เนื่องจากถ้านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองมีการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ เช่น การจัดกิจกรรมจิตอาสาเพื่ออาสาอด การตั้งใจเรียนหนังสือ การแต่งกายถูกระเบียบ การช่วยเหลือภาระของครอบครัว การรับผิดชอบต่อการทำ ความสะอาดเขตพื้นที่ การไม่ทิ้งขยะ การตรงต่อเวลา เป็นต้น ซึ่งโรงเรียนมีการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่เป็นประจำ เพราะว่าถ้ามีการละเลยพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก็จะเกิดขึ้นเช่นเดิม อีกทั้งต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ ให้ความความตระหนักสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม และยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น

การที่ครูจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนให้มีส่วนร่วม รู้จักเคารพสิทธิ และมีความรับผิดชอบนั้น ครูจะต้องใช้เวลาในการดำเนินการ และการประเมินผลที่ต่อเนื่อง เพราะคุณธรรมอันดีงามถ้าเกิดกับบุคคลใดแล้วจะเป็นสำนึกที่ติดกับตัวนักเรียนเอง การบูรณาการในการจัดกิจกรรมในทุกๆ การเรียนรู้จะส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้มีจิตสาธารณะได้ไม่ยากนัก

3. การออกแบบโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา การประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน และการศึกษาหน่วยงานที่มีการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม มาสังเคราะห์เพื่อนำไปสู่การออกแบบโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ดังปรากฏในตาราง 14

ตาราง 14 แสดงการสังเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้ออกแบบโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

องค์ประกอบ จิตสาธารณะ ของนักเรียน	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่ พึง ประสงค์	วิธีการ เสริมสร้าง	Best Practices	ผลการ สังเคราะห์เพื่อ นำไปใช้ ออกแบบ โปรแกรม
1. การมีส่วนร่วม 2. การเคารพ สิทธิ 3. ความ รับผิดชอบ	ปานกลาง มาก ปานกลาง	มากที่สุด มากที่สุด มากที่สุด	1. การเรียนรู้ โดยการ ปฏิบัติจริง 2. การปฏิบัติ กิจกรรม 3. การ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	1. โรงเรียน สุจริต 2. โรงเรียน พระราชทาน 3. โรงเรียน คุณธรรม จริยธรรม ดีเด่น	สร้างกิจกรรม เสริมสร้างจิต สาธารณะโดย การเรียนรู้โดย การปฏิบัติจริง การปฏิบัติ กิจกรรม และ การจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และ พัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง

จากตาราง 14 พบว่า ผลการสังเคราะห์เพื่อนำไปใช้ออกแบบโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โดยการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง การปฏิบัติกิจกรรม และการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนนั้นควรเน้น องค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ เนื่องจากมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากกว่าองค์ประกอบอื่น องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม และองค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ ควรเสริมสร้างตามความเหมาะสมของโปรแกรมฯ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ดังนี้

1. การยกร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสนธิ์เขต 1 มีการดำเนินการ ดังนี้

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารการวิจัยที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียน 3 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วม การเคารพสิทธิ และความรับผิดชอบ แล้วนำองค์ประกอบที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบโดยวิธีการประเมิน

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยในระยะที่ 1 สอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสนธิ์ เขต 1 แล้วนำมาวิเคราะห์จัดลำดับความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา พบว่า ระดับความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สภาพปัจจุบันจิตสาธารณะของนักเรียน โดยรวมทั้งหมดและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง แต่องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน โดยรวมทั้งหมดและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยจึงนำผลที่ได้จากระดับความต้องการมาใช้ในการจัดนำหนักของระยะเวลาการเสริมสร้างองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ โดยจัดระยะเวลาการเสริมสร้างในเอกสารประกอบโปรแกรมแต่ละชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม	จำนวน 22 ชั่วโมง
2. ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้างการเคารพสิทธิ	จำนวน 22 ชั่วโมง
3. ชุดกิจกรรม 3 การเสริมสร้างความรับผิดชอบ	จำนวน 24 ชั่วโมง

การจัดทำร่างโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสนธิ์ เขต 1 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสนธิ์ เขต 1 มีองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ที่มาและความสำคัญ หมายถึง แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักเรียน ความหมาย ความสำคัญของจิตสาธารณะ และแผนผังโปรแกรม

1.2 วัตถุประสงค์ หมายถึง เป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผลในการใช้คู่มือโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสนธิ์ เขต 1

1.3 เป้าหมาย หมายถึง การเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การเคารพสิทธิ และความรับผิดชอบ

1.4 ระยะเวลา หมายถึง เวลาของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ประกอบด้วย โครงสร้างและขอบข่ายเนื้อหา รวมระยะเวลา 68 ชั่วโมง

1.5 วิธีการเสริมสร้าง หมายถึง วิธีการเสริมสร้างที่จะนำมาใช้ดำเนินการพัฒนาตามโปรแกรม ได้แก่ 1) การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง 2) การทำกิจกรรม และ 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.6 เนื้อหาสาระ หมายถึง ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้างการเคารพสิทธิ และชุดกิจกรรม 3 การเสริมสร้างความรับผิดชอบ ซึ่งในแต่ละชุดกิจกรรม ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1.6.1 บทนำ ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักเรียน ความหมาย และความสำคัญของจิตสาธารณะ

1.6.2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย เป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผลในการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

1.6.3 เนื้อหาสาระ คือ ความหมาย ความสำคัญ และแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติกิจกรรม

1.6.4 กิจกรรม ประกอบด้วย วิธีดำเนินการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่ปรากฏอยู่ในชุดกิจกรรม ได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ เอกสารและวีดิทัศน์ การแสดงบทบาทสมมติ กรณีศึกษา การเล่นเกม การฝึกปฏิบัติจริง การทำกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม การสรุปและการอภิปรายผล

1.6.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย เอกสาร อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่ปรากฏอยู่ในชุดกิจกรรม ได้แก่ ใบความรู้ วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ เกม วิทยากร เครื่องฉาย LCD Projector เอกสาร และวัสดุสำนักงานที่จำเป็นอื่นๆ

1.6.6 การวัดและประเมินผล หมายถึง การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

1.7 แนวการจัด หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต 3) การเรียนรู้เป็นกลุ่ม 4) การระดมสมอง 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 6) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

1.8 เทคนิคและเครื่องมือ หมายถึง การบรรยายประกอบสื่อ การปฏิบัติงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม วิดีทัศน์ สื่อประสมในการบรรยาย (Power point) และฝ่ายดำเนินการควร จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์/สื่อที่จำเป็นที่ใช้ในการพัฒนา อาทิ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องฉาย ภาพสามมิติ เอกสาร วีซีดี และวัสดุสำนักงานที่จำเป็นอื่นๆ หรือตามที่วิทยากร ครู หรือแหล่งเรียนรู้ที่ กำหนดร้องขอ โดยจัดเตรียมให้พร้อมก่อนการพัฒนา

1.9 การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย กระบวนการตรวจสอบผลการ เสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การประเมินผลก่อนการพัฒนา คือ การประเมินระดับจิต สาธารณะของนักเรียน โดยผู้เข้ารับการพัฒนาประเมินตนเอง

ระยะที่ 2 การประเมินระหว่างการพัฒนา คือ การสังเกตจากการ อภิปราย ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ และทดสอบความเข้าใจในแต่ละกิจกรรม

ระยะที่ 3 การประเมินหลังการพัฒนา คือ การประเมินระดับจิต สาธารณะของนักเรียน โดยผู้เข้ารับการพัฒนาประเมินตนเอง

เกณฑ์การประเมินผล ผู้วิจัยมีเกณฑ์การประเมิน ดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์การผ่านการพัฒนาในส่วนของระยะเวลาในการเข้ารับการ เสริมสร้าง นักเรียนรับการเสริมสร้างต้องมีระยะเวลาในการเข้าร่วมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของเวลา ทั้งหมด

2. การประเมินผลการพัฒนา ประกอบด้วย

2.1 ประเมินผลจากการทำกิจกรรม ได้แก่ ใบกิจกรรม การนำเสนอ งาน และการทำกิจกรรม ผลการประเมินต้องไม่ต่ำกว่าระดับดี หรือ 3.50 ขึ้นไป

2.2 การประเมินผลการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของ นักเรียน โดยให้ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาประเมินตนเอง

2. การตรวจสอบโปรแกรม ผู้วิจัยนำร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่ได้จากข้อ 1 โดยโปรแกรมฯ ประกอบด้วย ที่มาและ ความสำคัญ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา วิธีการเสริมสร้าง เนื้อหาสาระ แนวการจัดกิจกรรม เทคนิคและเครื่องมือ และการวัดและประเมินผล ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ประกอบด้วย คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ เกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียน จำนวน 7 คน ประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยมีประเด็นสำคัญสำหรับใช้ในการประเมินโปรแกรม 2 ประเด็น คือ

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยกำหนดการพิจารณา
โปรแกรม คือ ที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ระยะเวลา วิธีการเสริมสร้าง เนื้อหาสาระ
แนวการจัดกิจกรรม เทคนิคและเครื่องมือ และการวัดและประเมินผล ดังตาราง 15

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของ
นักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
เขต 1 จำแนกตามองค์ประกอบของโปรแกรมตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่	โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิต สาธารณะของนักเรียน สำหรับ สถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ที่มาและความสำคัญ						
	1.1 ที่มา กับสภาพปัญหา	4.43	0.53	มาก	4.14	0.69	มาก
	1.2 ความสำคัญกับสภาพปัญหา	4.14	0.38	มาก	4.29	0.76	มาก
	รวม	4.29	0.53	มาก	4.21	0.79	มาก
2	วัตถุประสงค์						
	2.1 มีความชัดเจน	4.43	0.53	มาก	4.29	0.76	มาก
	2.2 มีความครอบคลุมทุกเนื้อหา	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.50	0.82	มากที่สุด	4.43	0.90	มาก
3	เป้าหมาย						
	3.1 มีความชัดเจนทุกองค์ประกอบ	4.43	0.55	มาก	4.43	0.55	มาก
	3.2 มีความเหมาะสมกับนักเรียน	4.29	0.49	มาก	4.14	0.84	มาก
	รวม	4.36	0.95	มาก	4.29	1.40	มาก
4	ระยะเวลา						
	4.1 ครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
	4.2 ระยะเวลาในการเสริมสร้าง	4.43	0.53	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.50	0.82	มากที่สุด	4.57	0.69	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

ที่	โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิต สาธารณะของนักเรียน สำหรับ สถานศึกษา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5	วิธีการเสริมสร้าง						
	5.1 มีความหลากหลาย	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
	5.2 มีขั้นตอนชัดเจน	4.71	0.49	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
	รวม	4.71	0.53	มากที่สุด	4.64	0.76	มากที่สุด
6	เนื้อหาสาระ						
	6.1 บทนำ	4.14	0.38	มาก	4.29	0.76	มาก
	6.2 วัตถุประสงค์	4.57	0.53	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
	6.3 กิจกรรม	4.00	0.00	มาก	4.43	0.98	มาก
	6.4 เนื้อหาสาระ	4.43	0.53	มาก	4.29	0.76	มาก
	6.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.14	0.38	มาก	4.14	0.38	มาก
	6.6 การวัดและประเมินผล	4.14	0.69	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.24	1.51	มาก	4.38	1.98	มาก
7	แนวการจัดกิจกรรม						
	7.1 มีหลากหลายแนวทาง	4.71	0.49	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
	7.2 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.29	0.49	มาก
	รวม	4.71	0.53	มากที่สุด	4.36	0.49	มาก
8	เทคนิคและเครื่องมือ						
	8.1 มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.43	0.53	มาก	4.29	0.45	มาก
	8.2 มีการดึงดูดความสนใจ	4.43	0.53	มาก	4.57	0.55	มากที่สุด
	รวม	4.43	1.07	มาก	4.43	0.90	มาก
9	การวัดและประเมินผล						
	9.1 มีความหลากหลาย	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
	9.2 มีความถูกต้อง	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
	รวม	4.79	0.79	มากที่สุด	4.86	0.76	มากที่สุด
	รวมทั้งหมด	4.50	0.84	มากที่สุด	4.46	0.96	มาก

จากตาราง 15 ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินโปรแกรมฯ พบว่า โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายองค์ประกอบ 2, 4, 5, 7, และ 9 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนองค์ประกอบ 1, 3, 6 และองค์ประกอบ 8 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การวัดและประเมินผล วิธีการเสริมสร้าง และแนวการจัดกิจกรรม ตามลำดับ ส่วนความเป็นไปได้โดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบ 4, 5 และ 9 มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนองค์ประกอบ 1, 2, 3, 6, 7 และ 8 มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ การวัดและประเมินผล วิธีการเสริมสร้าง และระยะเวลา ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะดังนี้

1. วิธีการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยควรเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน เพื่อให้สะท้อนความคิดที่หลากหลาย
2. เวลาและกิจกรรม ผู้วิจัยควรเพิ่มกิจกรรมและจัดทำเวลาให้มีความสอดคล้องกันในการเสริมสร้างทุกองค์ประกอบ แต่เน้นองค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ เนื่องจากมีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างมากกว่าองค์ประกอบอื่น

ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะดังนี้

1. เพิ่มเติมการประเมินโดยการสัมภาษณ์ชุมชนในเขตพื้นที่การบริการ
2. จัดทำกิจกรรมเพิ่มเติมและกำหนดเวลาให้มีความเหมาะสม ซึ่งเน้นองค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ มากกว่าองค์ประกอบอื่นเนื่องจากมีดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับที่สูงกว่าอีก 2 องค์ประกอบ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการวิจัยและผลการวิจัย ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1

สรุปผล

การวิจัยเรื่องโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 สามารถสรุปผลตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันจิตสาธารณะของนักเรียน โดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง แต่องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน โดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน คือ การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การทำกิจกรรมร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเรียนรู้

บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การแสดงบทบาทสมมติ การระดมสมอง และการทำโครงการคุณธรรม ตามลำดับ

2. โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน พบว่า โปรแกรมฯ มีความเหมาะสมโดยรวม อยู่ระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

2.1 โปรแกรมฯ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) ระยะเวลา 5) วิธีการเสริมสร้าง 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล

2.2 ขอบข่ายเนื้อหาของโปรแกรมฯ แบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่ ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้างการเคารพสิทธิ และชุดกิจกรรม 3 การเสริมสร้างความรับผิดชอบ โดยมีแนวการจัดกิจกรรม คือ การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การเรียนรู้ร่วมกันด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สำหรับเทคนิคและเครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบโปรแกรม ใบกิจกรรม และแบบประเมิน ส่วนการประเมินประกอบด้วย การประเมินก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา โดยการประเมินตนเอง

อภิปรายผล

จากการวิจัยโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีข้อค้นพบที่น่าสนใจเห็นควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยได้มีการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน มีองค์ประกอบ 3 คือ องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 2 การเคารพสิทธิ และองค์ประกอบที่ 3 ความรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทั้ง 3 สอดคล้องกับแนวคิดของยุทธนา วรุณปิติกุล (2542) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ต้องมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การทุ่มเทอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม องค์ประกอบที่ 2 การเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล องค์ประกอบที่ 3 คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และองค์ประกอบที่ 4 การลงมือกระทำ สอดคล้องกับ Sigelman, C. K. & Rider E. A. (2003) (2546) ได้แบ่งองค์ประกอบจิตสาธารณะของผู้เรียนไว้ดังนี้ องค์ประกอบ 1 ด้านการได้รู้

(Cognition) องค์ประกอบ 2 ด้านเจตคติ (Attitude) องค์ประกอบ 3 ด้านพฤติกรรม (Behavior) สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้อธิบายถึงจิตสาธารณะไว้ในแนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่ามี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน และองค์ประกอบที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้อธิบายว่ามี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การใช้ องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นที่ และองค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิ สอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) ได้อธิบายว่าการมีจิตสาธารณะที่แท้จริงต้องพิจารณาจากองค์ประกอบหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การมีจิตสาธารณะเห็นคุณค่าส่วนรวม องค์ประกอบที่ 2 การมีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อส่วนรวม และองค์ประกอบที่ 3 การมีจิตสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนรวม Gardner, Haward. (2010) (2556) นักจิตวิทยา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้แบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ดังนี้ องค์ประกอบด้านที่ 1 จิตเชี่ยวชาญ (Disciplined Mind) องค์ประกอบด้านที่ 2 จิตสังเคราะห์ (Synthesizing Mind) องค์ประกอบด้านที่ 3 จิตสร้างสรรค์ (Creative Mind) องค์ประกอบด้านที่ 4 จิตเคารพ (Respectful Mind) องค์ประกอบด้านที่ 5 จิตจริยธรรม (Ethical Mind) และสอดคล้องกับภรรยา พรธรรณา (2559) ที่ได้อธิบายว่า การมีจิตสาธารณะนั้นจะต้องพิจารณาองค์ประกอบจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออก แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการใช้ องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นที่ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเคารพสิทธิ และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันจิตสาธารณะของนักเรียน โดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง แต่องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน โดยรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด และวิธีการเสริม สร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ควรใช้ 3 อันดับแรก คือ การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การทำกิจกรรมร่วมกัน และ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่วนระดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และการเคารพสิทธิ

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ระดับขององค์ประกอบที่มีลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดจากมากไปหาน้อย โดยมีตัวชี้วัดที่วัด ได้แก่ 1) นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง 2) นักเรียนเปิดโอกาสให้ผู้อื่น

ได้ใช้ของส่วนรวม 3) นักเรียนแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม และ 4) นักเรียนยอมรับความแตกต่างของบุคคล ตามลำดับ ระดับองค์ประกอบที่มีลำดับค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความรับผิดชอบ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยของตัวชี้วัดจากมากไปหาน้อย โดยมีตัวชี้วัดที่วัด ได้แก่ 1) นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ 2) นักเรียนมีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3) นักเรียนยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น 4) นักเรียนมีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม 5) นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม และ 6) นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตนตามลำดับ แต่จากการศึกษาแล้วพบว่าความต้องการเสริมสร้างมากที่สุดคือองค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ มากกว่าองค์ประกอบอื่น ดังนั้นในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จึงจัดทำโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งเน้นองค์ประกอบที่ 3 ความรับผิดชอบ มากกว่าองค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมและองค์ประกอบที่ 2 การเคารพสิทธิ ที่เป็นเช่นนี้เพราะจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของอเนก กาญจนโกมล (2555) พบว่าการเสริมสร้างความเข้าใจและความสำนึกด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านวินัย และด้านมีจิตสาธารณะด้วยนิทานพื้นบ้านอุตรดิตถ์ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง กิริติวิทย์ สุวรรณธรรมา (2556) พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนจิตสาธารณะตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและทฤษฎีปัญญา สังคมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีกระบวนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ทำสมาธิแผ่เมตตาจิต ขั้นที่ 2 พินิจตัวแบบจิตสาธารณะ ขั้นที่ 3 พิจารณาด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ขั้นที่ 4 มุ่งสู่การปฏิบัติ ขั้นที่ 5 ประเมินการปฏิบัติของตน ขั้นที่ 6 สะท้อนผลการปฏิบัติ ญัฐนรี คล้ายสาคร (2556) พบว่า การเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาฯ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาจิตสาธารณะด้านการอาสาให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน มีการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ สิ่งแวดล้อม มีความประสงค์และเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม สมศรี ฐานะวุฒิกุล (2556) พบว่ากลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาที่สร้างขึ้นมี 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่การมีจิตสาธารณะ 2) กลยุทธ์ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อให้มีจิตสาธารณะ 3) กลยุทธ์สร้างแรงจูงใจการจัดกิจกรรมเพื่อน้อมนำกระแสพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช มาพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสาธารณะ และ 4) กลยุทธ์เพิ่มมาตรการส่งเสริม ความเข้มแข็งด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อการมีจิตสาธารณะ ว่าที่ ร.ต.ไมตรี สารการ (2557) พบว่า แนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

ดำเนินการ 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ศึกษาคุณภาพโรงเรียนต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาจิต
 สาธารณะนักเรียน 2) จัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนประกอบด้วย กิจกรรมเชิดชูคุณดีหน้า
 เสาธง กิจกรรมบันทึกความดีประจำวัน การสอดแทรกในการสอนในรายวิชาต่างๆ กิจกรรมอบรม
 คุณธรรมจริยธรรมสุดสัปดาห์ กิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาด กิจกรรมคนดีศรีบ้านแพง กิจกรรม
 เข้าค่ายคุณธรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน การนิเทศภายใน วิจิตรพรรณ ลาภะ (2557)
 ที่มีการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะ พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้
 หลักสูตร มีคะแนนจากการทำแบบวัดจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ศิริธร ศรีจางงค์
 (2557) ได้พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนว
 จิตตปัญญาศึกษา ผลการใช้หลักสูตรพบว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีพฤติกรรม จิต
 สาธารณะต่อครอบครัว โรงเรียน และสังคมจากการวัด 4 ครั้งสูงขึ้น จิตรฐิกานต์ สบายจิตร (2558)
 ที่ทำการวิจัยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ พบว่าพฤติกรรมของ
 ผู้เรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น
 ประโยชน์ต่อโรงเรียน และสังคม โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมในบริบทที่หลากหลายและเหมาะสม
 เกียรติศักดิ์ นิพวงลา (2559) พบว่าแนวการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะของนักเรียน คือ
 การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันโดยการทำกิจกรรมกลุ่ม การระดมสมองและเน้น
 การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ศรีสมร หล้าสา (2559) พบว่าแนวทางในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 ของผู้เรียน ประกอบด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ 1) แนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนโดยการ
 จัดการเรียนการสอน 2) แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนด้วยกิจกรรม 3) แนวทางการ
 พัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียนโดยใช้สิ่งแวดล้อมการจัดบรรยากาศ 4) แนวทางการพัฒนาจิต
 สาธารณะของผู้เรียนโดยใช้ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน และ 5) แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของ
 ผู้เรียนด้วยการใช้แบบที่ตี จิราภรณ์ ไชยกมล (2561) ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จิตสาธารณะด้านการปฏิบัติตน จิตสาธารณะด้านความรู้ความ
 เข้าใจและตระหนักถึง และจิตสาธารณะด้านความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง Blekhan (2004) พบว่า
 การพัฒนาแบบจำลองที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกของมนุษย์กับสถาบันการศึกษาที่
 ทันสมัย Pardun-Johannsen (2004) พบว่าการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนในลักษณะ
 ของความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่ปฏิบัติการทางสังคมได้ Balderson (2007) พบว่าการ
 ส่งเสริมด้านการมีความรับผิดชอบต่อนตนเองเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเป็นไปทางบวกและมีผลสัมฤทธิ์ดี
 ขึ้น และรูปแบบดังกล่าวยังมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น Champagne
 (2007) พบว่าวิธีการสอนที่ครูไม่มีการเตรียมความพร้อม รู้สึกตอบสนองต่อความซับซ้อนของการ
 ทำงานร่วมกับเยาวชนเผ่าบอริจินและครอบครัวของเยาวชน Shinichi (2007)

พบว่าการศึกษาจิตสาธารณะควรมีความร่วมมือ ความสามัคคี และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในสังคม ความร่วมมือจะเกิดขึ้นเมื่อนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาในชุมชนมีเหตุผลสอดคล้องกับวัฒนธรรมจารีต ประเพณี และความต้องการปัจจุบันของตนเอง Castillo-Montoya (2013) พบว่าจิตสำนึกด้านสังคม และการเมืองของนักเรียนมีความรุนแรงขึ้นและในบางครั้งก็เปลี่ยนไปเมื่อนักเรียนพบเรื่องทางสังคม วิทยาลัยสองด้านของห้องเรียนอาจมีส่วนช่วยในการพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี Hongying (2015) พบว่าในการปลูกจิตสำนึกสาธารณะในนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่สูงขึ้นสม่ำเสมอและให้ความคิดสร้างสรรค์และสร้างสรรค์ในการสร้างจิตสำนึก จิตสาธารณะประเด็นที่มีการวิเคราะห์และผลของการวิเคราะห์กลยุทธ์การแก้ปัญหาที่ถูกนำมาใช้ให้มีความสอดคล้องกัน

3. โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัย ได้พัฒนาโปรแกรมดังกล่าว สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีทั้งหมด 9 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) ระยะเวลา 5) วิธีการเสริมสร้าง 6) เนื้อหาสาระ 7) แนวทางการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การวัดและประเมินผล มีความสอดคล้องกับแนวคิดของเจนจิรา คงสุข (2540) ได้สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการ 2) ความหมาย 3) วัตถุประสงค์ 4) เนื้อหา และ 5) วิธีการดำเนินการ ทรรษา สุขกาล (2543) ได้สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม มี 3 องค์ประกอบประกอบด้วย คือ 1) บริบท (Context) 2) เป้าหมาย (Goal) และ 3) แผนหรือวิธีปฏิบัติ (Plan or Method) องค์ประกอบทั้งสามต้องมีความพอเหมาะพอดีเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ปริญญา มีสุข (2552) ได้สรุปว่าโปรแกรม มี 9 องค์ประกอบประกอบด้วย 1) สภาพปัญหา 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้าง 4) เวลา 5) คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโปรแกรม 6) เนื้อหาที่ใช้ 7) เอกสารที่ใช้ 8) การจัดการเรียนรู้ในโปรแกรม และ 9) การประเมินผลโปรแกรมจักรี ดันเชื้อ (2555) องค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบไปด้วย 1) คำชี้แจงในการใช้โปรแกรม 2) ความเป็นมาและความสำคัญ 3) แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน 4) หลักการ 5) วัตถุประสงค์ 6) เนื้อหา 7) ลำดับขั้นในการดำเนินกิจกรรม 8) เทคนิคที่ใช้ในโปรแกรม 9) สื่อที่ใช้ในโปรแกรม 10) การวัดและประเมินผล 11) ตารางโปรแกรมและ 12) รายละเอียดกิจกรรมรัฐศาสตร์ พาณิชยพงษ์ภัก (2559) ได้สรุปองค์ประกอบของโปรแกรม มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 4) เนื้อหาและสาระสำคัญ 5) การประเมินผลโปรแกรมโดยใช้องค์ประกอบที่มีความถี่สูงและนำองค์ประกอบที่มีความถี่ต่ำมารวมเข้ากับองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องคล้ายคลึงกัน เกียรติศักดิ์

นิพวงลา (2559) องค์ประกอบของโปรแกรม มี 9 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) เวลา 5) วิธีการเสริมสร้าง 6) เนื้อหาสาระ 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การวัดและประเมินผล Boyle (1981) ได้อธิบายว่าองค์ประกอบในการพัฒนาโปรแกรม คือ 1) การสร้างพื้นฐานทางปรัชญาในการพัฒนาโปรแกรมความเชื่อและค่านิยม 2) การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาความต้องการ 3) การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ 4) ระดับทางสติปัญญาและสถานภาพทางสังคม 5) ศึกษาแหล่งข้อมูล 6) การยอมรับเรื่องข้อจำกัดเกี่ยวกับสถาบันและบุคคล 7) ระดับความยืดหยุ่นของการวางแผนโปรแกรม 8) การเลือกและการจัดกิจกรรมเชิงประสบการณ์การเรียนรู้ 9) การประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบ และ 10) การเลือกวิธีการ เทคนิค และอุปกรณ์การเรียนการสอน Kanaya (2005) ได้ศึกษาองค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 1) รูปแบบ 2) ระยะเวลา 3) การเป็นกลุ่มผู้เข้าอบรมที่อยู่ในบริบทเดียวกัน 4) การเรียนรู้เชิงรุก 5) การเน้นที่เนื้อหาความรู้ และ 6) มีความต่อเนื่องเชื่อมโยง

3.2 ขอบข่ายเนื้อหาของโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ประกอบด้วยชุดกิจกรรม 3 ชุด คือ ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้างการเคารพสิทธิและชุดกิจกรรม 3 การเสริมสร้างความรับผิดชอบ ระยะเวลาการเสริมสร้าง จำนวน 68 ชั่วโมง รูปแบบในการเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การเรียนรู้ร่วมกันด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สำหรับเทคนิคและเครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบโปรแกรม ใบกิจกรรมและแบบประเมิน ส่วนการประเมินประกอบด้วย การประเมินก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา โดยการประเมินตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจางกลินี ชูติมาเทวินทร์ (2544) อธิบายว่าวิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกอบรมหรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม พร้อมทั้งกล่าวถึงข้อดี ข้อพึงระวัง และข้อแนะนำของวิธีการและเทคนิคที่ใช้ในการอบรมอย่างมีส่วนร่วมมีทั้งหมด 11 เทคนิค คือ 1) การบรรยาย (Lecturing) 2) การระดมสมอง (Brainstorming) 3) การสนทนาวงกลม (Talking Circle) 4) การวิเคราะห์กรณีศึกษา (Case Study Analysis) 5) เทคนิคการตั้งคำถาม (Questioning Technique) 6) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) 7) กลุ่มทำงาน (Working Group) 8) การดูงานภาคสนาม (Field Visit) 9) ละครคน (Drama Theatre) 10) เทคนิค เอ ไอ ซี (AIC Technique) และ 11) เกมการศึกษา (Educational Games) กระทรวงศึกษาธิการ (2551ข) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่างๆ เช่น 1) บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ 2) จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) ปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน กระทรวงศึกษาธิการ (2551ก) อธิบายว่า ผู้เรียนที่เป็นเด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมการ

เรียนรู้ ผ่านเทคนิควิธีการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Approach) เกิดจากความสนใจและความคิดริเริ่มของผู้เรียนเอง เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานจริง ด้วยความพากเพียรพยายาม อย่างจดจ่อ ต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร (ต้องทำงานจริงไม่น้อยกว่า 2 เดือน) ในลักษณะวิจัยปฏิบัติการ (action research) นำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านความเสื่อมทรามทางศีลธรรม และส่งเสริมการบ่มเพาะความดีมีคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ รวมทั้งการขยายความมีส่วนร่วมไปสู่บุคคลต่างๆ ในสถานศึกษาและชุมชนของตนเองหรือชุมชนอื่นๆ

โปรแกรมได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิว่าเป็นโปรแกรมที่มีความเหมาะสมโดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ของโปรแกรม โดยรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 จะประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้น มีปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของการพัฒนาดังนี้

1.1 นักเรียน ผู้ซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติ ต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรมมาตั้งแต่เด็ก โดยปลูกฝังในด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อก่อให้เกิดเป็นนิสัยติดตัวมา ตั้งแต่ยังเด็ก

1.2 การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.2.1 ครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ควรมีข้อมูลรายบุคคลเพื่อสามารถปลูกฝังและฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการดูแลให้คำปรึกษา การแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดี คอยชี้แนะการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

1.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่มืบทบาทสำคัญต่อการผลักดันหรือเชื่อมโยงการทำงานในหน่วยงานให้สำเร็จลุล่วงตามนโยบายของผู้บริหารระดับสูงหรือนโยบายของหน่วยงาน ดังนั้น จึงควรได้รับการสนับสนุนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนจากผู้บริหารต้นสังกัด และผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างจริงจัง

1.2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีระบบการติดตามประเมินผลการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาเป็นระยะและต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา

1.2.4 ผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาอย่างจริงจัง โดยมีกร

กำหนดแนวทางการพัฒนาไว้อย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจนในแผนงาน จัดทำโครงการเสริมสร้างจิต
 สาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา และงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการนำโปรแกรมฯ ไปใช้

2.1 จากผลการวิจัย พบว่าสภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับ
 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมทั้งหมดอยู่ใน
 ระดับมากที่สุด แต่ความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ควรเน้นการมีความ
 รับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และการเคารพสิทธิ ตามลำดับ

2.2 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 ของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
 สามารถนำไปใช้ได้สถานศึกษาทุกประเภท และการปฏิบัติกิจกรรมควรให้มีความสอดคล้องกับ
 บริบทของสถานศึกษานั้น เพื่อให้โปรแกรมฯ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.3 ก่อนนำโปรแกรมฯ ไปใช้ ผู้เกี่ยวข้องควรศึกษาและทำความเข้าใจในแนวทาง
 ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในโปรแกรมให้ชัดเจน เพื่อจะได้มีความรู้ ความเข้าใจที่
 ถูกต้องและดำเนินการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ใน
 โปรแกรมฯ

2.4 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 ของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
 เป็นโปรแกรมฯ ที่ต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ผลบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด
 ไว้ในโปรแกรมฯ ดังนั้น การดำเนินการตามโปรแกรมฯ ควรจัดให้มีการสร้างความเข้าใจ ความ
 ตระหนักร่วมกันตลอดระยะเวลาในการทำกิจกรรม และส่งผลให้โปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 ของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาได้ผลดียิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

3.1 ควรศึกษาการเสริมสร้างจิตสาธารณะของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่
 เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

3.2 ควรศึกษาวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
 สถานศึกษา

3.3 ควรมีการศึกษาเพื่อตรวจสอบซ้ำ และพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความ
 สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรยา พรรณนา. (2559). จิตสาธารณะสร้างง่ายนิดเดียว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551ก). คู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551ข). แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน : ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิริติวิทย์ สุวรรณธรรมา. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจิตสาธารณะตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและทฤษฎีปัญญาสังคมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). โรงเรียนสร้างคนมีจิตสาธารณะ. การศึกษา, 2(65), 3-17.
- _____. (2556). แนวทางการสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย. รัฐสภาสาร, 61(1), 12-18.
- เกียรติศักดิ์ นิพวงลา. (2559). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- เคน จันทรวงษ์. (2557). คู่มือ-เตรียมสอบสังคมศึกษา ม.4-5-6. ภูมิบัณฑิต.
- จงกลณี ชูติมาเทวินทร์. (2544). การฝึกอบรมเชิงพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2535). ประมวลบทความวิชาการฉบับพิเศษ. พ.ศ. 2525 – 2535. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จักรี ต้นเชื้อ. (2555). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำของคณะกรรมการองค์การนักเรียนอาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

จันทร์ธา ธนสงวนวงศ์. (มปป.). จิตสาธารณะ.< <http://e-learning.e-tech.ac.th /learninghtml/s1301/unit08.html#s02> 23 ตุลาคม 2560.

จิตรฐิกานต์ สบายจิตร. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จิราภรณ์ ไชยกมล. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เจนจิรา คงสุข. (2540). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ: วี พรินท์.

ชาย โพธิสิตา. (2540). รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ : กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

เชษฐา คำคล่อง. (2557). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัฐนรี คล้ายสาคร. (2556). ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางบัว (เพ่งตั้งตรงจิตรวิทยาคาร). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงเดือน พันธุนานาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เต็มศักดิ์ สุวรรณ. (2553). การก่อการดี. พะเยา: พะเยาการพิมพ์.

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข.

ทศนา แคมมณี. (2546). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2552). กลวิธี แนวทางวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสการพิมพ์.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่). มหาสารคาม: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่). มหาสารคาม: สุวีริยาสาส์น.
- ประเวศ วะสี. (2541). วิถีมุขยี่ในศตวรรษที่ 21 สู่ภพภูมิใหม่แห่งการพัฒนา. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ปริญญา มีสุข. (2552). ผลของการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพแบบมีส่วนร่วมของครู. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผกา สัตยธรรม. (2556). การสอนจริยธรรมสำหรับเยาวชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2534). การพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดของโคลเบอร์ก ความรู้คู่คุณธรรม : รวมบทความเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2541). ข้าราชการไทย : ความสำนึกและอุดมการณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระไพศาล วิสาโล. (2544). วิถีสังคมไทย ชุดที่ 4 ประชาสังคมและวัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ไพบุลย์ ช่างขันมะลี. (2548). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริ และสังคม สัจจร. (2543). สำนักไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุล.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2552). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิวิบูลย์ โทวณะบุตร. (2552). หลักและทฤษฎีบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุทธนา วรณปิติกุล. (2542). สำนักพลเมืองดี : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2554). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์ไทย.

- รัชณี กัลยาวิทย์อัจฉรา ธารอุไรกุล. (2545). การวิเคราะห์และการออกแบบระบบคอมพิวเตอร์สมัยใหม่. กรุงเทพฯ: การศึกษา.
- รัฐจวน อินทรกำแหง. (2528). การเลือกหนังสือพิมพ์และวารสาร : สิ่งพิมพ์รัฐบาลและสิ่งพิมพ์อื่นๆ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัฐศาสตร์ พาณิชยพงษ์ศักดิ์. (2559). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- วรุณยุพา วิโนทพรธน์. (2546). การศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ว่าที่ ร.ต.ไมตรี สารการ. (2557). การพัฒนาการมีจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.
- วิจิตรพรรณ ลาภะ. (2557). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วิญญู อังคนารักษ์. (2549). แนวความคิดในการกระจายอำนาจการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2511). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศรีสมร หล้าสา. (2559). การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริธร ศรีจำนงค์. (2557). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นตามแนวคิดตปัญญาศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาสารคาม: ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สมศรี ฐานะวุฒิกุล. (2556). กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ระดับประถมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2(15), 46–56.
- สอ เสถบุตร. (2530). New Model English – Thai Dictionary. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สัมมา ธรณิธย์. (2552). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. (2561). รายงานการติดตามตรวจสอบ
คุณภาพการศึกษาโดยเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2560. กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2547). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษา 2547. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2550). กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ
การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). นโยบาย สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคต
ประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายด้านการศึกษาของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์
จันทร์โอชา). กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- _____. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560- 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ:
ธนาเพรส.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ 2550-2554). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุเทพ ปาลสาร. (2554). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ : จิตสาธารณะ (Public Mind). Retrieved
October 25, 2018, from http://pbm-suthep.blogspot.com/2011_07_01_archive.html
- สุเทพ เอี่ยมคง. (2550). รัฐธรรมนูญฉบับสมุดไทย : เอกลักษณ์แห่งความภาคภูมิใจของชนชาวสยาม.
รัฐสภาสาร, 55(10).

- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2544). การบริหารแบบมีส่วนร่วม : ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 12. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวลักษณ์ ยงวานิชจิต. (2559). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนในสถานศึกษาอดนียมของรัฐ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หรรษา สุขกาล. (2543). การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการทำงานระหว่างเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมในการทำงานของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หวน พันธุ์พันธ์. (2548). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อดิศร ทิพย์มาศโกมล. (2550). การศึกษาตามมาตรฐาน : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล. (2540). ประชาสังคม : คำ ความคิดและความหมาย. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อเนก กาญจนโกมล. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจและความสำนึกด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านวินัยและด้านมีจิตสาธารณะด้วยนิทานพื้นบ้านอุตรดิตถ์ โดยใช้ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- Balderson, D. W. (2007). The Effects of a Personal Responsibility Model on Individual Student and Class-wide Social Behaviors. Dissertation Abstracts International, 67(7), unpagged.
- Barr, S. and M. C. K. (1990). Introduction : Elements of Program Development, Developing Effective Student Services Program. San Francisco: Jossey – Bass Publishers.
- Blekhman, I. (2004). Modern consciousness and schools: Implications for educational renewal. Portland State University.
- Boone, S. (1990). Yeast KRE Genes Provide Evidence for a Pathway of Cell Wall Beta-Glucan Assembly. J. Cell Biol, 110(5 June), 1833–A.

- Boyle, P. G. (1981). *Planning Better Program*. New York: Mac Graw-Hill Book Company.
- Caffarella, S. (2002). *Planning Programs for Adult Learners : A Practical Guide for Educators, Trainers, and Staff Developers*. New York: Jossey-Bass.
- Carolyn, B. (1989). *International Studies of Management And Organization Quoted in Fred Luthans Organizational Behavior*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Castillo-Montoya, M. (2013). *No Title*. Columbia: Teachers College, Columbia University.
- Champagne, L. (2007). *Physical Education Teachers as Allies to Aboriginal Students : Dimensions of Social Consciousness*. *Masters Abstracts International*, 45(3).
- Clark, P. (1999). *Models and Model Building in Educational Esearch, Methodology and Measurement an International Handbook*. U.K.: Pergamon Press.
- Gardner, H. (2010). *“Five Minds for the Future” 21st Century Skills : Rethinking How Students Learn*. (edited by J. B. and R. Brandt, Ed.). Bloomington: Solution Tree Press.
- Hongying, W. (2015). *Higher Vocational College Students’ Public Spirit Cultivation Countermeasure Research in “Internet +” Era*. In *3rd International Conference on Education, Management, Arts, Economics and Social Science (ICEMAESS 2015)*.
- Houle, D. (1996). *Quality Assurance, the Aducaional Standards Debate, and the Commodification of Education Research*. *The Curriculum Journal*, 128–134.
- Hoy, W. K. and C. G. M. (2001). *Educational Administration : Theory, Research and Practice*. (6th ed). New York: McGraw-Hill International Edition.
- Kanaya, M. H. and E. M. (2005). *Effects of Traditional Programmed Learning Sequenced, and Contract Activity Packaged Instruction on Sixth-Grade Students, Achievement and Attitudes*. *Dissertation Abstracts International*, 65(2 August), 56–A.
- Knowles, M. S. (1980). *The Modern Practice of Adult Education from Pedaeow to Andragogy*. New York: The Adult Education company.

- Krejcie, R. V. and D. W. M. (1970). Educational and Psychological Measurement. New York: Minnesota University.
- Michaelis, A. (1963). Models and Model Building,” in Educational Research, Methodology and Measurement : An International Handbook. U.K.: Pergamon Press.
- Pardun-Johannsen, K. C. (2004). Social Issue Drama and Its Impact on the Social Consciousness of Preadolescent School Children,. Dissertations Abstracts International, 65(4 October), 1184–A.
- Raj, M. (1996). Consciousness. Encyclopedia Dictionary of Psychology and Education. New Delhi: Anmol.
- Rogers, T. M. (2000). Becoming historians : A Project-Based Learning Curriculum. Dissertation Abstracts International, 48(01 February), 368–B.
- Shinichi, S. (2007). Publicans and Taken-for-granted Knowledge : A Case Study of Communal Land Formation in Rural Thailand. Dissertation Abstracts International, 42(05 August), 3217–A.
- Sigelman, C. K. & Rider, E. A. (2003). Lifespan Human Development. CA: Wadsworth/Thomson Learning.
- Sills, D. . (1972). Leadership International Encyclopedia of the Social Sciences. New York: The Macmillan & The Free Press.
- Styles, H. . (1990). Administrative Behavior. New York: Free Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด
จิตสาธารณะของนักเรียน

แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้เป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ของนางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท รุ่น พ 29 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เรื่องโปรแกรมพัฒนาคู่มือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนตามองค์ประกอบที่ผู้วิจัยกำหนด

2. แบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด ประเด็นการพิจารณามีจำนวน 3 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ขอให้ท่านพิจารณารายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้ว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเหมาะสม ตามเกณฑ์พิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่อจิตสาธารณะนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางภาวิณี รัตนศรี

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะ
ของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม						
1.1 นักเรียนมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจ ในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม						
1.2 นักเรียนดูแล รักษาของส่วนรวม และรู้จักใช้ของ ส่วนรวมอย่าง ทะนุถนอม						
1.3 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชน และสังคม						
1.4 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วม สร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยความกระตือรือร้น						
องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ						
2.1 นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง						
2.2 นักเรียนยอมรับความแตกต่างของบุคคล						
2.3 นักเรียนแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม						
2.4 นักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม						

องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา	ระดับความเหมาะสม					ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
องค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ						
3.1 นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ						
3.2 นักเรียนมีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย						
3.3 นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน						
3.4 นักเรียนมีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม						
3.5 นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม						
3.6 ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิดและพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น						

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 : ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
ตำแหน่งปัจจุบัน

() ผู้บริหารสถานศึกษา

() ครูผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 : ข้อคำถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์จิตสาธารณะของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่านักเรียนในโรงเรียนของท่าน
มีจิตสาธารณะในข้อนั้นๆ อยู่ในระดับใดจาก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ
น้อยที่สุด เมื่อท่านตัดสินใจเลือกระดับใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการ
ตัดสินใจของท่าน

จิตสาธารณะของ นักเรียน	ระดับจิตสาธารณะในปัจจุบัน					ระดับจิตสาธารณะที่พึงประสงค์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม										
1.1 นักเรียนมีวิสัยทัศน์ ร่วมกัน และร่วมกัน ตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม										
1.2 นักเรียนดูแล รักษาสาธารณะสมบัติของ ส่วนรวม และรู้จักใช้ของ ส่วนรวมอย่างทะนุถนอม										

จิตสาธารณะของ นักเรียน	ระดับจิตสาธารณะในปัจจุบัน					ระดับจิตสาธารณะที่พึงประสงค์				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม (ต่อ)										
1.3 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม										
1.4 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น										
องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ										
2.1 นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง										
2.2 นักเรียนยอมรับความแตกต่างของบุคคล										
2.3 นักเรียนแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม										
2.4 นักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม										

จิตสาธารณะของ นักเรียน	ระดับจิตสาธารณะในปัจจุบัน					ระดับจิตสาธารณะที่พึงประสงค์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
องค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ										
3.1 นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ										
3.2 นักเรียนมีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย										
3.3 นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน										
3.4 นักเรียนมีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม										
3.5 นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม										
3.6 ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น										

ตอนที่ 3 : ข้อคำถามวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา
คำชี้แจง

1. โปรดพิจารณาวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาที่กำหนดมาให้ หรือหากมีวิธีการอื่นที่ท่านเห็นว่าน่าจะมีประสิทธิผลในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา กรุณาเพิ่มเติม

2. ให้ท่านตัดสินใจเลือกวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาที่ท่านเชื่อมั่นว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสูง 3 ลำดับแรก แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าวิธีการที่ท่านเลือกทั้ง 3 วิธีนั้น ดังต่อไปนี้

วิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

- () การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- () การระดมสมอง
- () การทำกิจกรรม
- () การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
- () การแสดงบทบาทสมมติ
- () การทำโครงการคุณธรรม
- () การเรียนรู้บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ
- () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่ง

ภาคผนวก ค
แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
การประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะของนักเรียน

แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

การประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

แบบสอบถามการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

+1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม				
1.1 นักเรียนมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม				
1.2 นักเรียนดูแล รักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่าง ทะนุถนอม				
1.3 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม				
1.4 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น				
องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ				
2.1 นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง				
2.2 นักเรียนยอมรับความแตกต่างของบุคคล				
2.3 นักเรียนแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม				
2.4 นักเรียน เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม				

รายการประเมิน	ความสอดคล้อง			ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
	+1	0	-1	
องค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ				
3.1 นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ				
3.2 นักเรียนมีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
3.3 นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน				
3.4 นักเรียนมีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม				
3.5 นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม				
3.6 ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

การหาคุณภาพของเครื่องมือค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ค่าความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) ของแบบสอบถาม
การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
องค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม							
1.1 นักเรียนมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และ ร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม							
1.2 นักเรียนดูแล รักษาสาธารณะสมบัติ ของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวม อย่าง ทะนุถนอม							
1.3 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม							
1.4 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ แก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของ ส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย ความกระตือรือร้น							
องค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ							
2.1 นักเรียนไม่นำของส่วนรวมมาเป็น ของตนเอง							
2.2 นักเรียนยอมรับความแตกต่างของ บุคคล							
2.3 นักเรียนแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของ ส่วนรวม							
2.4 นักเรียนเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของ ส่วนรวม							

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
องค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ							
3.1 นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ							
3.2 นักเรียนมีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย							
3.3 นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน							
3.4 นักเรียนมีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม							
3.5 นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม							
3.6 ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น							

ภาคผนวก จ
หนังสือราชการขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว433

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัด

เรียน นางพรเพ็ญ ฤทธิสัน

ด้วย นางภาวณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัด เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ๖433

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัด

เรียน นายอารยันต์ แสงนิกุล

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาคู่มือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัด เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. 0530.5(2) /

ว433

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัด

เรียน นายสุนทร ทองคำ

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภสสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัด เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ๖433

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัด

เรียน นายประสงค์ สกุลข้ง

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภคินันท์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนา การศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ องค์ประกอบและตัวชี้วัด เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว433

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัด

เรียน นางสาวเพ็ญประภา ก้าวพิทักษ์

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัด เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ โทรสาร 0-4371-3174
Mahasarakham University

ที่ ศธ. 0530.5(2) / 432

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภพสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางภาวิณี รัตนศรี ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

Mahasarakham University
เบอร์โทรนีสด 0985841237

ที่ ศธ. 0530.5(2) / 1144

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

5 มิถุนายน 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางภาวิณี รัตนศรี เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไป ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174

เบอร์โทรนิสิต 0985841237

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว435

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางพรเพ็ญ ฤทธิสัน

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภพสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0985841237

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว435

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายประสงค์ สกุลข้ง

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภคินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0985841237

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ๖435

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นางศรีอัมพร ศรีวิสัย

ด้วย นางภาวณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภพสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0985841237

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ๖435

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายสุชาติ บุญปก

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0985841237

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว435

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

13 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน นายอัครพงษ์ ภูจรีต

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0985841237

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว1689

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประเมินโปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์

เรียน นางพรเพ็ญ ฤทธิกลิ่น

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ “เรื่อง โปรแกรมพัฒนาครูด้านการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ประเมินโปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0985841237

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว1689

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประเมินโปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์

เรียน นายอารยันต์ แสงนิกุล

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ “เรื่อง โปรแกรมพัฒนาครูด้านการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ประเมินโปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว1689

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประเมินโปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์

เรียน นายสุนทร ทองคำ

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ “เรื่อง โปรแกรมพัฒนาครูด้านการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ประเมินโปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว1689

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ประเมินโปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์

เรียน นายประสงค์ สกุลซึ้ง

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ “เรื่อง โปรแกรมพัฒนาครูด้านการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ประเมิน โปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว1689

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประเมินโปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์

เรียน นางสาวเพ็ญประภา ก้วพิทักษ์

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ “เรื่อง โปรแกรมพัฒนาครูด้านการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ประเมินโปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว1689

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประเมินโปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์
เรียน นางสาวสุทธิดา ศรีโสภาก

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ “เรื่อง โปรแกรมพัฒนาครูด้านการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและ พัฒนาการศึกษา โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ประเมิน โปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว1689

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

20 สิงหาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ประเมินโปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์

เรียน นายสุชาติ แวงโสธรณ์

ด้วย นางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ “เรื่อง โปรแกรมพัฒนาคู่มือด้าน การกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและ พัฒนาการศึกษ โดยมี อาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์ประเมิน โปรแกรมเพื่อการศึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก ฉ
แบบสัมภาษณ์กิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง กิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
- 2. ตำแหน่ง
- 3. งานที่ได้รับมอบหมายพิเศษ
- 4. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด
- 5. สถานที่ทำงาน
- 6. ให้สัมภาษณ์ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ตอนที่ 2 กิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

คำถาม : โรงเรียนมีปัญหา/สิ่งที่ต้องการพัฒนาเกี่ยวกับองค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม ที่ประกอบด้วยตัวชี้วัด 1) การมีส่วนร่วมที่สนใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 2) รู้จักดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม 3) ไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตน และ 4) เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้นหรือไม่

.....

.....

.....

คำถาม : โรงเรียนมีปัญหา/สิ่งที่ต้องการพัฒนาเกี่ยวกับองค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิที่ประกอบด้วยตัวชี้วัด 1) การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง 2) การยอมรับความแตกต่างของบุคคล 3) การแบ่งปันและเสียสละให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม และ 4) การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมหรือไม่

.....

.....

.....

คำถาม : โรงเรียนมีปัญหา/สิ่งที่ต้องการพัฒนาเกี่ยวกับองค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ ที่ประกอบด้วย ตัวชี้วัด 1) ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ 2) มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3) การมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน 4) มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม 5) การมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม และ 6) ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด หรือไม่

.....
.....
.....
.....
.....

คำถาม : โรงเรียนมีกิจกรรมเสริมสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบ 1 การมีส่วนร่วม ที่ประกอบด้วย ตัวชี้วัด 1) การมีวิสัยทัศน์และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 2) รู้จักดูแล รักษา ของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม 3) ไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตน 4) เปิด โอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

คำถาม : โรงเรียนมีกิจกรรมเสริมสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบ 2 การเคารพสิทธิ ที่ประกอบด้วย ตัวชี้วัด 1) การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง 2) การยอมรับความแตกต่างของบุคคล 3) การแบ่งปันและเสียสละให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม และ 4) การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของ ส่วนรวม อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

คำถาม : โรงเรียนมีกิจกรรมเสริมสร้างเกี่ยวกับองค์ประกอบ 3 ความรับผิดชอบ ที่ประกอบด้วย ตัวชี้วัด 1) ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ 2) มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3) การมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน 4) มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม 5) การมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม และ 6) ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 โรงเรียนได้มีวิธีการใดบ้างเพื่อให้ครูได้พัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์อย่างสูงยิ่ง

ภาคผนวก ช
ข้อมูลโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ข้อมูลโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

โรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต

2

วิสัยทัศน์

โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ดี นักเรียนเป็นคนดี มีสุขอนามัยที่ดี มีความรู้คู่คุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

พันธกิจ

1. จัดระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ให้บริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
2. พัฒนานักเรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน
3. สร้างนิสัยด้านสุขภาพอนามัยที่ดี และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงตนอยู่ในชุมชนและสังคมอย่างมีความสุข

ค่านิยมองค์กร : ความรู้คู่ความดี สามัคคี มีจิตสาธารณะ

อัตลักษณ์ : จิตอาสา จรรยาดี วชิรไพเราะ

เอกลักษณ์ : โรงเรียนส่งเสริมนิสัยรักการออม

ผลงานและความภาคภูมิใจ

1. สถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับก่อนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ประจำปีการศึกษา 2554 จากกระทรวงศึกษาธิการ
2. รางวัลชนะเลิศระดับเหรียญทอง สถานศึกษายอดเยี่ยม ด้านบริหารจัดการ ประเภทโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดกลาง ประจำปี 2555 จาก สพป.กส.2
3. นักเรียนรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา ขนาดกลาง ประจำปีการศึกษา 2556 จากกระทรวงศึกษาธิการ (เด็กหญิงมนต์นภา ชาติผล)
4. สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี 2556 “สถานศึกษาพอเพียง 2556” จากกระทรวงศึกษาธิการ
5. รางวัลระดับเหรียญทองแดง ผลงาน “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” ระดับประเทศ ประจำปี 2557 จากคุรุสภา
6. นักเรียนดีเด่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม ประจำปีการศึกษา 2557 จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับธนาคารออมสิน

7. รางวัลระดับเหรียญทอง โครงการคุณธรรม ป.1-3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 66 ณ จังหวัดหนองคาย-บึงกาฬรางวัลระดับเหรียญเงิน โครงการคุณธรรม ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 66 ปีการศึกษา 2559 ณ จังหวัดหนองคาย-บึงกาฬ

8. รางวัลส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2560 จาก สพฐ.

โรงเรียนยางऊ้มวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
 อัตลักษณ์ กายอ่อนน้อม วาจาอ่อนหวาน จิตใจอ่อนโยน
 เอกลักษณ์ วัดในโรงเรียน
 วิสัยทัศน์ / ปรัชญา

ภายในปี 2564 โรงเรียนยางऊ้มวิทยาการมุ่งมั่นบริหารจัดการศึกษาด้วยระบบคุณภาพ ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้ รอบรู้เทคโนโลยี มีความเป็นไทย ยึดมั่นในหลักเศรษฐกิจพอเพียง พันธกิจ (MISSION)

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะทางวิชาการ
2. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา
3. จัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม กายอ่อนน้อม วาจา

อ่อนหวาน จิตใจอ่อนโยน

4. พัฒนานักเรียนให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงมีพื้นฐานในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผลงานและความภาคภูมิใจ

1. สถานศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับก่อนประถมศึกษา ขนาดกลาง ประจำปีการศึกษา 2553 จากกระทรวงศึกษาธิการ
2. รางวัลครูผู้มีอุดมการณ์ (นายสุนทร ทองคำ) ผู้อำนวยการโรงเรียนยางऊ้มวิทยาการ จากคุรุสภา
3. ผ่านการประเมินผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัยมีนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาระบบการบริหารงานด้วยระบบคุณภาพ OBECQA การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้เรียนมีค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทย ผู้เรียนตระหนักเห็นคุณค่าการอนุรักษ์ทรัพยากรและ

สิ่งแวดล้อม และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต ยึดแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำขวัญ : สุขภาพดี มีคุณธรรม นำวิชาการ สมานสามัคคี

ปรัชญา : การศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วิสัยทัศน์

ภายในปี 2564 โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุขเต็มศักยภาพ เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรมนำสู่มาตรฐานสากล

ผลงานที่ภาคภูมิใจ

1. ปีการศึกษา 2559 รางวัลเกียรติบัตรผ่านการประเมินรางวัลคุณภาพระดับองค์กร (School Quality Awards : ScQA) หน่วยงานที่มอบรางวัล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ปีการศึกษา 2559 รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 2 การประกวดผลงานวิจัย ประเภทนวัตกรรมสร้างสรรค์ สู่ความสุจริตสำหรับเยาวชน สำหรับโรงเรียนสุจริต ตามโครงการ "1,000 เรื่อง 1,000 วิจัย นวัตกรรมก้าวไกล ต้านภัยคอร์รัปชัน" หน่วยงานที่มอบรางวัล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. รางวัลห้องสมุดโรงเรียนระดับดีเยี่ยม โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน หน่วยงานที่มอบรางวัล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
4. รางวัลระดับเหรียญทอง กิจกรรมการประกวดโครงงานคุณธรรม ระดับชั้น ป.4 – ป.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งที่ 66 ปีการศึกษา 2559 หน่วยงานที่มอบรางวัล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. รางวัลระดับเหรียญทอง กิจกรรมการประกวดมารยาทไทย ระดับชั้น ป.4 – ป.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งที่ 66 ปีการศึกษา 2559 หน่วยงานที่มอบรางวัล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. รางวัลระดับเหรียญทองกิจกรรม การแข่งขันกิจกรรมสภานักเรียน ระดับชั้น ป.1 - ป.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งที่ 66 ปีการศึกษา 2559 หน่วยงานที่มอบรางวัล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. รางวัลระดับเหรียญทองแดงกิจกรรม การแข่งขันกิจกรรมสภานักเรียน ระดับชั้น ป.1 - ป.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ 67 ปีการศึกษา 2560 ระดับประเทศ (ตัวแทนระดับภาค) หน่วยงานที่มอบรางวัล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาคผนวก ซ

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครู
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครู
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

คำชี้แจง

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งในการทำวิทยานิพนธ์ของนางภาวิณี รัตนศรี นิสิตปริญญาโท รุ่น พ 29 หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีอาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม ดังคำชี้แจงต่อไปนี้

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

2. แบบประเมินต่อไปนี้เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา ว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้หรือไม่ในระดับใด

3. แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครู

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ-สกุล
2. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง
3. สังกัดหน่วยงาน
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขา
5. ประสบการณ์การทำงาน ปี

ตอนที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา

คำชี้แจง

1. โปรดพิจารณาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับใด
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความเหมาะสมและความเป็นไปได้แต่ละข้อ โดยเนื้อหาแต่ละข้อของแต่ละช่องมีความหมายดังนี้
 - 5 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด
 - 4 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก
 - 3 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง
 - 2 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย
 - 1 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด
3. หากท่านเห็นว่าควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมประการใด กรุณาเขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมในตอนที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงโปรแกรมต่อไป

ที่	รายการประเมินโปรแกรม	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	ที่มาและความสำคัญ										
	1.1 ที่มากับสภาพปัญหา										
	1.2 ความสำคัญกับสภาพปัญหา										
2	วัตถุประสงค์										
	2.1 มีความชัดเจน										
	2.2 มีความครอบคลุมทุกเนื้อหา										
3	เป้าหมาย										
	3.1 มีความชัดเจนทุกองค์ประกอบ										
	3.2 มีความเหมาะสมกับนักเรียน										
4	ระยะเวลา										
	4.1 ครอบคลุมเนื้อหาสาระ										
	4.2 ระยะเวลาในการเสริมสร้าง										

ที่	รายการประเมินโปรแกรม	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5	วิธีการเสริมสร้าง										
	5.1 มีความหลากหลาย										
	5.2 มีขั้นตอนชัดเจน										
6	เนื้อหาสาระ										
	6.1 บทนำ										
	6.2 วัตถุประสงค์										
	6.3 กิจกรรม										
	6.4 เนื้อหาสาระ										
	6.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้										
	6.6 การวัดและประเมินผล										
7	แนวการจัดกิจกรรม										
	7.1 มีหลากหลายแนวทาง										
	7.2 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ										
8	เทคนิคและเครื่องมือ										
	8.1 มีความเหมาะสมกับเนื้อหา										
	8.2 มีการดึงดูดความสนใจ										
9	การวัดและประเมินผล										
	9.1 มีความหลากหลาย										
	9.2 มีความถูกต้อง										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ฅ
การหาค่าแบบประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

การหาค่าแบบประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง
จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กาฬสินธุ์ เขต 1

ที่	โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะของนักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
1	ที่มาและความสำคัญ						
	1.1 ที่มากับสภาพปัญหา						
	1.2 ความสำคัญกับสภาพปัญหา						
	รวม						
2	วัตถุประสงค์						
	2.1 มีความชัดเจน						
	2.2 มีความครอบคลุมทุกเนื้อหา						
	รวม						
3	เป้าหมาย						
	3.1 มีความชัดเจนทุก องค์ประกอบ						
	3.2 มีความเหมาะสมกับนักเรียน						
	รวม						
4	ระยะเวลา						
	4.1 ครอบคลุมเนื้อหาสาระ						
	4.2 ระยะเวลาในการเสริมสร้าง						
	รวม						
5	วิธีการเสริมสร้าง						
	5.1 มีความหลากหลาย						
	5.2 มีขั้นตอนชัดเจน						
	รวม						
6	เนื้อหาสาระ						
	6.1 บทนำ						
	6.2 วัตถุประสงค์						

ที่	โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริม สร้างจิตสาธารณะของนักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
	6.3 กิจกรรม						
	6.4 เนื้อหาสาระ						
	6.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้						
	6.6 การวัดและประเมินผล						
	รวม						
7	แนวการจัดกิจกรรม						
	7.1 มีหลากหลายแนวทาง						
	7.2 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
	รวม						
8	เทคนิคและเครื่องมือ						
	8.1 มีความเหมาะสมกับเนื้อหา						
	8.2 มีการดึงดูดความสนใจ						
	รวม						
9	การวัดและประเมินผล						
	9.1 มีความหลากหลาย						
	9.2 มีความถูกต้อง						
	รวม						
	โดยรวมทั้งหมด						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบโปรแกรม

1. ดร.พรเพ็ญ ฤทธิสัน ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นผู้มีประสบการณ์ในเนื้อหาของจิตสาธาณณะ และมีบทบาทในการพัฒนาค่านิยมไทย 12 ประการ มีประสบการณ์ในด้านการประเมินคุณธรรม จริยธรรม และด้านจิตวิทยา และมีบทบาทในการพัฒนาจิตสาธาณณะของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 1

2. ดร.อารยันต์ แสงนิกุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีหลุมข้าววิทยา (ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการสร้างเสริมจิตสาธาณณะของนักเรียน มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมดีเด่น ระดับ สพฐ. โรงเรียนพระราชทาน (โรงเรียนขนาดเล็ก)

3. นายสุนทร ทองคำ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนยางอ้อมวิทยาคร (ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นผู้มีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากสังคมด้านจิตสาธาณณะหรือด้านคุณธรรมจริยธรรม มีประสบการณ์ในการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล และโรงเรียนพระราชทาน (โรงเรียนขนาดกลาง)

4. นายสุชาติ แวงโสธรณ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย (ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นผู้มีความรู้ในการบริหารการจัดกิจกรรมในโรงเรียนสุจริต (โรงเรียนขนาดใหญ่)

5. ดร.เพ็ญประภา ก้าวพิทักษ์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อดีตครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนสุจริต

6. นายประสงค์ สุกุลซัง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพินิจราษฎร์บำรุง เป็นผู้มีประสบการณ์ในด้านการวิจัยการศึกษา

7. นางสุธิดา ศรีโสภาก ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไป โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นผู้มีประสบการณ์และความรู้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ภาคผนวก ญ

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

พัฒนาโดย
นางภาวิณี รัตนศรี

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ส่วนที่ 1 การประเมิน
ก่อนการพัฒนา

- ลงทะเบียนชี้แจงทำความเข้าใจ การประเมิน
- การประเมินก่อนการพัฒนา เรื่องการเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ส่วนที่ 2 การพัฒนา

การอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน การศึกษาดูงานและ
การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง

ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม (22 ชั่วโมง)

ตัวชี้วัด : มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และ
ร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์
ส่วนรวม

ตัวชี้วัด : ดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ
ของส่วนรวมและรู้จักใช้ของส่วนรวม

อย่างทะนุถนอม

ตัวชี้วัด : การไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็น
ของตน และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของ
ส่วนรวมนั้น

ตัวชี้วัด : การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น
ประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

ตัวชี้วัด : การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ
แก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดี งามของ
ส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความ
กระตือรือร้น

ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้าง
การเคารพสิทธิ (22 ชั่วโมง)

ตัวชี้วัด : ไม่นำของส่วนรวม
มาเป็นของตนเอง

ตัวชี้วัด : ยอมรับความ
แตกต่างของบุคคล

ตัวชี้วัด : แบ่งปันให้ผู้อื่นได้
ใช้ของส่วนรวม

ตัวชี้วัด : เปิดโอกาสให้ผู้อื่น
ได้ใช้ของส่วนรวม

ชุดกิจกรรม 3 การเสริมสร้างความ
รับผิดชอบ (24 ชั่วโมง)

ตัวชี้วัด : ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับ
มอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลัง
ความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ

ตัวชี้วัด : มีความกระตือรือร้นทำงานตาม
หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ตัวชี้วัด : มีความละเอียดรอบคอบในการ
ทำงานของตน

ตัวชี้วัด : มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่
ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

ตัวชี้วัด : มีความละเอียดรอบคอบในการ
ทำงานเพื่อส่วนรวม

ตัวชี้วัด : ยอมรับผลการกระทำต่อสังคม
แม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุง
การกระทำให้ดีขึ้น

ส่วนที่ 3 การบูรณาการ
สอดแทรกกับการปฏิบัติจริง

กิจกรรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก
ของนักเรียน หลังการอบรมโดยใช้เวลาทำกิจกรรมระยะ 3 เดือน

ส่วนที่ 4 การประเมิน
หลังการพัฒนา

สรุปผลการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ภาพประกอบ 1 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน

สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ประกอบด้วย
ชุดกิจกรรม ดังนี้

ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม (จำนวน 22 ชั่วโมง)

ตัวชี้วัด : การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ตัวชี้วัด : ดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวมและรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม

ตัวชี้วัด : การไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตนและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมนั้น

ตัวชี้วัด : การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชน และสังคม

ตัวชี้วัด : การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตาม

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้างการเคารพสิทธิ (จำนวน 22 ชั่วโมง)

ตัวชี้วัด : ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

ตัวชี้วัด : ยอมรับความแตกต่างของบุคคล

ตัวชี้วัด : แบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

ตัวชี้วัด : เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

ชุดกิจกรรม 3 การเสริมสร้างความรับผิดชอบ (จำนวน 24 ชั่วโมง)

ตัวชี้วัด : ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลัง

ความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ

ตัวชี้วัด : มีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ตัวชี้วัด : มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน

ตัวชี้วัด : มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

ตัวชี้วัด : มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม

ตัวชี้วัด : ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการ

กระทำให้ดีขึ้น

ขั้นตอนการใช้โปรแกรม

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับการพัฒนา

1. การลงทะเบียนการปฐมนิเทศชี้แจงและสร้างความตระหนัก
2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ประเมินการจัดการเรียนการสอนของครู
 - 3.1 จัดทำสารสนเทศในกลุ่มสอบถามเกี่ยวกับจิตสาธารณะ
 - 3.2 ทดสอบความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
 - 3.3 ประเมินความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โดยประเมินตนเอง

ขั้นที่ 2 การพัฒนา

1. เป็นการอบรม (Training) การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตารางการอบรม การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษา
2. การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน โดยการทดลองออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด เพื่อการเสริมสร้างของแต่ละองค์ประกอบของจิตสาธารณะ และการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกัน
3. การศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการส่งเสริมจิตสาธารณะ

ขั้นที่ 3 การบูรณาการสอดแทรกกับการปฏิบัติจริง การนำความรู้จากการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน หลังการอบรมมีการติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เวลาออกแบบและนำไปจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียนระยะ 3 เดือน

ขั้นที่ 4 การประเมินผลหลังการพัฒนา

เป็นการประเมินผลสรุปผลการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

**กำหนดการอบรมการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน**

วันที่ 1 ของการอบรม โดยวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมคุณธรรม

- 08.30 - 09.00 น. ลงทะเบียน
- 09.00 - 10.00 น. ปฐมนิเทศ / ประเมินผลก่อนการพัฒนา
- 10.00 - 10.30 น. กิจกรรมสานสัมพันธ์จิตอาสา จิตสาธารณะคืออะไร
- 10.30 - 12.00 น. ความสำคัญของจิตสาธารณะ และคุณลักษณะของผู้ที่มีจิตสาธารณะ
- 12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.30 - 15.00 น. แนวทางพัฒนาจิตสาธารณะให้กับนักเรียน (ระดมความคิด กิจกรรมกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้)
- 14.30 - 15.30 น. องค์กรประกอบของจิตสาธารณะ
- 15.30 - 16.30 น. อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น

วันที่ 2 ของการอบรม โดยวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมคุณธรรม

- 09.00 - 10.00 น. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การบรรยาย หัวข้อ “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน” กิจกรรมตามตัวชี้วัด
- 10.00 - 12.00 น. กิจกรรมบูรณาการ การออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระดมความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้และ นำเสนองานกลุ่ม
- 12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.30 - 14.30 น. กิจกรรมบูรณาการ การออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระดมความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้และ นำเสนองานกลุ่ม (ต่อ)
- 14.30 - 15.30 น. การนำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนไปใช้กับ นักเรียน
- 15.30 - 16.30 น. อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น

วันที่ 3 ของการอบรม โดยวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมคุณธรรม

- 09.00 - 10.00 น. กิจกรรมสัมพันธ์ ปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
- 10.00 - 11.00 น. กิจกรรมบูรณาการ การออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระดมความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนองานกลุ่ม
- 11.00 - 12.00 น. การวัดและประเมินผลจิตสาธารณะของนักเรียน
- 12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.30 - 15.00 น. การสอนคุณธรรมด้านการมีจิตสาธารณะในยุคไทยแลนด์ 4.0 และจิตสาธารณะกับการเรียนในศตวรรษที่ 21
- 14.30 - 15.30 น. สรุปลองก์ความรู้/วัดความพึงพอใจ
- 15.30 - 16.30 น. ปิดการอบรม

หมายเหตุ

- ลงทะเบียนทุกวัน ช่วงเช้า เวลา 08.30 น. ช่วงบ่าย เวลา 12.45 น.
- ระหว่าง เวลา 08.30 - 09.00 น. กิจกรรมแนะนำตนเอง แบ่งปันประสบการณ์
- เวลา 10.30 - 10.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- เวลา 12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา 14.30 - 14.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง

กำหนดการบรรยาย หัวข้อวิชาและวิทยากรอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก ก

คู่มือโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

คู่มือ

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

พัฒนาโดย

นางภาวิณี รัตนศรี

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต หลักสูตรการบริหารการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วม การเคารพสิทธิ และความรับผิดชอบ กิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาประกอบไปด้วย 1) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง 2) การปฏิบัติกิจกรรม และ 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้พัฒนาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จะเป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาต่อไป

ผู้พัฒนาขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำคู่มือการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ฉบับนี้ประสบความสำเร็จลุล่วงด้วยดี มา ณ โอกาสนี้

นางภาวิณี รัตนศรี

สารบัญ

ส่วนที่	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1. ที่มาและความสำคัญ	1
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	3
3. เป้าหมาย	3
4. ระยะเวลา	4
5. วิธีการเสริมสร้าง	5
6. เนื้อหาสาระของโปรแกรม	6
7. แนวการจัดกิจกรรม	6
8. เทคนิคและเครื่องมือ	6
9. การวัดและประเมินผล	7
ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบโปรแกรม	8
ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม	10
ตัวชี้วัด : 1 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และสร้างเครือข่ายกิจกรรมเพื่อ	16
ประโยชน์ส่วนรวม	
ตัวชี้วัด : 2 การดูแล รักษาของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่าง	19
ทะนุถนอม	
ตัวชี้วัด : 3 การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน	22
และสังคม	
ตัวชี้วัด : 4 นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดี... ..	25
ต่อส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น	
ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้างการเคารพสิทธิ.....	26
ตัวชี้วัด : 1 การไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง.....	31
ตัวชี้วัด : 2 การยอมรับความแตกต่างของบุคคล.....	34
ตัวชี้วัด : 3 การแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม.....	37
ตัวชี้วัด : 4 การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 2	
ชุดกิจกรรม 3 การเสริมสร้างความรับผิดชอบ.....	43
ตัวชี้วัด : 1 ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็ม กำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ	41
ตัวชี้วัด : 2 มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	51
ตัวชี้วัด : 3 การมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานทั้งของตนและ.....	54
ส่วนรวม	
ตัวชี้วัด : 4 การยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และ พยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น	57
ตัวชี้วัด : 5 การมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม.....	58
ตัวชี้วัด : 6 ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายาม ปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น	61
ส่วนที่ 3 การวัดและการประเมิน	67
บรรณานุกรม	72

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง.....	5
จิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1	

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญ

“ในการสั่งสอนศิษย์มีความจำเป็นอย่างหนึ่งซึ่งสำคัญมากด้วยที่จะต้องพยายามหาทางใช้หลักวิชาและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถคิดเข้าใจและเห็นจริงด้วยตนเองในเนื้อหาสาระตลอดจนกฎและหลักเกณฑ์ที่ได้เรียนรู้แล้วใช้ตัวเองโดยมองเห็นและทราบถึงประโยชน์ของการใช้หรือการทำตามบทเรียนนั้นๆ อย่างแนใจ ด้วยการให้การศึกษแก่ศิษย์ หลักการนี้จะทำให้ได้ประโยชน์ถึงสองชั้นอย่างหนึ่งคือทำให้ครูได้ฝึกฝนตนเองให้ชำนาญในการใช้ทั้งหลักวิชาครูทั้งหลักวิชาสามัญ อีกอย่างหนึ่งจะทำให้ศิษย์เล่าเรียนวิชาการได้อย่างถูกต้องได้ประโยชน์ตรงกับความมุ่งหมายของการให้การศึกษ” (พระบรมราชาวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2520 (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2552) นอกจากนี้พระองค์ยังทรงพระราชทานพระบรมราชาวาทเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเหมาะสมกับครูยุคปฏิรูปการศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติไว้ว่า “งานของครูนอกจากสอนให้ความรู้วิชาการแล้ว ยังต้องฝึกฝนอบรมความประพฤติปฏิบัติให้แก่ศิษย์ด้วยงานประการหลังนี้รู้สึกกันในเวลานี้ว่าทำได้ลำบากยากยิ่งเลยเป็นเหตุให้หลายคนพากันละวางความสนใจไปเสียเฉยๆ ผู้ที่รู้รอบุบายแบายกายจะไม่มองข้ามการอบรมความประพฤติของเด็กเป็นอันขาด และย่อมจะพยายามทำงานด้านนี้ มิให้ยิ่งหย่อนไปกว่าการสอนวิชาเพราะเขาสามารถทำได้ คือ ผู้ฉลาดย่อมรู้ธรรมชาติของเด็กว่าเด็กวัยใดลักษณะใด ชอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบใด แต่ไม่ว่าจะสอนเด็กวัยใดลักษณะใด ผู้สอนจะต้อง ลงมือประพฤติเป็นตัวอย่างด้วยตนเองให้ได้เห็นอยู่ตลอดเวลาโดยไม่ละเลยความประพฤติปฏิบัติที่ต้องการจะให้เกิดมีในตัวเด็กเป็นอันขาด” (พระบรมราชาวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร แก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2522 อ้างอิงมาจากเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2552) การพัฒนาการศึกษาของชาติตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่ต้องการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 1 บททั่วไป ได้กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข และมาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและ ส่งเสริมสิทธิ หน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมายความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรู้จักรักษาผลประโยชน์ ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้ง ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อัน เป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่าง รอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรมจิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่า ประชัญของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนา เยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อ นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายพัฒนา ผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็น จุดหมาย 5 ประการ และหนึ่งในนั้นคือผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ประกอบด้วย 8 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีทิศทางการพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จึงนำนโยบายด้านสังคม และคุณภาพชีวิตตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายของรัฐบาล/กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคนและสังคม ให้มีคุณภาพภายใต้การประสานความร่วมมือกันกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชน เพื่อร่วมกันดำเนินการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงเสมอภาค และมีคุณภาพได้มาตรฐานสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 คือมีค่านิยม (Core Values) 3 ประการ คือ รับผิดชอบ สามัคคี มีจิตอาสา และกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision)ว่า “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศ มีคุณภาพและมาตรฐาน” พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรมนำความรู้ และมีวิถีชีวิตบนพื้นฐานของความเป็นไทย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และจากรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1, 2560) พบว่านักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดี แต่ต้องปรับปรุงพัฒนามาตรฐานที่ 2 ตัวชี้วัด 2.4 เกี่ยวกับการตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพราะการตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ยังต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณธรรม ด้านจิตอาสา มองเห็นประโยชน์ของส่วนรวม และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ยังส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างค่านิยมไทย 12 ประการ ตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้แก่ 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ 10) รู้จักดำรงตนอยู่ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ และ 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้พัฒนาจึงจัดทำร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เพื่อสามารถนำไปเป็นแบบอย่าง และสามารถประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ในสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เพื่อจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการมีจิตสาธารณะการมีส่วนร่วม การเคารพสิทธิ และความรับผิดชอบ

3. เป้าหมาย

การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การเคารพสิทธิ และความรับผิดชอบ

โดยโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน มีผู้ใช้ โปรแกรมและกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

ผู้ใช้โปรแกรม คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เห็นความสำคัญในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ควรมีทักษะและความรู้พื้นฐานในการจัดกิจกรรมกลุ่มบ้างพอสมควร ควรศึกษาวัตถุประสงค์และวิธีการ ดำเนินการของกิจกรรมให้ละเอียดทุกขั้นตอนในแต่ละกิจกรรมก่อนนำไปใช้และควรคำนึงถึงสัมพันธภาพและบรรยากาศภายในกลุ่มระหว่างการดำเนินกิจกรรมให้มีความเป็นกันเองและเกิดความสามัคคีในกลุ่ม และคอยให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่สมาชิกที่มีข้อสงสัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่มีความสนใจและเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในโปรแกรม และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมตาม โปรแกรมอย่างต่อเนื่อง ตามวัน และเวลาที่กำหนดไว้ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสิ้นทุกกิจกรรม

4. ระยะเวลา

โปรแกรมฯ ประกอบด้วย โครงสร้างและขอบข่ายเนื้อหา รวมระยะเวลา 68 ชั่วโมง จะมีโครงสร้างของการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ครอบคลุมองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียน ดังนี้ ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้างการเคารพสิทธิ และ ชุดกิจกรรม 3 การเสริมสร้างความรับผิดชอบ รายละเอียดดังภาพประกอบ 1

วิธีการพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ			รวม (ชั่วโมง)
	การมีส่วนร่วม	การเคารพสิทธิ	ความรับผิดชอบ	
1. การอบรม	2	2	3	7
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	2	2	3	7
3. การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน	3	3	3	9
4. การศึกษาดูงาน	5	5	5	15
5. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน *	10	10	10	30
รวม (ชั่วโมง)	22	22	24	68

หมายเหตุ * การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานเป็นการบูรณาการสอดแทรกกับการปฏิบัติจริง โดยการให้ครูได้ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ระยะเวลา 3 เดือน

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ส่วนที่ 1 การประเมิน
ก่อนการพัฒนา

- ลงทะเบียนชี้แจงทำความเข้าใจ การประเมิน
- การประเมินก่อนการพัฒนา เรื่องการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ส่วนที่ 2 การพัฒนา

การอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน การศึกษาดูงานและ
การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง

ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม (22 ชั่วโมง)
ตัวชี้วัด : มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และ
ร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์
ส่วนรวม
ตัวชี้วัด : ดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ
ของส่วนรวมและรู้จักใช้ของส่วนรวม
อย่างทะนุถนอม
ตัวชี้วัด : การไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็น
ของตน และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของ
ส่วนรวมนั้น
ตัวชี้วัด : การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น
ประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม
ตัวชี้วัด : การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ
แก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดี งามของ
ส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย
ความกระตือรือร้น

ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้าง
การเคารพสิทธิ (22 ชั่วโมง)
ตัวชี้วัด : ไม่นำของส่วนรวม
มาเป็นของตนเอง
ตัวชี้วัด : ยอมรับความ
แตกต่างของบุคคล
ตัวชี้วัด : แบ่งปันให้ผู้อื่นได้
ใช้ของส่วนรวม
ตัวชี้วัด : เปิดโอกาสให้ผู้อื่น
ได้ใช้ของส่วนรวม

ชุดกิจกรรม 3 การเสริมสร้างความ
รับผิดชอบ (24 ชั่วโมง)
ตัวชี้วัด : ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับ
มอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลัง
ความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ
ตัวชี้วัด : มีความกระตือรือร้นทำงานตาม
หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
ตัวชี้วัด : มีความละเอียดรอบคอบในการ
ทำงานของตน
ตัวชี้วัด : มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่
ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
ตัวชี้วัด : มีความละเอียดรอบคอบในการ
ทำงานเพื่อส่วนรวม
ตัวชี้วัด : ยอมรับผลการกระทำต่อสังคม
แม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุง
การกระทำให้ดีขึ้น

ส่วนที่ 3 การบูรณาการ
สอดแทรกกับการปฏิบัติจริง

กิจกรรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
ของนักเรียน หลังการอบรมโดยใช้เวลาทำกิจกรรมระยะ 3 เดือน

ส่วนที่ 4 การประเมิน
หลังการพัฒนา

สรุปผลการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ภาพประกอบ 1 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

หรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

5. วิธีการเสริมสร้าง

วิธีการที่จะนำมาใช้ดำเนินการพัฒนาตามโปรแกรม ได้แก่ การอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน การศึกษาดูงานและ การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. เนื้อหาสาระของโปรแกรม

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จะมีเนื้อหาครอบคลุมองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 3 ชุดกิจกรรมดังนี้
ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้างการเคารพสิทธิ และ ชุดกิจกรรม 3 การเสริมสร้างความรับผิดชอบ ซึ่งมีเนื้อหาโดยรวม ดังนี้

- 1) บทนำ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) เนื้อหาสาระ
- 4) กิจกรรม
- 5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้
- 6) การวัดและประเมินผล

7. แนวการจัดกิจกรรม

- 7.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์ขอบข่ายเนื้อหา
- 7.2 ให้ศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างและพัฒนาจิตสาธารณะการมีส่วนร่วม การเคารพสิทธิ และ ความรับผิดชอบ
- 7.3 ให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ร่วมอบรม และเพื่อนร่วมงาน
- 7.4 นำความรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะนักเรียน โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้ 1) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) การเรียนรู้เป็นกลุ่ม 5) การระดมสมอง 6) การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต

8. เทคนิคและเครื่องมือ

เทคนิคและเครื่องมือได้แก่ การบรรยายประกอบสื่อ การปฏิบัติงาน ใบความรู้ ใบกิจกรรม วีดิทัศน์ สื่อประสมในการบรรยาย (Power point) และฝ่ายดำเนินการควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ /สื่อที่จำเป็นที่ใช้ในการพัฒนา อาทิ คอมพิวเตอร์ โปรเจ็คเตอร์ เครื่องฉายภาพสามมิติ เอกสาร วีซีดี และวัสดุสำนักงานที่จำเป็นอื่นๆ หรือตามที่วิทยากร หรือแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดขอร้อง โดยจัดเตรียมให้พร้อมก่อนการพัฒนา รวมถึงการไปศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

9. การวัดและประเมินผล

- 1) ประเมินตนเองก่อน ระหว่างและหลังการพัฒนา
- 2) การสังเกตพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู
- 3) ประเมินผลงานจากกิจกรรมที่ปฏิบัติ / การออกแบบการจัดกิจกรรม
- 4) ประเมินความสนใจและตั้งใจในการการศึกษาด้วยตนเอง

ส่วนที่ 2

เอกสารประกอบโปรแกรม

ความหมายของโปรแกรม

การจัดกิจกรรมที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการ การปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผล โดยใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายใต้บริบทของแต่ละองค์กร

องค์ประกอบของโปรแกรม

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ประกอบด้วย

1. บทนำ
2. วัตถุประสงค์
3. เนื้อหาสาระ
4. กิจกรรม
5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผล

การพัฒนาโปรแกรม

เป็นการออกแบบเพื่อใช้ในการฝึกหรือการพัฒนาครูเพื่อการเสริมสร้างนักเรียน ซึ่งต้องศึกษารายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบ วิเคราะห์ปัญหาที่มีผลกระทบ ศึกษาแหล่งข้อมูล มีการวางแผนขั้นตอนในการปฏิบัติ และการประเมินโปรแกรม เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

ซึ่งแต่ละขั้นตอนประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์เพื่อหาเป้าหมายความสำเร็จของโปรแกรม
2. การวางแผนในการจัดทำโปรแกรม โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนการวิเคราะห์มาวางแผนเพื่อสร้างโปรแกรม
3. การสร้างโปรแกรมเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมสร้างจิตสำนึก

ของนักเรียน

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ดังนี้

1. เพื่อให้เข้าใจภาพรวมของโปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อให้เข้าใจรูปแบบ ขั้นตอน การดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนการใช้คู่มือ

คู่มือการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีดังนี้

1. ศึกษาส่วนองค์ประกอบ และเนื้อหาโดยสรุปในคู่มือเพื่อให้ทราบถึงภาพรวมของโปรแกรมฯ ได้แก่ บทนำ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล องค์ประกอบโดยรวมของโปรแกรม ดังภาพประกอบ 1
2. ศึกษารูปแบบและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางนำไปปฏิบัติ
3. ศึกษาการเสริมสร้างจิตสำนึกแต่ละกิจกรรม และแนวคำตอบในแต่ละกิจกรรม เพื่อประกอบการพิจารณาในการอภิปรายร่วมกับผู้เข้ารับการพัฒนา และเพื่อประกอบการประเมินผล ในกิจกรรม

ชุดกิจกรรม 1 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม (จำนวน 22 ชั่วโมง)

วิธีการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะด้านการมีส่วนร่วม	จำนวนชั่วโมง
1. การอบรม	2
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	2
3. การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน	3
4. การศึกษาดูงาน	5
5. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน	10
รวม (ชั่วโมง)	22

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูไปจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะด้านการมีส่วนร่วมตามตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัด 1 : นักเรียนมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ตัวชี้วัด 2 : นักเรียนดูแล รักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม

ตัวชี้วัด 3 : นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

ตัวชี้วัด 4 : นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

บทนำ

การมีส่วนร่วม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมและร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวม รู้จักดูแล รักษาของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม ไม่ยึดของส่วนรวมมาเป็นของตน และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมนั้น มีความกระตือรือร้นเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม และแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น การจะประกอบกิจกรรมใดๆ ก็ตามต้องมีมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ประกอบด้วยความสามัคคี ความรัก ความเอื้ออาทร การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลายถึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนฐานแห่งความรักสิ่งเดียวกัน การมีจิตสาธารณะก็เช่นเดียว การมีส่วนร่วมความสมัครใจ ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมิณผล และร่วมกับประโยชน์การมีส่วนร่วมในการพัฒนา การมีส่วนร่วมนั้นเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญในการก่อรูปการมีจิตสาธารณะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมและร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนดูแลรักษาของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของ

ส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

เนื้อหาสาระ

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม
2. ความสำคัญของการมีส่วนร่วม
3. หลักการ แนวทางในการมีส่วนร่วม

กิจกรรม

1. การบรรยาย
2. การอภิปรายตัวอย่างการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วม
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการระดมความคิด
4. การออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วม
5. การสาธิตการใช้กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วม

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้
2. ใบบทความรู้ ใบบทงานและใบบทกิจกรรม คลิปวิดีโอ เช่น เพลงส่วนรวมต้องมาก่อน

(<https://www.youtube.com/watch?v=NaRx02qOc2o>)

3. เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการนำเสนอ

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตพฤติกรรม
2. การทดสอบ
3. ประเมินผลงานจากใบบทงาน และใบบทกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ใบความรู้เรื่องการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่าย และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่าย ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุด

หลักการมีส่วนร่วม

หลักของการมีส่วนร่วม ในความหมายของการบริหารจัดการจะมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับ “การตัดสินใจ” นั่นคือ การมีส่วนร่วมจะนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีคุณค่าและอย่างชอบธรรม และต้องเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Meaningful participations) ไม่วางระบบไว้ให้ดูเหมือนว่าได้จัดกระบวนการให้มีส่วนร่วมแล้วเท่านั้น

ถ้าการตัดสินใจที่เกิดจากการมีส่วนร่วมมีความสมเหตุสมผลและชอบธรรมก็ต้องนำไปปฏิบัติ แต่ถ้าผู้มีอำนาจเห็นว่าการตัดสินใจนั้นไม่เหมาะสม ขัดกับการตัดสินใจของการมีส่วนร่วมก็จะต้องอธิบายได้โดยมีมาตรฐานแห่งความชอบธรรมที่จะเลือกตัดสินใจเช่นนั้น โดยที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับได้

หากจะดูแผนภูมิของการมีส่วนร่วม (ดูแผนภูมิการมีส่วนร่วม : Participation continuum) จะเห็นว่ามิตั้งแต่น้อยที่สุดของการมีส่วนร่วม คือ “แจ้งเพื่อทราบ” นั่นคือ ได้ตัดสินใจไปแล้วจึงมาแจ้งให้ทราบ ถ้าเป็นเรื่องเล็กน้อยอาจไม่สร้างปัญหา

ถ้าเห็นว่าการตัดสินใจนั้นอาจมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็ควรจะต้องมี “การปรึกษาหารือ” ก็ถือว่ามีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นมาอีกเล็กน้อย คือได้รับฟังความคิดเห็นก่อนตัดสินใจ วิธีการที่มักจะหยิบขึ้นมาทำกันบ่อยๆในระดับนี้คือ “การทำประชาพิจารณ์” หรือ “การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน” ต้องเน้นย้ำว่ากระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะต้องทำตั้งแต่เริ่มคิดและตระหนักถึงปัญหา (ไม่ใช่ทำเมื่อได้ตัดสินใจไปแล้วและได้รับการประท้วง) เช่นตระหนักว่ามีปัญหาเรื่องจำนวนขยะที่เพิ่มขึ้น มีความจำเป็นที่จะต้องหาที่ทิ้งขยะ จึงจัดการให้คนมามีส่วนร่วมเพื่อคิดหาวิธีแก้ปัญหาร่วมกัน กระบวนการมีตั้งแต่ จัดเวทีคุยกันในกลุ่มเล็ก เคาะประตูบ้าน ใช้แบบสอบถาม แล้วประมวลข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อผู้มีอำนาจเพื่อตัดสินใจ การตัดสินใจก็ต้องฟังประเด็นต่างๆ พิจารณาทุกประเด็น และตอบคำถามให้ได้ทุกประเด็น การตัดสินใจต้องมีคุณธรรมและเป็นที่ยอมรับได้ หากไม่ทำกระบวนการมีส่วนร่วมเหล่านี้ แต่มาทำเพียงวิธีการรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นทางการครั้งเดียวหรือสองครั้ง ก็จะเกิดเป็นปัญหา เพราะกลายเป็นเวทีที่แต่ละฝ่าย คือ ฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายค้านมาแสดงจุดยืน ตอกย้ำความเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย มายืนยันว่าฉันถูก เธอผิด เวทีนี้จึงมักจะไม่เหมาะที่จะเป็นเวทีแห่งการมาพูดคุยกัน

หากมีข้อขัดแย้งกันมาก การปรึกษาหารือหรือการรับฟังความคิดเห็นเฉยๆจะไม่เหมาะสม จำเป็นต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมที่ระดับสูงกว่า คือการร่วมเจรจาหาข้อยุติ (negotiation) หรือเจรจาโดยมีคนกลางกำกับกระบวนการ (mediation) คนกลางที่มากำกับกระบวนการจะต้องไม่ใช่ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ ผู้ที่จะทำหน้าที่ตัดสินใจคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลายหรือคู่เจรจาทหาทางออกที่ดีที่สุดโดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจนทุกฝ่ายพอใจ

ส่วนกระบวนการมีส่วนร่วมระดับสูงสุดคือการลงประชามตินั้น แม้จะดูดีที่แต่ละคนสามารถลงมติ แต่ละคนทีละคนได้ แต่การลงมติดังได้เพียง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” หรือ “เอา” หรือ “ไม่เอา” อาจอย่างยิ่งก่อให้เกิดความขัดแย้ง ความแตกแยกขึ้นอีก ถ้าสังคมยังไม่เข้าใจกระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

“กระบวนการมีส่วนร่วม” เป็นกระบวนการที่จะกระจายอำนาจจากผู้มีอำนาจที่แต่เดิมมักจะใช้อำนาจเหนือ (power over หรือ power against) ตามทฤษฎีผู้มีอำนาจจะชอบที่จะใช้อำนาจเหนือ เช่น แม่ซึ่งมีอำนาจมากกว่าลูก ก็มักจะใช้อำนาจเหนือลูก สั่งให้ลูกกลับบ้านก่อนค่ำ มาถึงวันหนึ่งลูกซึ่งโตขึ้นมาเป็นหนุ่มเป็นสาวแล้ว ก็จะขอลากลับบ้านดึก เพราะจะไปงานวันเกิดเพื่อน แม่ก็ยังใช้อำนาจเหนือให้กลับบ้านภายในหกโมงเย็น ถามว่าลูกสาวจะยังเชื่อและปฏิบัติตามไหม ตามทฤษฎีแล้ว หากผู้มีอำนาจยิ่งใช้อิทธิพลเหนือไปเรื่อยๆ อำนาจนั้นๆ ก็จะใช้ไม่ได้ เพราะอำนาจที่มีหรือไม่มีนั้น ไม่ใช่เรา “มี” หรือ “ไม่มี” “อำนาจ” อย่างเดียว แต่อยู่ที่คนอื่นๆ ที่อยู่รอบข้างหรือที่เราใช้อำนาจเหนือเขา นั้น เขามองว่าเราเหมาะสมที่จะมีอำนาจเหนือหรือไม่ ซึ่งบางครั้งสำคัญกว่าด้วย

เข้าไป ฉะนั้นแทนที่แม่จะใช้อำนาจเหนือ หันมาใช้อำนาจร่วมกับ (power with) ลงมาพูดคุยกับลูกหาทางออกที่ดีกว่าแทนการสั่งอย่างเดียว ลูกก็จะยินดีปฏิบัติและเชื่อฟังแม่ต่อไป

การทำงานแบบมีส่วนร่วมนี้ไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศนั้นว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติตาม (compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ ได้มีการดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เรียบร้อยในห้องเรียนโดยกระบวนการมีส่วนร่วม หลังจากพยายามด้วยวิธีการใช้ไม้เรียว ใช้กฎกติกาที่ครูอาจารย์ออกกฎ หรือวางระเบียบให้นักเรียนปฏิบัติ แต่การยอมรับก็ยังไม่ได้ผลดีนัก ครูประจำชั้นได้ชวนนักเรียนในห้องให้ร่วมกัน “ตระหนัก” ถึงปัญหาในห้องเรียน เช่น ความสกปรก การแต่งกายนักเรียน การไม่มีระเบียบในห้องเรียน ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมที่จะวางกติกาตนเอง จนในที่สุดได้ระเบียบปฏิบัติประจำห้องที่ครูรับ เอามาจัดพิมพ์ติดไว้ในห้อง ปรากฏว่าได้รับการยอมรับและการปฏิบัติตามอย่างดีกว่ากฎกติกาที่ครูกำหนดกติกานั้น ตัวอย่างเช่นนี้ เป็นตัวอย่างที่สามารถจะนำไปใช้ในองค์กรหรือรัฐวิสาหกิจที่จะสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่จะเป็นเครื่องมือของการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพต่อไป

ที่มา: วันชัย วัฒนศัพท์. การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาองค์กร บรรยายในการสัมมนานายจ้างและลูกจ้างภาครัฐวิสาหกิจ เรื่อง “ระบบทวิภาคีกับการแก้ปัญหาแรงงานในรัฐวิสาหกิจ วันที่ 6-8 มีนาคม 2546 โรงแรมพญาเชนเตอร์ เมืองพญา ชลบุรี จัดโดย กองรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

กิจกรรมที่ 1 เรื่อง เสียงกู่จากครูใหญ่ ครูผู้พัฒนา

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

คำชี้แจง

1. ดูวีดิทัศน์ เรื่อง เสียงกู่จากครูใหญ่ ครูผู้พัฒนา
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม จากข้อ 1 – 3
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการเขียนเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง เสียงกู่จากครูใหญ่ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ให้ออกวิสัยทัศน์ในการทำงานของครูใหญ่ และการร่วมตัดสินใจกับใครบ้าง

วิสัยทัศน์ในการทำงาน	การร่วมตัดสินใจ

3. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง เสียงกู่จากครูใหญ่ ครูผู้พัฒนา ท่านมีวิสัยทัศน์และร่วมกันตัดสินใจอย่างไรบ้าง และจะสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และร่วมตัดสินใจในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ได้อย่างไร

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่นักเรียนได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน	ดีมาก	คะแนน	16-20	ดีมาก
3 คะแนน	ดี	คะแนน	11-15	ดี
2 คะแนน	พอใช้	คะแนน	6-10	พอใช้
1 คะแนน	ปรับปรุง	คะแนน	0- 5	ปรับปรุง

กิจกรรมที่ 2 ของวิเศษ

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เกิดการดูแล รักษาสาธารณะประโยชน์ และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม

คำชี้แจง

ให้ครูออกแบบกิจกรรมเพื่อนักเรียนได้ดูแล รักษาของส่วนรวม ตามสถานที่ต่างๆ เช่น สถานีตำรวจ โรงเรียน ที่ว่าการอำเภอ สาธารณสุข วัด หมู่บ้าน เป็นต้น

รายละเอียดของกิจกรรม

1. หาของวิเศษ 1 ชิ้น เพื่อนำไปดูแล ซ่อมแซม ปรับปรุงของส่วนรวม เช่น ผ้าซีริว ไม้กวาด มีด น้ำยาล้างห้องน้ำ เป็นต้น
2. แบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน สำหรับทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เช่น ชั่วโมงนี้เป็นการดูแล รักษาความสะอาด ชั่วโมงถัดไปเป็นการปรับปรุงซ่อมแซมของใช้ที่ชำรุด เป็นต้น
3. สรุปลองค์ความรู้ที่ได้รับมอบหมาย
4. ให้ออกของส่วนรวม และวิธีการปรับปรุง ซ่อมแซม

ของใช้ส่วนรวม	การปรับปรุง ซ่อมแซม

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน	ดีมาก	คะแนน	16-20	ดีมาก
3 คะแนน	ดี	คะแนน	11-15	ดี
2 คะแนน	พอใช้	คะแนน	6-10	พอใช้
1 คะแนน	ปรับปรุง	คะแนน	0-5	ปรับปรุง

กิจกรรมที่ 3 เรื่อง คุณค่าของส่วนรวม

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

คำชี้แจง

1. ดูวีดิทัศน์ เรื่อง คุณค่าของส่วนรวม
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม จากข้อ 1 – 3
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการเขียนเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง คุณค่าของส่วนรวม ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ให้บอกของส่วนรวม และวิธีการใช้อย่างถูกต้อง

ของใช้ส่วนรวม	วิธีการใช้อย่างถูกต้อง

3. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง คุณค่าของส่วนรวม ท่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน	ดีมาก	คะแนน	16-20	ดีมาก
3 คะแนน	ดี	คะแนน	11-15	ดี
2 คะแนน	พอใช้	คะแนน	6-10	พอใช้
1 คะแนน	ปรับปรุง	คะแนน	0- 5	ปรับปรุง

กิจกรรมที่ 4 เรื่อง สามัคคีคือพลัง

วัตถุประสงค์ : เพื่อเสริมสร้างให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

คำชี้แจง

1. ประเด็นการสนทนา เรื่อง สามัคคีคือพลัง
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม จากข้อ 1 - 3
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการเขียนเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. วิธีการสร้างการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีวิธีปฏิบัติอย่างไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

2. วิธีการสร้างการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีวิธีปฏิบัติอย่างไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

.....

3. ท่านสามารถนำหลักการและแนวปฏิบัติในการทำกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ชุมชน และสังคมของท่านอย่างไร

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4	คะแนน ดีมาก	คะแนน	16-20	ดีมาก
3	คะแนน ดี	คะแนน	11-15	ดี
2	คะแนน พอใช้	คะแนน	6-10	พอใช้
1	คะแนน ปรับปรุง	คะแนน	0-5	ปรับปรุง

ชุดกิจกรรม 2 การเสริมสร้างการเคารพสิทธิ (จำนวน 22 ชั่วโมง)

วิธีการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิ	จำนวนชั่วโมง
1. การอบรม	2
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	2
3. การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน	3
4. การศึกษาดูงาน	5
5. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน	10
รวม (ชั่วโมง)	22

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูไปจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัด 1 : การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

ตัวชี้วัด 2 : การยอมรับความแตกต่างของบุคคล

ตัวชี้วัด 3 : การแบ่งปันและเสียสละให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

ตัวชี้วัด 4 : การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

บทนำ

การเคารพสิทธิ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน การแบ่งปันและเสียสละให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม โดยบุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ トラบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้น จะไม่กระทบ กระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น และการเคารพสิทธิ ได้มีการกล่าวถึงในเรื่องของการมีจิตสาธารณะว่ามีความสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับความแตกต่างของบุคคล
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนแบ่งปันและเสียสละให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

เนื้อหาสาระ

1. ความหมายของสิทธิของตนเองและผู้อื่น
2. ความสำคัญของการเคารพสิทธิ
3. หลักการ แนวทางการปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น
4. ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติตนเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

กิจกรรม

1. การบรรยาย
2. การอภิปรายตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเคารพสิทธิ
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการระดมความคิด
4. การออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิ
5. การสาธิตการใช้กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้
2. ใบความรู้ ใบงานและใบกิจกรรม คลิปวิดีโอเรื่อง เคารพสิทธิ์ผู้อื่น

(https://www.youtube.com/watch?v=bztZQ_hkkNs)

3. เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการนำเสนอ

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตพฤติกรรม
2. การทดสอบ
3. ประเมินผลงานจากใบงาน และใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ใบความรู้เรื่องการเคารพสิทธิ

1. สิทธิของตนเองและผู้อื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อครอบครัว ทุกครอบครัวมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะเรื่องการใช้ความรุนแรง สามีภรรยาจะต้องเคารพและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน บุตรต้องเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา
- การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อชุมชนและสังคม
- เสรีภาพในเคหสถาน ชาวไทยทุกคนย่อมมีเสรีภาพในเคหสถานที่จะสามารถอาศัยและครอบครองเคหสถานของตนโดยปกติสุข เช่น การตรวจค้นเคหสถานของประชาชนจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีหมายค้นที่ออกโดยศาลเท่านั้น
- เสรีภาพในการเดินทางและติดต่อสื่อสาร ชาวไทยทุกคนมีเสรีภาพที่จะเดินทางไปในที่ต่างๆรวมถึงสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ไม่ว่าจะเป็นทางจดหมาย โทรศัพท์หรือ อินเทอร์เน็ต
- เสรีภาพในการนับถือศาสนา
- เสรีภาพในทางวิชาการ เยาวชนไทยทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
- สิทธิและเสรีภาพในการอนุรักษ์และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- เสรีภาพในการประกอบอาชีพ เช่น ผู้ประกอบการจะต้องเคารพและซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค
- การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อประเทศชาติ
- สิทธิในการมีส่วนร่วม หมายถึงสิทธิการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
- สิทธิที่จะฟ้องร้องหน่วยงานราชการ เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล
- สิทธิที่จะต่อต้านโดยสันติวิธี เช่น การต่อต้านการปฏิวัติรัฐประหาร เป็นสิ่งที่ประชาชน
- สิทธิที่จะออกมาต่อต้านแต่ต้องเป็นไปโดยสันติวิธี

2. แนวทางการปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

- เคารพสิทธิของกันและกัน โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น สามารถแสดงออกได้หลายประการ เช่น การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น
- รู้จักใช้สิทธิของตนเองและแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักใช้สิทธิของตนเอง
- เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิเสรีภาพของความเป็นมนุษย์
- ปฏิบัติตามหน้าที่ของชาวไทยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การเสียภาษี เป็นต้น

3. ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติตนเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

3.1 ผลที่เกิดขึ้นกับประเทศชาติ หากประชาชนมีความสมัครรักใคร่ปรองดองกัน ไม่มีความแตกแยก บ้านเมืองก็จะสงบสุขเกิดสวัสดิภาพ

3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนหรือสังคม เมื่อประชาชนรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น ก็จะนำพาให้ชุมชนหรือสังคมพัฒนา เมื่อสังคมมั่นคงเข้มแข็งก็มีส่วนทำให้ประเทศชาติเข้มแข็ง

3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันแรกของสังคม เมื่อครอบครัวเข้มแข็งและอบรมสั่งสอนให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนรู้บทบาท สิทธิ เสรีภาพทั้งของตนเองและปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด โดยไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของสมาชิกอื่นในสังคมก็จะนำพาให้สังคมและประเทศชาติเข้มแข็งตามไปด้วย

ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ความพอเพียง

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้เกิดการแบ่งปันไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

คำชี้แจง

1. ดูวีดิทัศน์ เรื่อง ความพอเพียง
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม จากข้อ 1 – 3
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการทำเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง ความพอเพียง ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ให้เปรียบเทียบประโยชน์ของสิ่งของต่อตนเอง และผู้อื่น มีความแตกต่างกันอย่างไร

ต่อตนเอง	ต่อผู้อื่น

3. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง ความพอเพียง ท่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้อย่างไร

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน	ดีมาก	คะแนน	16-20	ดีมาก
3 คะแนน	ดี	คะแนน	11-15	ดี
2 คะแนน	พอใช้	คะแนน	6-10	พอใช้
1 คะแนน	ปรับปรุง	คะแนน	0-5	ปรับปรุง

ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง จิตสาธารณะในสังคม

วัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดจิตอาสาทำงานให้ผู้อื่นและส่วนรวม มียอมรับความแตกต่างของบุคคล

คำชี้แจง

1. ดูวีดิทัศน์ เรื่อง จิตสาธารณะในสังคม
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม จากข้อ 1 - 2
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการทำเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง จิตสาธารณะในสังคม ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง จิตสาธารณะในสังคม ท่านจะปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ในสังคมอย่างไร

.....

.....

.....

3. ให้เปรียบเทียบประโยชน์จากการมีจิตสาธารณะในสังคม และผลเสียของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

ประโยชน์จากการมีจิตสาธารณะในสังคม	ผลเสียของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

1. กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
2. รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
3. รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน ดีมาก	คะแนน 16-20 ดีมาก
3 คะแนน ดี	คะแนน 11-15 ดี
2 คะแนน พอใช้	คะแนน 6-10 พอใช้
1 คะแนน ปรับปรุง	คะแนน 0-5 ปรับปรุง

ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง น้ำใจจากการแบ่งปัน

วัตถุประสงค์ เพื่อปลูกฝังจิตสาธารณะเกี่ยวกับการแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมช่วยกันแก้ปัญหา

คำชี้แจง

1. ดูวีดิทัศน์ เรื่อง น้ำใจจากการแบ่งปัน
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม จากข้อ 1 - 2
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการทำเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง น้ำใจจากการแบ่งปัน ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง น้ำใจจากการแบ่งปัน ท่านจะปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างไร

.....

.....

.....

3. ให้เปรียบเทียบประโยชน์น้ำใจจากการแบ่งปัน และผลเสียของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

ประโยชน์น้ำใจจากการแบ่งปัน	ผลเสียของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน ดีมาก	คะแนน 16-20 ดีมาก
3 คะแนน ดี	คะแนน 11-15 ดี
2 คะแนน พอใช้	คะแนน 6-10 พอใช้
1 คะแนน ปรับปรุง	คะแนน 0-5 ปรับปรุง

ใบกิจกรรมที่ 4 เรื่อง ความห่วงใยคือสายใยแห่งความผูกพัน

วัตถุประสงค์ : เพื่อปลูกฝังคุณธรรมเกี่ยวกับการเสียสละเวลาว่างอุทิศตนต่อสังคมโดยเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

คำชี้แจง

1. คู่มือที่ศัน เรื่อง การแสดงความห่วงใยและช่วยเหลือผู้อื่น
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม จากข้อ 1 - 3
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการทำเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. การห่วงใยและช่วยเหลือผู้อื่นมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2. ท่านเห็นว่าการปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ห่วงใยช่วยเหลือผู้อื่นมีความสำคัญอย่างไร

.....

.....

.....

3. สิ่งสำคัญที่จะทำให้สามารถปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ห่วงใยช่วยเหลือผู้อื่นคืออะไร

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4	คะแนน	ดีมาก	คะแนน	16-20	ดีมาก
3	คะแนน	ดี	คะแนน	11-15	ดี
2	คะแนน	พอใช้	คะแนน	6-10	พอใช้
1	คะแนน	ปรับปรุง	คะแนน	0-5	ปรับปรุง

ชุดกิจกรรม 1 ความรับผิดชอบ (จำนวน 24 ชั่วโมง)

วิธีการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบ	จำนวนชั่วโมง
1. การอบรม	3
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3
3. การปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน	3
4. การศึกษาคูงาน	5
5. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน	10
รวม (ชั่วโมง)	24

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูไปจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกด้านความ
รับผิดชอบ ตามตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัด 1 ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลัง
ความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ

ตัวชี้วัด 2 มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ตัวชี้วัด 3 การมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน

ตัวชี้วัด 4 มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

ตัวชี้วัด 5 การมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม

ตัวชี้วัด 6 ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการ
กระทำให้ดีขึ้น

บทนำ

ความรับผิดชอบ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความรู้ความสามารถ มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเพื่อส่วนรวม มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานให้สำเร็จถูกต้อง ทันท่วงทีของตนและส่วนรวม ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น ความรับผิดชอบเป็นคุณธรรมพื้นฐานในการปฏิบัติงานของบุคคล การเป็นผู้มีความรับผิดชอบจะสามารถทำให้การทํากิจการงานใดๆ ประสบผลสำเร็จ ในเรื่องของการเป็นผู้มีจิตสาธารณะก็เช่นเดียวกันที่ ความรับผิดชอบเป็นองค์ประกอบสำคัญที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสำคัญจนเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของการเป็นผู้มีจิตสาธารณะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนการมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน
4. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
5. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนการมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม
6. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น

เนื้อหาสาระ

1. ความหมายของความรับผิดชอบ
2. ความสำคัญของความรับผิดชอบ
3. หลักการ แนวทางในการมีความรับผิดชอบ
4. ประโยชน์ของความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กิจกรรม

1. การบรรยาย
2. การอภิปรายตัวอย่างการจัดกิจกรรมความรับผิดชอบ
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการระดมความคิด
4. การออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ด้านความรับผิดชอบ
5. การสาธิตการใช้กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ด้านความรับผิดชอบ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้
2. ใบความรู้ ใบงานและใบกิจกรรม คลิปวิดีโอ Animation 3D เรื่อง ความรับผิดชอบ
(<https://www.youtube.com/watch?v=7kbnUOzerjg>)
3. เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องฉายโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการนำเสนอ

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตพฤติกรรม
2. การทดสอบ
2. ประเมินผลงานจากใบงาน และใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ใบความรู้เรื่อง ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ เป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดีที่สำคัญอย่างหนึ่ง ความรู้สึก
รับผิดชอบ เป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามระเบียบ
เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนเองและมีความซื่อสัตย์สุจริต การที่บุคคลมีลักษณะความผิด
ชอบ จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข นอกจากนี้ความรับผิดชอบยัง
เป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ หากคนในชาติมีความรับผิดชอบจะเกิดผล ดังนี้

- คนที่มีความรับผิดชอบย่อมทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายได้ทันเวลา
- คนมีความรับผิดชอบย่อมเป็นที่นับถือ ได้รับการยกย่อง สรรเสริญและเป็นประโยชน์ต่อ
ตนเองและต่อสังคม
- ความรับผิดชอบเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎหมาย คุณธรรม
จริยธรรม และหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่มีการบังคับจากผู้อื่น
- คนที่มีความรับผิดชอบ จะไม่นำความเสื่อมเสียและสร้างความเสียหายแก่ตนเองและ
สังคม
- คนที่มีความรับผิดชอบจะทำให้เกิดความก้าวหน้าสงบสุข ต่อตนเองและสังคม
- คนที่ขาดความรับผิดชอบ ย่อมจะไม่ได้ได้รับความไว้วางใจในการทำงานสำคัญใดๆและ
มักจะได้รับความตำหนิในการทำงาน
- คนที่ขาดความรับผิดชอบ จะเป็นคนเฉื่อยชาไม่สามารถแก้ไขอุปสรรคใดๆได้ ต้องพึ่ง
ผู้อื่นอยู่เสมอ กลายเป็นคนไม่มีความสามารถ และไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- คนที่ขาดความรับผิดชอบ มักจะทำงานใดๆไม่บรรลุจุดหมาย ไม่ทันเวลา
- คนที่ขาดความรับผิดชอบ ไม่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในสังคม ทำให้สังคมวุ่นวายไม่
เรียบร้อย ไม่มีระเบียบ

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ดังนี้

1. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีศักยภาพที่ดี
2. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีสมรรถนะที่ดี(Based Competency)
3. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานเสมอ
4. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีการวางแผนที่ดี
5. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่ตรงต่อเวลา
6. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์ที่ดี
7. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนขยันหมั่นเพียร

8. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนมุ่งมั่นและมีเป้าหมายในการทำงาน
9. คนที่มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง
10. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนมองโลกในแง่ที่ดีเสมอ
11. คนที่มีความรับผิดชอบ จะเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
12. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนน่าเชื่อถือและมีคุณค่าในสังคม
13. คนที่มีความรับผิดชอบจะได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น
14. คนที่มีความรับผิดชอบสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
15. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่มีระเบียบวินัยต่อตนเองและสังคม
16. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนซื่อสัตย์ ซื่อตรง ต่อตนเองและสังคม
17. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่มีความยุติธรรม
18. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่มีความเป็นประชาธิปไตย
19. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับทุกคน
20. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่มีชีวิตที่สงบสุข
21. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่พบความสำเร็จในชีวิต

จะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบ มีความสำคัญมากเพราะจะทำให้มนุษย์อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขประเทศชาติเจริญก้าวหน้า และสังคมโลกเกิดความสันติสุขอย่างถ้วนหน้าดังนั้นโรงเรียนครู และบุคลากรต่างๆซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางการศึกษา จึงต้องแสดงบทบาทและความรับผิดชอบในการสร้างเด็ก เยาวชนและคนในชาติให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมส่วนรวม อย่างจริงจัง

ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ตารางชีวิตพีชิตเวลา

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อปลูกฝังความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
2. เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของตนเองต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความตั้งใจ และเต็มกำลังความสามารถ

คำชี้แจง

1. ให้กำหนดกรอบการดำเนินชีวิตประจำปี พร้อมทั้งแนวทางการปฏิบัติ
2. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการทำเป็น focus group
3. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน
4. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. ประเด็นสำคัญที่ได้รับฟังจากเพื่อนด้วยกันคืออะไร

.....
.....
.....
.....

2. ผลของกระทำของตนเองเป็นอย่างไร ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร จงอภิปราย

.....
.....
.....
.....

3. ท่านคิดว่าเพื่อนคนใดที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของตนเอง

.....
.....
.....
.....

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน	ดีมาก	คะแนน	16-20	ดีมาก
3 คะแนน	ดี	คะแนน	11-15	ดี
2 คะแนน	พอใช้	คะแนน	6-10	พอใช้
1 คะแนน	ปรับปรุง	คะแนน	0-5	ปรับปรุง

ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง ความมุ่งมั่นในการทำงาน

วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อปลูกฝังความกระตือรือร้นในการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

2. เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของตนเองต่อความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

คำชี้แจง

1. ดูวีดิทัศน์ เรื่อง ความมุ่งมั่นในการทำงาน
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม จากข้อ 1 – 3
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการทำเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง ความมุ่งมั่นในการทำงาน ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. ให้บอกผลดีของความมุ่งมั่นในการทำงานและผลเสียของความไม่มุ่งมั่นในการทำงาน

ผลดีของความมุ่งมั่นในการทำงาน	ผลเสียของความไม่มุ่งมั่นในการทำงาน

3. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง ความมุ่งมั่นในการทำงาน ท่านมีแนวทางในการปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง และจะมีวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงานได้อย่างไร

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน ดีมาก	คะแนน 16-20 ดีมาก
3 คะแนน ดี	คะแนน 11-15 ดี
2 คะแนน พอใช้	คะแนน 6-10 พอใช้
1 คะแนน ปรับปรุง	คะแนน 0-5 ปรับปรุง

ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การออกแบบวางแผนกิจกรรมเพื่อสังคม

- วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อปลูกฝังความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
2. เพื่อเสริมสร้างความมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน

คำชี้แจง

1. ร่วมกันออกแบบกิจกรรม
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการทำเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

รายละเอียดของกิจกรรม

1. สสำรวจบุคคลที่สมควรได้รับการช่วยเหลือ เช่น คนชรา คนเจ็บ คนพิการ เป็นต้น
2. ร่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เงินบริจาค ยารักษาโรค ข้าวสารอาหารแห้ง และอื่นๆ
ถึงหน่วยงานต่างๆ ห้างร้าน ตลอดจนประชาชนทั่วไป
3. วางแผนทำกิจกรรมอาสาสำหรับคนที่ถูกคัดเลือก เช่น เก็บขยะ ล้างห้องน้ำ กวาด
บริเวณพื้นที่ และอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย เดือนละครั้ง
4. สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน ดีมาก	คะแนน 16-20 ดีมาก
3 คะแนน ดี	คะแนน 11-15 ดี
2 คะแนน พอใช้	คะแนน 6-10 พอใช้
1 คะแนน ปรับปรุง	คะแนน 0-5 ปรับปรุง

ใบกิจกรรมที่ 4 เรื่อง ความละเอียดรอบคอบ

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อปลูกฝังให้มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
 2. เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของตนเองต่อการทำงานทั้งของตนเองและส่วนรวม

คำชี้แจง

1. ดูวีดิทัศน์ เรื่อง ความละเอียดรอบคอบ
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม จากข้อ 1 – 3
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการทำเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง ความละเอียดรอบคอบ นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. ให้ออกผลดีของความละเอียดรอบคอบในการทำงานและผลเสียของความไม่ละเอียดรอบคอบในการทำงาน

ผลดีของความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	ผลเสียของความไม่ละเอียดรอบคอบในการทำงาน

3. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง ความละเอียดรอบคอบ ท่านมีแนวทางในการทำงานให้มีความละเอียดรอบคอบอย่างไรบ้าง และท่านมีวิธีใดที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความละเอียดรอบคอบอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 5 เรื่อง Check it!

- วัตถุประสงค์** :
1. เพื่อปลูกฝังมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานทั้งของตนเองและส่วนรวม
 2. เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของตนเองต่อการทำงานทั้งของตนเองและส่วนรวม

คำชี้แจง

1. ให้ประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมที่ดำเนินการแล้วของเพื่อน
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม จากข้อ 1 - 3
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการทำเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่นักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. การดำเนินงานกิจกรรมมีการวางแผนหรือไม่ จงอธิบาย

.....

.....

.....

2. การดำเนินงานกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนหรือไม่ จงอธิบาย

.....

.....

.....

3. การดำเนินงานกิจกรรมมีการตรวจสอบความถูกต้องหรือไม่ จงอธิบาย

.....

.....

.....

4. การดำเนินงานกิจกรรมมีการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ จงอธิบาย

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน	ดีมาก	คะแนน	16-20	ดีมาก
3 คะแนน	ดี	คะแนน	11-15	ดี
2 คะแนน	พอใช้	คะแนน	6-10	พอใช้
1 คะแนน	ปรับปรุง	คะแนน	0-5	ปรับปรุง

ใบกิจกรรมที่ 6 เรื่อง การยอมรับผลการกระทำ

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อปลูกฝังคุณค่าในการยอมรับผลการกระทำของตนเอง
 2. เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบการยอมรับผลการกระทำของตนเองต่อสังคม

คำชี้แจง

1. ดูวีดิทัศน์ เรื่อง การยอมรับผลการกระทำ
2. วิเคราะห์ประเด็นและตอบคำถามในใบกิจกรรม จากข้อ 1 - 3
3. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการทำเป็น Mind Mapping
4. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน
5. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง การยอมรับผลการกระทำ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ให้บอกผลกระทำทั้งในสิ่งดีและสิ่งไม่ดีกับใครบ้าง จงอภิปราย

ผลการศึกษาในสิ่งที่ดี	ผลการศึกษาในสิ่งที่ไม่ดี

3. จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง การยอมรับผลการกระทำ ท่านมีแนวทางการปฏิบัติตนในการยอมรับผล
กระทำของตนเองอย่างไรบ้าง และท่านมีวิธีใดที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่รู้จักยอมรับผลการกระทำ

.....

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน ดีมาก	คะแนน 16-20 ดีมาก
3 คะแนน ดี	คะแนน 11-15 ดี
2 คะแนน พอใช้	คะแนน 6-10 พอใช้
1 คะแนน ปรับปรุง	คะแนน 0-5 ปรับปรุง

ใบกิจกรรมที่ 7 เรื่อง การนั่งจับเข่าคุย

- วัตถุประสงค์ : 1. เพื่อปลูกฝังคุณค่าในการยอมรับผลกระทำของตนเอง
2. เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคม

คำชี้แจง

1. ให้นำเป็นวงกลมแล้วแลกเปลี่ยนกันเล่าเรื่องผลกระทำของตนเอง คนละ 2 นาที
2. ร่วมกันอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการทำเป็น Mind Mapping
3. ออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่นักเรียน
4. นำเสนอการออกแบบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

คำถาม

1. ประเด็นสำคัญที่ได้รับฟังจากเพื่อนด้วยกันคืออะไร

.....

.....

.....

.....

2. ผลของกระทำของตนเองเป็นอย่างไร ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร จงอภิปราย

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าผู้อื่นปฏิบัติตนอย่างไร ที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างที่ดี

.....

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ-สกุล.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง

- กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องพฤติกรรมของผู้เข้าอบรมตามรายการ ให้ตรงกับความเป็นจริง
- รายการที่ได้ปฏิบัติ ได้ 1 คะแนน ถ้าไม่ปฏิบัติ ได้ 0 คะแนน
- รวมคะแนนในรายการที่ปฏิบัติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
5 คะแนน ได้ระดับ ดีมาก
4 คะแนน ได้ระดับ ดี
3 คะแนน ได้ระดับ พอใช้
ต่ำกว่า 3 คะแนน ได้ระดับ ควรปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	พฤติกรรม	
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น		
2	รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น		
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย		
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ		
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม		
รวม			
ระดับที่ได้			

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ

ชื่อ-นามสกุล.....

คำชี้แจง

กาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	ผลงานมีความถูกต้อง ชัดเจน					
2	ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้					
3	ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม					
4	ผลงานดำเนินกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์					
5	สรุปความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ปฏิบัติ					
รวมคะแนน						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

4 คะแนน ดีมาก	คะแนน 16-20 ดีมาก
3 คะแนน ดี	คะแนน 11-15 ดี
2 คะแนน พอใช้	คะแนน 6-10 พอใช้
1 คะแนน ปรับปรุง	คะแนน 0-5 ปรับปรุง

ส่วนที่ 3

การวัดและการประเมิน

แบบประเมินก่อนการพัฒนาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

เพศ ชาย หญิง
 อายุ ต่ำกว่า 30 ปี 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี 51 ปี ขึ้นไป
 การศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 นักเรียนทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะในข้อนั้นๆ อยู่ในระดับใดจาก 5 ระดับ คือ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง
 บางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคย เมื่อตัดสินใจเลือกระดับใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
 ระดับการตัดสินใจ

- 5 หมายถึง ทุกครั้ง
- 4 หมายถึง บ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง บางครั้ง
- 2 หมายถึง นานๆ ครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่เคย

จิตสาธารณะของนักเรียน	ระดับพฤติกรรมการแสดงออก				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย
1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
2. ดูแล รักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม					
3. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม					
4. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น					
5. ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง					
6. ยอมรับความแตกต่างของบุคคล					
7. แบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม					

จิตสาธารณะของนักเรียน	ระดับพฤติกรรมการแสดงออก				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย
8. เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม					
9. ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ					
10. มีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
11. มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน					
12. มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม					
13. มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม					
14. ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินหลังการพัฒนา เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

เพศ ชาย หญิง

อายุ ต่ำกว่า 30 ปี 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี 51 ปี ขึ้นไป

การศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
นักเรียนทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะในข้อนั้นๆ อยู่ในระดับใดจาก 5 ระดับ คือ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง
บางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคย เมื่อตัดสินใจเลือกระดับใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ระดับการตัดสินใจ

- 5 หมายถึง ทุกครั้ง
- 4 หมายถึง บ่อยครั้ง
- 3 หมายถึง บางครั้ง
- 2 หมายถึง นานๆ ครั้ง
- 1 หมายถึง ไม่เคย

จิตสาธารณะของนักเรียน	ระดับพฤติกรรมการแสดงออก				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย
1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และร่วมกันตัดสินใจใน กิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
2. ดูแล รักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม และรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม					
3. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม					
4. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้าง สิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยความกระตือรือร้น					
5. ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง					
6. นักเรียนยอมรับความแตกต่างของบุคคล					
7. นักเรียนแบ่งปันให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม					

จิตสาธารณะของนักเรียน	ระดับพฤติกรรมการแสดงออก				
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย
8. เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม					
9. ปฏิบัติหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจและเต็มกำลังความสามารถให้ได้ผลสำเร็จ					
10. มีความกระตือรือร้นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
11. มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานของตน					
12. มีความมุ่งมั่นทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม					
13. มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อส่วนรวม					
14. ยอมรับผลการกระทำต่อสังคมแม้ว่าจะถูกหรือผิด และพยายามปรับปรุงการกระทำให้ดีขึ้น					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนา
เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน

คำอธิบาย แบบประเมินฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ขอให้ผู้ตอบแบบประเมินตอบให้ครบทั้ง 3 ตอน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความ

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 30 ปี 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี 51 ปี ขึ้นไป
3. การศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
4. ประเภทของหน่วยงาน
 สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจ / ความรู้ความเข้าใจ / การนำไปใช้ ต่อการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจ / ความรู้ความเข้าใจ / การนำไปใช้ ของท่านเพียงระดับเดียว

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความพึงพอใจ/ความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านวิทยากร					
1. การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน					
2. ความสามารถในการอธิบายเนื้อหา					
3. ความเชื่อมโยงเนื้อหาในการฝึกอบรม					
4. มีความครบถ้วนของเนื้อหา					
5. การใช้เวลาตามที่กำหนดไว้					
6. การตอบข้อซักถามในการฝึกอบรม					

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความพึงพอใจ/ความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร					
1. สถานที่มีความเหมาะสม					
2. ความพร้อมของอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์					
3. ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม					
4. อาหาร มีความเหมาะสม					
ด้านความรู้ความเข้าใจ					
1. เรื่องการสร้างและพัฒนาหลักสูตร					
2. เรื่องการออกแบบการจัดการเรียนรู้					
3. เรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4. เรื่องการใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้					
5. เรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
ด้านการนำความรู้ไปใช้					
1. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้					
2. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่หรือถ่ายทอดได้					
3. สามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานได้					
4. ความสำเร็จโดยภาพรวม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ข้อเสนอแนะ ดีชม ในการอบรมครั้งนี้ ได้แก่

.....

.....

.....

2. หัวข้อที่ท่านอยากให้จัดอบรมครั้งต่อไป ได้แก่

.....

.....

.....

3. ประโยชน์ที่ท่านได้จากการอบรม ได้แก่

.....

.....

.....

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกียรติก้องดี เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). รายงานคุณลักษณะสำคัญที่พึงประสงค์ของคนไทยในแต่ละช่วงวัย. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา.
- เกียรติศักดิ์ นิพวงลา. (2559). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คะนิงนิจ พุ่มพวง. (2542). การใช้กิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉันท ชาติทอง. (2552). การจัดการชั้นเรียนห้องเรียนแห่งความสุข. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- จิราวรรณ เกิดผล. (2554). การพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนด้วยกิจกรรมคิดยามเช้า (Morning Thinking Activity). โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม.
- แจ่มจันทร์ นิลพันธ์. (2550). เอกสารประกอบการเรียนวิชานวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เชษฐา คล้าคล่อง. (2557). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบมุ่งบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทีศนา แคมณี. (2551). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจ.
- . (2546). กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์.
- นันทน์ภัส นาราช. (2555). การพัฒนาความรับผิดชอบโดยใช้แบบตารางการส่งงานในวิชาการส่งเสริมการขายรหัส 2201 – 2208 ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3. สาขางานการขาย วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนาเชียงใหม่. กลุ่มการเรียนการสอน.
- บุปผชาติ ทังหิกรณ์. (2546). เทคโนโลยีสารสนเทศทางวิทยาศาสตร์ศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ประดินันท์ อุปรมัย. (2542). การพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก. กรุงเทพฯ : สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ .
- รังสรรค์ สุทาร์มย์. (2556). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำครูด้านการบริหารการจัดการ
เรียนรู้ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตตรวจราชการ 11 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำ
ทางการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2546). การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาองค์กร บรรยายในการสัมมนา นายจ้างและ
ลูกจ้างภาครัฐวิสาหกิจ เรื่อง “ระบบทวิภาคีกับการแก้ปัญหาแรงงานในรัฐวิสาหกิจ วันที่ 6-
8 มีนาคม 2546 โรงแรมพญาเชนเตอร์ เมืองพัทยา ชลบุรี. จัดโดย กองรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2558). คู่มือการจัดกิจกรรม “ค่ายเยาวชนคนดีของ
แผ่นดิน”. กรุงเทพฯ : โรงเรียนองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- . (2558). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฯ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3.
กรุงเทพฯ : โรงเรียนองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- . (2558). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฯ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6.
กรุงเทพฯ : โรงเรียนองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- . (2558). แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฯ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3.
กรุงเทพฯ : โรงเรียนองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางภาวิณี รัตนศรี
วันเกิด	วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 17 หมู่ที่ 11 ตำบลศรีสมเด็จ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสัย ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัด กาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2541 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเหล่าลือวิทยาคม จังหวัด ร้อยเอ็ด พ.ศ. 2545 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2561 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและ พัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

